κροθιγῶς πολλάκις ἅπτεται ὁ συγγράφων, καὶ αὐτὴν τὴν φιλοκαλίαν διαμορφοῖ καὶ ῥυθμίζει.

Σπεύδομεν ἄρα νὰ ἐπικαλεσθῶμεν ὑπὲρ αὐτῆς τὴν προστασίαν τῆς Κυβερνήσεως, καὶ νὰ συστήσωμεν εἰς τὴν πρόνοιαν ταύτης τὸν νέον Περικλῆν Σκιαδόπουλον.

Θυσιάζουσα ὀλίγα πρὸς τελειοποίησιν αὐτοῦ, θέλει εὐεργετήσει πολλὰ τὸ ἔθνος, πρὸς ὄφελος τοῦ ὁποίου διὰ δαπανῶν ἀδρῶν φέρομεν ἐξ Εὐρώπης τὰς ξυλογραφίας.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Ἡ παρουσία τοῦ ἐξοχωτέρου τῶν ζώντων τῆς Γαλλίας ποιητῶν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Μέλητος, ἐτόνωσε τὴν ἀπό τινος σιγῶσαν λύραν τοῦ διεσημοτέρου ποιητοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Οἱ ἑπόμενοι στίχοι τοῦ Κ. Ι. Ἰω. Σκυλίσσης ἐπέδωκεν εἰς τὸν Λαμαρτῖνον, ἐπιστέφοντες ὡς διάδημα ἀνθηρὸν τὰς φιλόρρονας ἐνδείξεις τῆς τιμῆς, τὰς ὁποίας οἱ κάτοικοι τῆς φιλοκάλου Σμύρνης ἐχορήγησαν πρὸς τὸν ἔνδοξον ξένον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Τουρκίας.

Σ' ἔχομεν λοιπόν, ὦ κύκνε τῆς τῶν Γάλλων Κασταλίας!
Ἀλλ' ἀν ῥόδα δὲν προάξῃ ἡ παροῦσα ἐποχή,
Εἰς τὸ ἔδαφος τῆς γραίας καὶ ἀτόνου Ἰωνίας,
Μύρον σπεύδει ν' ἀναδώσῃ πᾶσα διὰ σὲ ψυχή.

Πρόσδεξαι τῆς ἰδικῆς μου ἔμπλεων τὸν ἀμφορέα·
Στέμμα βλέπεις τὸν λοιμόν του περιβάλλει ταπεινόν·
Εἶναι τῆς πτωχῆς μου λύρας ὡραιότης στιγμιαία·
Σύγκειτ' ἐξ ἀνθέων ὅλων εἰς τὰς χέρσους σας κοινῶν.

Πῶς σὲ ἦλθε νὰ ζητήσῃς τῆς ἀθλίας ταύτης λύρας
Τὸ ἐν παραβύστῳ βάθρον, καὶ νὰ τὴν ἐπισκεφθῇς,
Σὺ ὁ χρυσελεφαντίνου ἐφαπτόμενος κινύρας
Εἰς ἁρμονικὰς μελέτας ὅταν θέλῃς ν' ἀνοιχθῇς;

« Σ' ἔρχεται ὁ Λαμαρτῖνος! » ὅταν ἤκουσε τὸ οὖς μου,
« Καὶ τὸ ὄνομά σου λέγει, κ' ἔξω σὲ ἀναζητεῖ, »
Εἶπεν ὅτι ὀνειρώττει ὁ ἐκπεπληγμένος νοῦς μου!
Ἦτον δόξα τῆς ζωῆς μου ἡ ἐπίσκεψις αὐτή.

Ὅταν δ' εἰς τὸ ταπεινόν μου δῶμα φιλικῶς ἐμβῆκες,
Καὶ τὸ ὑψηλόν σου εἶδα μέτωπον, τὸ εὐγενές,
Τὰς ἡνίας τῆς Γαλλίας, κατ' ἐμέ, δὲν τὰς ἀρῆκες,
Τὰς ἐκράτεις καίτοι πρός με βλέμμα στρέφων εὐμενές.

Τὰς ἐκράτεις, κ' ἕνας κόσμος θεατῶν πεφρυαγμένων,
Πέλαγος προσαποστέλλον κύματ' ἀπὸ κεφαλάς,
Σὲ θυμήρη παρετήρει μίαν λέξιν περιμένων,
Λέξιν, ἥτις ἐπιφέρει τοῦ παντὸς μεταβολάς.

Πόσου αἵματος ἐφείσθης! Μία ἐλαφρὰ πνοή σου
Τὴν ἀκὴν τῆς λαιμητόμου ἀπεστόμωσεν εὐθύς.
Δὶς ἀθάνατος κατέστης· μέγας ποιητής, κ' ἐξ ἴσου
Ἀνὴρ σώστης, εἰς καρδίας κ' εἰς μνημεῖα χαραχθείς.

Κ' ἔπαθες τὴν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τύχην ὀλεθρίαν,
Στιγματίζουσαν τὸν βίον σχεδὸν ὅλων τῶν ἐθνῶν·
Θανατόνουν τοὺς προφήτας, ἀνταμείβουν μ' ἐξορίαν
Τοὺς δι' ὧν καὶ ζοῦν καὶ ἔχουν τῆς ἀρχῆς τὸν χαλινόν.

Ἴδε, ποιητά, ἡ λύρα, καὶ τὸ βάθρον κ' αἱ χορδαί της.
Εἰς τὸν Μέλητα ἐλούσθην κ' εἶν' ἡ ὄχθη του αὐτή·
Ἤλπισα ὁ Ὅμηρός της νὰ μὲ γίνῃ ποδηγέτης,
Πλὴν τὸ λοῦτρον εἶναι ἄλλο καὶ τὸ βάπτισμ' ἄλλο τί.

Ὅμως λάβε, ἀφεῖ θέλῃς, χάλικας καὶ ὄχι πλέον
Ἑπτὰ ἀδαμαντίνης καλλονῆς τε καὶ ζωῆς (1)
Τοὺς τορνεύσαμε μὲ κόπον κ' εἶναι εἰς τὸν Εὐρωπαῖον
Μᾶλλον δείγματα τοῦ πόσον, πόσον εἴμεθ' ἀδαεῖς!

Ι. ΙΣΙΔΩΡΙΔΗΣ ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ.

(1) Ὁ Κ. Λαμαρτῖνος μᾶς ἐζήτησε κατ' ἀπανδληψιν δείγματά τινα τῆς λύρας τῶν ὁποίων κρατεῦμεν. Τὸν μετεφράσαμεν δύο ἐκ τῶν ποιημάτων μας, ἐπιγραφομένων ΣΤΙΓΜΑΙ. Ἀκολούθως μᾶς ἐτίμησε ζητήσας κλειότερα.

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

Ο ΑΥΘΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΩΡΕΩΣ.

Διήγημα. Ὑπὸ Ἀ. Ῥ. Ῥ.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδιον 11ον.)

Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν στιγμὴν ἔφθασεν ἡ συνοδία του, καὶ ἔμαθε τὴν αἰτίαν τῆς ταραχῆς του· Οὐκ ὀλίγον δὲ ἐξεπλάγη καὶ ὁ ἱππος ὁδοιπόρος, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ὁ περιμενόμενος ἀνεψιός τοῦ Αὐθέντου ἦτον ἐμπρός του. Τότε δὲν ἐδίστασε παντάπασι νὰ τῷ εἴπῃ ὅτι ὁ Βιλλαρδουίνος εἶχεν ἔλθει εἰς Νίκλιον διὰ σπουδαιοτάτην ὑπόθεσιν, ἀφορῶσαν συνωμοσίαν τῶν ἐγχωρίων, ὅτι ὅμως ἐγκατέλιπε τὰ πάντα ἅμα ἔλαβε τὴν ἀγγελίαν τῆς ἀφίξεως τοῦ Ῥοβέρτου, καὶ ἔσπευσε πρὸς ἀπάντησίν του· αὐτὸς δὲ ὅτι στέλλεται ἤδη ὡς ταχυδρόμος, μέλλων νὰ ὁδοιπορήσῃ ἡμέραν καὶ νύκτα διὰ νὰ τῷ ἀναγγείλῃ τὰ περαιτέρω περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς συνωμοσίας.

Ἡ προθυμία τοῦ Βιλλαρδουίνου ἦτον τῷ ὄντι πάντων ἐπαίνων ἄξια, ἀλλ' ὡς πολλάκις συμβαίνει εἰς τὴν ἀνθρωπίνην μυωπίαν, ἀντὶ καλοῦ κακὸν εἶχε τὸ ἀποτέλεσμα. Συνεχρότηθη λοιπὸν ἀμέσως συμβούλιον ἐκεῖ εἰς τὸ ὕπαιθρον περὶ τοῦ πρακτέου, καὶ κατὰ τὴν γενομένην ἀπόφασιν ὁ Ῥοβέρτος ἔγραψε πρὸς τὸν Βιλλαρδουίνον ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὸ Νίκλιον, καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τῷ γράψῃ ἂν θέλῃ νὰ τὸν περιμείνῃ εἰς Λακεδαίμονα διὰ νὰ μὴ διώκωνται ματαίως καθ' ὅλην τὴν Πελοπόννησον. Τὴν ἐπιστολὴν δὲ ταύτην λαβὼν ὁ ταχυδρόμος καὶ γενναίαν χρηματικὴν ἀμοιβὴν συγχρόνως, ἀνεχώρησεν ἀπὸ ῥυτῆρος· ἀνεχώρησε δὲ ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ Ῥοβέρτος μετὰ τῶν ὀπαδῶν του, καὶ μεθ' ἡμίσειαν ὥραν εἰσῆλθεν εἰς Νίκλιον, πόλιν ἐπίσημον τότε, ἥτις ἠγέρθη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρ-

χαίας Τεγέας, καὶ ἧς ἡ ἔρημος θέσις σήμερον φέρει τὸ ὄνομα Παλαιοεπισκοπῆς.

Ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Ῥοβέρτος ὅλην ταύτην καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν. Καὶ πρῶτον μὲν εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἔχῃ καὶ αὐτὸς πολλῷ δὲ μᾶλλον ὁ γέρων συνοδοιπόρος του καὶ ἡ τρυφερὰ νέα, ἀνάγκην μιᾶς ἡμέρας ἀναπαύσεως μετὰ τὴν τόσην ταχυδρομικὴν ἄσκησίν του. Δεύτερον δέ, ἂν ὁ Πετραλείφας εἶχε νομίσει καθῆκον φιλοφροσύνης νὰ παρακολουθήσῃ ἐπί τινα χρόνον τὸν ἐπίσημον ξένον ὃν εἶχεν ἀναλάβει νὰ ὑποδεχθῇ, ἀλλά, καθ' ὅσον μάλιστα παρηκολουθεῖτο καὶ ὑπὸ τῆς ἐκγόνου του, ᾐσθάνετο ἤδη ὅτι δύναται νὰ φανῇ ἄτοπος ἡ περαιτέρω παράτασις τῆς ἀσκόπου ὁδοιπορίας του κατόπιν τοῦ νέου ἡγεμόνος, καὶ εἶπεν ὅτι, ἂν ὁ Ῥοβέρτος ἐπιθυμῇ νὰ ἐξακολουθήσῃ, αἱ δυνάμεις αὐτοῦ δὲν τῷ ἐπιτρέπουσι νὰ τὸν μιμηθῇ, ἀλλ' ὅ τι θέλει μείνει μέχρις οὗ μάθῃ θετικῶς τὴν διαμονὴν τοῦ Βιλλαρδουίνου. Αὐτὸ τοῦτο λοιπὸν ἀπεφάσισε καὶ ὁ Ῥοβέρτος, ἀλλὰ συγχρόνως ἠθέλησεν ὥστε καὶ ἡ ἡμέρα αὕτη νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν πλήρει ἀργίᾳ καὶ ἐπανέλαβε τὰς ἐφόδους του κατὰ τῆς Ἄννης, ἧς ἡ κατάκτησις ἤρχισε νὰ τῷ φαίνηται οὐχὶ πολὺ εὐκολωτέρα ἀπὸ τὴν τῆς Πελοποννήσου. Τρὶς ἢ τετράκις εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας κατώρθωσε μετὰ πολλὰ τεχνάσματα νὰ τὴν ἀπαντήσῃ μόνην, ἀλλ' ἡ Ἄννα ἢ δὲν ἐνόει τί τῇ ἔλεγεν, ἤ, ὅταν δὲν ἠδύνατο νὰ μὴν ἐννοήσῃ, ἀνέτρεπε πᾶν τὸ ῥητορικὸν ἰκρίωμα τοῦ ἡγεμόνος διὰ λαμπροῦ γέλωτος, ἢ εὕρισκεν εὐλογοφανῆ τινα πρόφασιν διὰ νὰ τὸν διαφύγῃ. Ὥστε μέχρι τέλους, ἀδημονῶν ὁ Ῥοβέρτος, ἦλθε πρὸς τὸν Νόννον, καὶ τῷ ἐξέφρασε πικρὰ περὶ τούτου παράπονα.

— Ἦλθον, τῷ εἶπεν, εἰς Πελοπόννησον, πεποιθώς, ὅτι ἅμα πατήσαντα τὸ ἔδαφος αὐτῆς θέλει μ' ἀναγνωρίσει Αὐθέντην της, καὶ ἰδοὺ εἴκοσιν ἡμέρας τρέχω τὰς φάραγγας καὶ τὰ ὄρη της μόνος, ἄνευ συνοδίας, ἀνίκανος οὔτε σέβας νὰ ἐμπνεύσω, οὔτε φόβον νὰ ἐπιβάλω, καὶ τὸ φάντασμα τοῦτο τῆς αὐθεντίας μακρύνεται ὅσον τὸ πλησιάζω. Ἦλθον προσέτι, πιστεύσας εἰς τοὺς λόγους σου, ὅτι ὁ Αὐθέντης τῆς Ἑλλάδος μοὶ δίδει τὴν χεῖρα τῆς θυγατρός του· τὴν καλλονὴν τῆς Ἄννης εὗρον ἀνωτέραν τῶν περιγραφῶν σου, ἀλλά, ἢ τὴν πατρικὴν θέλησιν δὲν γνωρίζει, ἢ ἡ ἐδική της δὲν τὴν ἐπικυροῖ. Ἡ Ἄννα μὲ ἀποφεύγει. Ἂς λέγουν τυφλὸν τὸν ἔρωτα· σὲ βεβαιῶ ὅτι εἶναι διπλασίως ὀξυδερκής. Περὶ τῶν αἰσθημάτων της δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀπατῶμαι.

Ὁ Νόννος ἐφάνη ἐκπεπληγμένος διὰ τὸ ἄκουσμα τοῦτο. Ἀπέδωκε δὲ τὴν διαγωγὴν τῆς Ἄννης εἰς τὸ ὅτι πιθανῶς ὁ πάππος της δὲν τῇ εἶχε γνωστοποιήσει ἀκόμη τοὺς σκοποὺς του διὰ ν' ἀφήσῃ τὴν καρδίαν της νὰ ὁμιλήσῃ πρώτη, καὶ προσέτι εἰς τὴν φυσικὴν συστολὴν τῆς νέας, ἣν ἦτον ἑπόμενον ν' αὐξάνῃ ἡ ὁπωσοῦν δύσκολος θέσις της, παρακολουθούσης τὸν Ῥοβέρτον εἰς τὴν ὁδοιπορίαν. Ὑπεσχέθη δέ, σώζων τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Ῥοβέρτου νὰ συνομιλήσῃ αὐτὸς περὶ τῶν συμφερόντων του μετὰ τοῦ Πετραλείφου.

Καὶ τῷ ὄντι ἀμέσως ἔδραμε πρὸς τὸν γέροντα, καὶ τῷ ἐπανέλαβε τὰ παράπονα τοῦ Ῥοβέρτου.

— Ὅταν αὔριον, ἐπρόσθεσεν, ἢ μεθαύριον αὐτὸς δρέπῃ τοὺς καρποὺς τῶν ἀγώνων του, ἢ μᾶλλον τῶν ἀγώνων μας, θέλουν μείνει αὐτοὶ εἰς μόνον τὸν αὐθέντην ἡμῶν ἀτελεσφόρητοι; Δὲν εἶναι φόβος, ἂν ἡ Ἄννα ἐξακολουθῇ ψυχρότητα δεικνύουσα πρὸς αὐτόν, μὴ καὶ αὐτοῦ, ὅταν μάλιστα κορεσθῇ ἡ φιλοδοξία του, μετατραπῇ ἡ διάθεσις;

Ὁ Πετραλείφας ἀνεκάθησεν εἰς τὰ γόνατα, καὶ ἐκτύπα μετ' ὀργῆς τὰς δύω του χεῖρας, ἐν ᾧ τοῦ πώγωνός του αἱ τρίχες εἶχον ἀνορθωθῇ.

— Πῶς! εἶπε, τὸ προσφιλές σχέδιόν μου, ἡ εἰρηνικὴ κατάκτησις τῆς Πελοποννήσου, ὁ ἀπαρτισμὸς τῆς Ἑλληνικῆς ἑνότητος εἰς χεῖρας τοῦ γαμβροῦ μου, ὅλα θὰ τὰ ματαιώσῃ ἡ ἰδιοτροπία ἑνὸς κορασίου; Ὄχι, τοῦτο δὲν θέλει γίνει, καὶ ἡ Ἄννα καταγρᾶται τῆς πατρικῆς ἡμερότητός μου. Ὕπαγε, καὶ στεῖλέ μ' ἐδῶ τὴν ἄφρονα.

Ὁ Νόννος ἐξῆλθε καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν εἰσῆλθεν ἡ Ἄννα, καὶ διευθύνθη πρὸς τὸν πάππον της μὲ βλέμμα ἐρωτηματικὸν καὶ ὀλίγον πεφοβισμένον.

— Ἀγαπητὴ ἔκγονε, εἶπεν ὁ γέρων μετά τινος τραχύτητος, πρὶν ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τὴν Ἀνδραβίδα σοὶ εἶχον δηλώσει τὴν ἐπιθυμίαν μου καὶ τὴν θέλησιν τοῦ πατρός σου. Τὰ συμφέροντα τοῦ θρόνου του καὶ ἡ φρόνησις ἀπαιτοῦσι νὰ νυμφευθῇς τὸν Ῥοβέρτον Σαμπλίτην, καὶ ἀξιώτερον σύζυγον δὲν ἠδύνατο νὰ σοὶ δώσῃ ἡ πατρικὴ μέριμνά μου. Εἶχον ἀπαιτήσει νὰ βοηθήσῃς τὸ φρόνιμον τοῦτο σχέδιον, καὶ δὲν βλέπω ποῖον εἶχες λόγον διὰ νὰ πράξῃς τὸ ἐναντίον.

— Ἡ βοήθειά μου, φίλτατε πάππε, εἶπε γελῶσα ἡ Ἄννα, ἦτον κατὰ δυστυχίαν ἐντελῶς περιττή, καὶ ὁ Ῥοβέρτος δὲν εἶχεν ἀνάγκην ἐμψυχώσεως διὰ νὰ μὲ κατατρέχῃ διὰ τῶν ἐνοχλήσεών του.

— Δὲν πρέπει τὴν ἔκφρασιν ταύτην νὰ μεταχειρίζησαι διὰ τὸν ἐκλεκτὸν τῶν γονέων σου, εἶπεν ὁ Πετραλείφας γινόμενος σοβαρός.

— Ἀλλά, εἶπεν ἡ Ἄννα, μεταβαίνουσα διὰ μιᾶς ἀπὸ τοῦ γέλωτος εἰς τὰ δάκρυα, ἀπὸ τοῦ ἀκροβολισμοῦ εἰς τὴν ἀψιμαχίαν, ἀνήκει λοιπὸν εἰς ἐμέ, εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Αὐθέντου τῆς Ἑλλάδος ἀνήκει λοιπὸν νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ κλίνῃ τὸ γόνυ ἐνώπιον τοῦ ἀγερώχου τούτου ἱππότου; Ἀντὶ ὡς αἰχμαλώτους νὰ μᾶς σύρῃ κατόπιν του εἰς θεατρισμὸν εἰς τὸ νέον ὑπήκοόν του, καὶ ν' ἀπαιτῇ νὰ τὸν παρακαλῶμεν καὶ δι' ἓν βλέμμα του, δὲν ἔπρεπεν, ἂν ἤθελε τὴν χεῖρά μου αὐτός, νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ πέρας τῆς γῆς διὰ νὰ τὴν ζητήσῃ.

— Κόρη μου, ὁ γέρων ἀπήντησεν, ὁ θυμός σου εἶναι ἄτοπος καὶ πρὸ πάντων ψευδής· εἶναι πρόφασις ὁ θυμός σου. Ἠξεύρεις κάλλιστα ὅτι παρηκολούθησα τὸν Σαμπλίτην διὰ νὰ τῷ ἀποδώσω τὴν ἀνήκουσαν τιμήν, διότι ἀνέλαβον νὰ τὸν ὑποδεχθῶ εἰς τὴν Πελοπόννησον· καὶ ἀκόμη καλήτερα ἠξεύρεις ὅτι ἀντὶ ν' ἀπαιτῇ ἀγερώχως ὁ Ῥοβέρτος νὰ ταπεινωθῇς ἐμπρός του, ἐξ ἐναντίας ἐκεῖνος στενάζει, καὶ παραπονεῖται, καὶ ταπεινοῦται ὑπὸ τοὺς πόδας σου. Τὸ μόνον ὃ ἀπήτησα παρὰ σοῦ, καὶ εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ τὸ ἀπαιτήσω, ἦτον νὰ μὴ ἀντιτάξῃς ψυχρότητα εἰς τὴν ζέσιν του, νὰ μὴ ἀνατρέψῃς δι' ἰδιοτροπίας πάντα τὰ σχέδιά μας.

— Ἀλλά, πάππε μου, σοὶ τὸ εἶπα, ἀνέκραξεν ἡ Ἄννα μετὰ τόνου φωνῆς ἐξερχομένου ἤδη ἐκ τοῦ μυχοῦ τῆς καρδίας, εἶμαι κόρη ἀσθενὴς καὶ ἀκατάλληλος διὰ ν' ἀναμιχθῶ εἰς τὰ μεγάλα σας σχέδια. Μὴ θελήσητε νὰ μὲ μεταχειρισθῆτε ὡς ὄργανόν σας· οὔτε τόσης τιμῆς εἶμαι ἀξία, οὔτε τόσης περιφρονήσεως. Αἱ καρδίαι ἃς ἀπελίθωσεν ἡ πολιτικὴ δύνανται νὰ λαξευθῶσιν εἰς ὄργανα· ἀσθενεῖς ὅμως καρδίαι, ὁποία ἡ ἐδική μου, συντρίβονται ὑπὸ τὴν σφῦραν τῆς βίας χωρὶς νὰ χρησιμεύσωσι.

— Τῆς βίας! ἀνέκραξεν ὁ Πετραλείφας, μόλις κύριος τοῦ θυμοῦ του. Εἶναι βίας ἀνάγκη ὅταν προέχηται νὰ ὑπηρετήσῃς τοῦ πατρός σου τὴν δόξαν; Εἶναι βίας ἀνάγκη ὅταν σοὶ δίδεται σύζυγος ὁ λαμπρότερος τῶν χριστιανῶν ἱπποτῶν, φέρων προῖκα ὅλα τὰ φθονητότερα πλεονεκτήματα ἐπὶ γῆς, ὅταν τίθεται εἰς τοὺς πόδας σου ἡ μεγαλητέρα τῆς ἀνατολῆς αὐθεντία!

— Ἡ αὐθεντία, εἶπεν ἡ Ἄννα, ὑψοῦσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἡ αὐθεντία· διὰ σᾶς ἄλλο ὄνομα δὲν ἔχει ἡ εὐτυχία;

— Ἄκουσον, θύγατερ, εἶπεν ὁ γέρων αὐστηρῶς Αἱ νεανικαὶ αὗται ἰδιοτροπίαι πρέπει νὰ παύσωσι. Λόγον κανένα δὲν ἔχεις διὰ ν' ἀρνηθῇς τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν Ῥοβέρτον ὅστις σᾶς τὴν ζητεῖ. Αὔριον θέλω τῷ ἀναγγείλει τὴν συγκατάθεσίν σου, καὶ ἂν δὲν θέλῃς νὰ ἐπισύρῃς τὴν ὀργὴν τοῦ πατρός σου καὶ νὰ ἐπιφέρῃς τὸν θάνατόν μου, θὰ ἐπικυρώσῃς τὸν λόγον μου.

— Πάππε, ὦ πάππε, ἀνέκραξεν ἡ Ἄννα, ἐν ᾧ ποταμὸς δακρύων ἔρρεεν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της· μὴ τὴν διαταγὴν ταύτην! Μίαν σᾶς ζητῶ χάριν. Ἄφες με νὰ παραδοθῶ εἰς τὸν Κύριον, ἐπίτρεψόν μοι νὰ κατακλείσω τὰς ἐπιλοίπους ἡμέρας μου εἰς ἱερὸν μοναστήριον. Δὲν θέλω δόξαν, παραιτοῦμαι τῆς εὐτυχίας. ἡσυχίαν μόνην σοὶ ζητῶ, φίλτατε πάππε!

Εἰς τὸ στῆθος τοῦ Πετραλείφου ἡτοιμάζετο μία τῶν τρικυμιῶν ἐκείνων αἵτινες τόσον βιαιότερον ἐκρήγνυνται, ὅσον μακρότερον ἠξεύρει τις νὰ τὰς καταστέλλῃ, καὶ ἡ πρόδρομος αὐτῆς βροντὴ ὑπεβόμβει ἤδη εἰς τὰ χείλη του, ὅταν ζωηραὶ ζητωκραυγαί, ἐκ τῆς αὐλῆς προερχόμεναι, τὸν διέκοψαν, καὶ εἵλκυσαν τὴν προσοχήν του. Συγχρόνως δὲ εἰσερχόμενος ὁ Νόννος,

— Ὁ Τοποτηρητής, ἔκραζεν, ἔφθασεν ὁ Τοποτηρητής.

Ὁ Πετραλείφας ἠγέρθη ἀμέσως, καὶ ἔδραμε πρὸς τὴν θύραν· πρὶν ὅμως ἐξέλθῃ, ἐστράφη πρὸς τὴν Ἄνναν, εἰς ἧς τὰς πελιδνὰς παρειὰς ὥρμησεν εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο ὅλον τὸ αἷμα, καὶ τῇ εἶπεν,

— Αὔριον λοιπόν, περιμένω αὔριον νὰ ἰδῶ ἂν εἶσαι θυγάτηρ τοῦ Θεοδώρου.

ΚΕΦ. ΙΕ.

Ἅμα δὲ ἤκουσε καὶ ὁ Ῥοβέρτος τὴν ἄφιξιν τοῦ Τοποτηρητοῦ, ἔσπευσε καὶ αὐτὸς εἰς προϋπάντησίν του. Ὁ δὲ Βιλλαρδουῖνος τὸν ἐδέχθη πατρικῶς εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ ἀφ' οὗ ηὐχαρίστησεν ἐγκαρδίως τὸν Πετραλείφαν διότι τοσοῦτον ἐπαξίως τὸν ἀντεπροσώπευσεν εἰς τὴν σπουδαιοτάτην τῶν ὑποθέσεών του, τὴν ὑποδοχὴν τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ φίλου καὶ αὐθέντου του, καὶ ἐφίλησε περιπαθῶς τὴν Ἄνναν εἰς τὸ μέτωπον, διηγήθη ὅτι τὴν προτεραίαν κατὰ τὸ μεσονύκτιον εἶχε φθάσει εἰς Λακεδαίμονα ὁ ταχυδρόμος ὁ φέρων τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ῥοβέρτου· ὅτι αὐτὸς (ὁ Βιλλαρδουῖνος) ἦτον ἤδη εἰς τὴν κλίνην, ἀλλ' ἅμα ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολήν, ἠγέρθη, ἐνεδύθη, καὶ παραλαβὼν ὅσους τῶν ἱπποτῶν ἠδυνήθη, ἔδραμε μέχρι Νικλίου χωρὶς νὰ λάβῃ οὐδὲ στιγμὴν ἀναπαύσεως.

Ὁ Ῥοβέρτος τῷ ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην του διὰ τὴν τοσαύτην του προθυμίαν καὶ τὸν θαυμασμόν του διὰ τὴν νεανικήν του δραστηριότητα, καὶ τῷ διηγήθη ἐμπεριστατωμένως ὅσα καθ' ὁδὸν τῷ συνέβησαν.

— Φαντασθῆτε, εἶπε, πρὸ πέντε μηνῶν ἀνεχώρησα ἀπὸ τὴν Καμπανίαν, καὶ χωρὶς ὅλων τούτων τῶν ἀπροσδοκήτων συμβάντων, θὰ ἤμην πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν Πελοπόννησον.

— Ὢ! τί δυστύχημα! τί λυπηρὸν δυστύχημα, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουῖνος.

— Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀφ' ὅτου ἔφθασα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ῥοβέρτος, ἡ κακή μου τύχη ἠθέλησε νὰ σᾶς ζητῶ ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, ἐν ᾧ μ' ἐζητεῖτε ἀπὸ τὸ ἄλλο, καὶ εἴκοσι σχεδὸν ἡμέραι παρῆλθον εἰς αὐτὰς τὰς ἀντιδιώξεις.

— Ὢ! τί συμφορὰ ἀνεπανόρθωτος! εἶπεν ὁ Βιλλαρδουῖνος, μεταχειριζόμενος λέξεις αἵτινες ἐφαίνοντο ὁπωσοῦν ὑπερβολικαὶ διὰ τὴν περίστασιν· ὅπερ παρατηρήσας καὶ ὁ Ῥοβέρτος,

— Λυπηρὰ ἦτον βεβαίως, εἶπε, λυπηρὰ δι' ἐμὲ ἡ τοιαύτη χρονοτριβή. Ἀλλὰ τοὐλάχιστον δὲν εἶχε καὶ ἡ Πελοπόννησος εἰς τὸ διάστημα τοῦτο λόγον νὰ λυπῆται, εὑρίσκετο εἰς χεῖρας ἀξιωτάτας· ἐκέρδησεν εἴκοσιν ἡμέρας.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ὁ Βιλλαρδουῖνος σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ νέου Ῥοβέρτου· οὐχ ἧττον ὅμως λυποῦμαι ἐγκαρδίως διὰ τὴν συμβᾶσαν ἀναβολήν. Ἐν τούτοις μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς παρουσιάσω τοὺς ἱππότας οἵτινες μὲ συνώδευσαν;

Ὁ Ῥοβέρτος ἐδέχθη προθύμως, καὶ μετέβησαν εἰς τὴν παρακειμένην μεγάλην αἴθουσαν, λαμπρῶς πεφωτισμένην, ὅπου περιέμενον ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν ἱππότας.

Ἐν ᾧ δὲ ἐγίνοντο αἱ συνήθεις παρουσιάσεις καὶ δεξιώσεις, εἰς τὴν Ἄνναν προσελθὼν εἷς ἀρχαῖος γνώριμος, ὁ Γωλτιέρος, ἐφίλησε τὴν χεῖρά της μετὰ σεβασμοῦ. Ἔπειτα δὲ ὑψώσας τὸ βλέμμα πρὸς τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ ἰδὼν αὐτοὺς ἐρυθρούς,

— Δάκρυα! ἐψιθύρισε μὲ φωνὴν ἐκφράζουσαν βαθεῖαν συμπάθειαν.

— Ἡ Ἄννα ἐμειδίασεν, ὡς ὁ ἥλιος τοῦ Μαΐου μετὰ τὴν βροχήν· ἴσως, εἶπε, δυσαρεστοῦσι τὰ δάκρυα τὸν αὐθέντην σας;

— Ὁ αὐθέντης μου, ἀπεκρίθη ὁ Γωλτιέρος, ἂν κρίνω ἀπὸ ἐμὲ αὐτόν, εἶναι ἕτοιμος ἕκαστον τῶν δακρύων

ἐκείνων νὰ ἐξαγοράσῃ μὲ ὅλον τὸ αἷμά του. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἠξεύρω τὴν πηγὴν αὐτῶν. Ἂν πιστεύητε ὅτι λύπη κενουμένη εἰς καρδίαν εἰλικρινῆ ἐλαφρύνεται, εἰπέτε μοι, ὤ! εἰπέτε μοι τί σᾶς θλίβει;

— Διὰ νὰ τὸ εἴπητε εἰς Ἀθήνας ἀναμφιβόλως;

— Ὅταν σᾶς βλέπω πάσχουσαν, εἶπεν ὁ Γωλτιέρος μετὰ περιπαθοῦς αἰσθήματος, μὴ ἔχετε τὴν σκληρότητα νὰ ὁμιλῆτε παίζουσα· μὴ μοὶ ἀρνεῖσθε τὴν ἡμίσειαν φιάλην τῆς θλίψεώς σας. Πιστεύσατέ με, εἰς ἄλλον δὲν θέλω τὴν ἐμπιστευθῇ, οὔτε, ὅταν πρόκηται περὶ ὑμῶν, θέλω ἐπικαλεσθῇ ἀφοσίωσιν ἄλλου. Θεωρήσατέ με ὡς ἄξιον τῆς ἐμπιστοσύνης σας.

— Ἐξ ἐναντίας, Κύριε πρέσβυ, ἀπήντησεν ἡ Ἄννα, σᾶς θεωρῶ ὡς ἐντελῶς αὐτῆς ἀνάξιον, καὶ ὅμως, — ἴδετε ποία ἀντίφασις καὶ ποία ἰδιοτροπία τῆς γυναικείας καρδίας,—ἀποφασίζω, οὐδ' ἐγὼ ἠξεύρω διατί, νὰ σᾶς τὴν χορηγήσω τυφλὴν καὶ τελείαν ὡς μοὶ τὴν ζητεῖτε.

Καὶ ταπεινώσασα ἔτι μᾶλλον τὴν φωνήν, συγχρόνως δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλώσασα εἰς τὴν γῆν, καὶ σφοδρῶς ἐρυθριάσασα,

— Ὁ πάππος μου, εἶπε, θέλει νὰ βιάσῃ τὴν συγκατάθεσίν μου ὑπὲρ τοῦ νέου αὐθέντου τῆς Πελοποννήσου.

Καὶ εἰποῦσα τὰς λέξεις ταύτας ᾐσθάνθη βίαιον παλμὸν εἰς τὴν καρδίαν της, ὡς ἀναγγέλλοντα αὐτῇ ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς ἐκμυστηρεύσεως εἶχε βαθυτέραν σημασίαν ἀφ' ὅ,τι ἐφαίνετο.

— Καὶ λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ Γωλτιέρος, ἐν ᾧ ἡ καρδία του ἔπαλλεν οὐχ ἧττον σφοδρῶς.

— Καὶ λοιπόν, ἀπεκρίθη ἡ Ἄννα, τὸν θάνατον προτιμῶ, ἀπὸ τὴν συγκατάθεσιν ταύτην. — Ἀλλά, ἐπρόσθεσε ταχέως καὶ μετὰ γέλωτος, παρακαλῶ νὰ μὴν ἐξηγήσητε κατὰ τὴν συνήθειάν σας τὰς λέξεις μου ταύτας πρὸς ὄφελος τοῦ Αὐθέντου σας. — Καὶ τὴν ἀπόκρισίν μου περιμένει ὁ πάππος μου αὔριον.

Ταύτην τὴν στιγμὴν ὁ Βιλλαρδουΐνος περιφέρων εἰς τὸν κύκλον τῶν ἱπποτῶν τὸν Ῥοβέρτον, εἶχεν ἔλθει πλησίον τοῦ Γωλτιέρου ὥστε μόλις αὐτὸς ἐπρόφθασε ν' ἀποκριθῇ εἰς τὴν Ἄνναν,

— Προσπαθήσατε δύω ἡμέρας νὰ κερδήσητε.

Καὶ προσελθὼν ὁ Βιλλαρδουΐνος, τὸν παρουσίασεν εἰς τὸν Ῥοβέρτον ὡς ἀπεσταλμένον τοῦ Ὄθωνος Δελαρόσου, ἡγεμόνος τῶν Ἀθηνῶν.

Μετὰ δὲ τὰς παρουσιάσεις ταύτας, ὅταν ὁ Βιλλαρδουΐνος ἠθέλησε ν' ἀποσυρθῇ, ἠρώτησε τὸν Ῥοβέρτον ἂν δὲν ἔχῃ διαταγὰς τοῦ πρώην αὐθέντου νὰ τῷ κοινοποιήσῃ. Ὁ δὲ Ῥοβέρτος ἀπεκρίθη ὅτι ἔχει διαταγάς, ἐπεθύμει δὲ νὰ τὰς γνωστοποιήσῃ εἰς συνέλευσιν τῶν ἱπποτῶν τῆς ἡγεμονείας.

— Τὸ Νίκλιον δὲν εἶναι θέσις κατάλληλος διὰ τὴν συνέλευσιν, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουΐνος. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ὁδηγήσω εἰς Λακεδαίμονα, ὅπου θέλετε εὕρει δεξίωσιν ἀξιωτέραν ὑμῶν, καὶ ὅπου κατὰ σύμπτωσιν εἶναι συνηγμένοι οἱ πλεῖστοι τῶν ἱπποτῶν.

Ὅσον δυσάρεστον καὶ ἂν ἦν διὰ τὸν Ῥοβέρτον ν' ἀπέλθῃ πάλιν εἰς νέαν ὁδοιπορίαν, ἀλλ' εἰς αὐτὴν κἂν εἶχε πλέον εἰς χεῖράς του τὸν Βιλλαρδουΐνον, ἡ πρότασις ἦν εὔλογος, καὶ τὸ τέρμα βραχὺ καὶ βέβαιον. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ μεταβῶσι τὴν ἐπαύριον εἰς Σπάρτην, καὶ συγχρόνως ἐστάλησαν ταχυδρόμοι πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις νὰ συγκαλέσωσιν ὅ,τι πλείστους ἱππότας.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἀπῆλθε τῷ ὄντι ὅλη ἡ συνοδία, καὶ τὴν ἑσπέραν ὁ Ῥοβέρτος κατέλυσεν εἰς τὸν ἡγεμονικὸν οἶκον τῆς Λακεδαίμονος, ἀπολαμβάνων τὰς μεγίστας τῶν τιμῶν, αἵτινες εἰς μόνον αὐθέντην ἀνῆκον. Ἡ δὲ Ἄννα, κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐδυνήθη εὐκόλως ν' ἀποφύγῃ πᾶσαν ἐξήγησιν μετὰ τοῦ πάππου της.

Ἡ μετ' αὐτὴν δ' ἡμέρα ἦτον ἡ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἀπὸ πρωΐας ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων κῆρυξ προσεκάλεσε καθ' ὅλην τὴν πόλιν τοὺς ἱππότας καὶ προὔχοντας ὅσοι ἢ εἶχον φθάσει τὴν προτεραίαν μετὰ τοῦ Τοποτηρητοῦ, ἢ εἶχον συῤῥεύσει κατὰ πρόσκλησιν, ἢ εὑρίσκοντο ἤδη εἰς Λακεδαίμονα, νὰ συνέλθωσι μετὰ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν, ὅπου συνεκροτεῖτο συνέλευσις διὰ σπουδαῖα τῆς ἡγεμονείας συμφέροντα.

— Ἀκούεις, θύγατερ, εἶπεν ὁ Πετραλείφας πρὸς τὴν Ἄνναν, ὅταν ἀντήχησε τὸ κήρυγμα μέχρι τῆς οἰκίας των. Αὕτη εἶναι τῆς τύχης σου ἡ φωνή. Μετὰ μίαν ὥραν ὁ Ῥοβέρτος θὰ λάβῃ παρὰ τῶν ἱπποτῶν τὴν αὐθεντίαν τοῦ Μωρέως, καὶ μετὰ δύω ὥρας θὰ λάβῃ παρὰ σοῦ τὸν δακτύλιον τοῦ νυμφίου.

Καὶ ἀφεὶς αὐτὴν ὡς νεκρὰν ὑπὸ ἀπελπισίας ἐξῆλθεν.

Ἡ εὐρύχωρος ἐκκλησία, ἧς ἐρείπια μόνον σώζονται σήμερον, κατήστραπτε μετ' οὐ πολὺ ἀπὸ τὰς πανοπλίας τῶν ἱπποτῶν, οἵτινες, κατ' ὀλίγους συῤῥέοντες, κατελάμβανον τὰς θέσεις ἕκαστος κατὰ τὸν βαθμὸν ὃν κατεῖχεν εἰς τὴν τιμαριωτικὴν κλίμακα. Ἐπὶ κεφαλῆς δ' αὐτῶν προεκάθησαν οἱ καθολικοὶ ἀρχιερεῖς, οἵτινες, ἄγνωστον διατί, συνέπεσε νὰ εὑρεθῶσι συνηγμένοι ἐνταῦθα, ὁ μητροπολίτης Πατρῶν, καὶ οἱ ἐπίσκοποι Λακεδαιμονίας, Βελιγόστης, Μοθώνης, Κορώνης καὶ Ἀμυκλῶν· ἔλειπε δὲ μόνος ὁ ἐπίσκοπος Ὠλένης. Μετ' αὐτοὺς δ' εἵποντο οἱ ἕνδεκα μεγάλοι λαϊκοὶ τιμαριῶται, οἱ ἱππόται Ἄκοβας, Καριταίνης, Πατρῶν, Βελιγόστης, Νικλίου, Γερανίου, Γριζενῶν καὶ Πασσόβας, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἱππόται τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, οἱ τοῦ Τευτωνικοῦ τάγματος καὶ οἱ Ναΐται, οἱ ἔχοντες τὰ τιμάριά των εἰς Καλαμάταν· ἔπειτα δ' ἐτάχθησαν οἱ ἱππόται οἱ ἔχοντες δικαίωμα τοῦ σημαιοφορεῖν, καὶ ἔσχατοι πάντων τινὲς τῶν ἐγχωρίων προὐχόντων, κατ' ἐξαίρετον εὔνοιαν εἰς τὴν συνέλευσιν ταύτην κληθέντες. Ἀφ' οὗ δ' ὅλοι ἐκαθέσθησαν σιωπῶντες, εἰσῆλθον τέλος ὁ Βιλλαρδουΐνος καὶ ὁ Ῥοβέρτος, κρατούμενοι ἐκ τῆς χειρός, καὶ κατέλαβον ὁμοῦ τὴν πρωτοκαθεδρίαν. Παρὰ δὲ τὸν Βιλλαρδουΐνον ἐκαθέσθη ὁ Πετραλείφας, ὅστις ὅμως, ὡς καὶ ὁ συνοδεύων αὐτὸν Νόννος, δὲν εἶχε φωνὴν οὐδὲ ψῆφον, καθὸ ξένος εἰς τὴν ἡγεμονείαν.

Ἀνήγγειλε δὲ κατὰ τὴν τάξιν ὁ κῆρυξ τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως, ὅταν εἰσελθὼν ταχυδρόμος ἐξ Ἀνδραβίδης, ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Βιλλαρδουΐνον ἐπιστολὴν τοῦ ἐπισκόπου Ὠλένης. Ὁ Τοποτηρητὴς ἔῤῥηξεν ἀμέσως τὴν σφραγίδα, καὶ ἀναγνοὺς ταχέως, ἔνευσε πρὸς τὸν υἱόν του Γοδοφρεῖδον, τῷ εἶπε τινὰς λέξεις εἰς τὸ ὠτίον, καὶ ἐν τῷ ἅμα ὁ Γοδοφρεῖδος ἐξῆλθεν, ἡτοίμασε τὸν ἵππον του, ἀνέβη, καὶ ἀνεχώρησεν ἀπὸ ῥυτῆρος πρὸς Ἀνδραβίδαν.

Ἀλλὰ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ὀλίγην ἐκίνησε προσοχήν, καὶ ἅμα ἐξῆλθεν ὁ νέος, ἐγερθεὶς ὁ Βιλλαρδουΐνος, εἶπε πρὸς τοὺς συνελθόντας ὅτι μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως τοῖς παρουσίαζε τὸν ἀνεψιὸν τοῦ φιλτάτου του Αὐθέντου τῆς Πελοποννήσου, φέροντα ἐκείνου διαταγάς, ἃς ἐπεθύμει νὰ τοῖς γνωστοποιήσῃ. Ὅλοι ἐπευφήμησαν εἰς τὰς λέξεις ταύτας, καὶ ὁ Ῥοβέρτος ἐγερθεὶς μεγαλοπρεπῶς, ἔλαβεν ἀπὸ μεταξωτὸν ἐπάργυρον χαρτοφυλάκιον μεμβράναν εἰς ἣν ἐκρέματο μεγάλη σφραγίς, καὶ νεύσας πρὸς τὸν Ῥαιμόνδον, τὴν ἔδωκεν αὐτῷ νὰ τὴν ἀναγνώσῃ. Διὰ τοῦ ἐγγράφου τούτου Γουλιέλμος ὁ Καμπανίτης, ὑποκόμης Διβιῶνος, κύριος Μάρκης καὶ Αὐθέντης πάσης Ἀχαΐας (1), παραχωρεῖ τὴν αὐθεντίαν τοῦ Μωρέως εἰς τὸν ἀνεψιόν του Ῥοβέρτον τὸν Σαμπλίτην μεθ' ὅλων τῶν εἰς αὐτὴν προσηρτημένων δικαιωμάτων καὶ προνομίων, καὶ προσεκάλει τοὺς ἱππότας, ἐπισκόπους, μεγάλους τιμαριώτας, πάντας τοὺς ἀρχηγοὺς τοὺς ἔχοντας δικαίωμα τοῦ σημαιοφορεῖν, καὶ τοὺς ἐγχωρίους, ν' ἀναγνωρίζωσι τοῦ λοιποῦ ἀντ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τὸν Ῥοβέρτον ὡς νόμιμον Αὐθέντην καὶ κυριάρχην των.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην γενομένην μὲ φωνὴν μεγάλην καὶ εὔκρινῆ, ὅλοι ἐσίγησαν, καὶ ὅλων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς τὸν Βιλλαρδουΐνον, ὅστις ἐγερθείς, ἔκλινεν ἐδαφιαίως ἐμπρὸς τοῦ αὐθεντικοῦ ἐγγράφου. Ἔπειτα δέ, λαβὼν τὸν λόγον,

— Σεβαστοὶ ἄρχοντες, εἶπε, γενναῖοι συστρατιῶται, καὶ περισπούδαστοι φίλοι. Ἠκούσατε τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ Αὐθέντου ἡμῶν. Δι' ἐμὲ οἱ ὁρισμοὶ οὗτοι εἶναι νόμοι, οὐ μόνον διότι ὁ κόμης Σαμπλίτης εἶναι ὁ λίζιος κυριάρχης μου, ἀλλὰ καὶ διότι ἦτον πάντοτε ἐπιστήθιος φίλος μου καὶ διδάσκαλός μου εἰς τῶν ὅπλων τὸ στάδιον. Τίποτε ἐπὶ γῆς δὲν ὑπάρχει δυνάμενον νὰ μὲ πείσῃ νὰ παρακούσω εἰς τὴν φωνήν του, ἣν θεωρῶ ἱεράν, ἐκτὸς μόνης τῆς φωνῆς τοῦ καθήκοντος ἣν θεωρῶ ἔτι ἱερωτέραν, καὶ τῆς φωνῆς τοῦ Θεοῦ, ἥτις μόνη ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διέπῃ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. Ἡ συνείδησίς μου, ἀδελφοὶ καὶ συστρατιῶται, εἶναι εἰς δισταγμόν, καὶ παρακαλῶ σᾶς, ὡς πιστοὺς χριστιανοὺς καὶ ἄνδρας ἐντίμους, τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν σας θέτοντες, καὶ τὴν ἀλήθειαν καλοῦντες εἰς τὰ χείλη σας, νὰ μὲ φωτίσητε διὰ τῆς κρίσεώς σας περὶ τῶν ἀληθῶν καθηκόντων μου, καὶ νὰ μοὶ δείξητε τὴν ὁδόν, ἣν πρέπει νὰ βαδίσω ὅπως τύχω ἐπὶ ζωῆς τῆς ἐπιδοκιμασίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας του. Παρακαλῶ δὲ τὸν Ἐξοχώτατον Μισὲρ Ῥοβέρτον νὰ σταθμίσῃ ἐπίσης ἐν τῇ φρονήσει αὐτοῦ τὰς περιστάσεις, καὶ νὰ μοὶ εἴπῃ εἰλικρινῶς ὅ,τι τὸ αἴσθημα τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ τῷ ὑπαγορεύῃ, πεποιθὼς ὅτι ἡ κρίσις του θέλει βαρύνει μεγάλως εἰς τὴν πλάστιγγα τοῦ νοός του.

(1) Princeps totius Achajae, Auch. Reel 81.

Ψιθυρισμὸς εὐφημίας διηγέρθη πανταχόθεν μετὰ τὰς εὐγενεῖς καὶ ἔμφρονας ταύτας λέξεις, αἵτινες ὅμως εἰς τὸν Πετραλείφαν ἐπέφερον τὴν φρικίασιν, ἣν δίδει ὁ χάλυψ εἰς μάρμαρον προστριβόμενος, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἐφαίνετο οὗτος ὡς εἰς βελόνας καθήμενος. Ὁ δὲ Ῥοβέρτος ἀποταθεὶς πρὸς τὸν Βιλλαρδουΐνον,

— Οὐδέποτε, εἶπε, φίλε καὶ ἀδελφέ, ἄλλα αἰσθήματα περιέμενον ἀπὸ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν δικαιοσύνην σου· περιμένω τὴν κρίσιν τῶν εὐγενῶν ἀρχόντων καὶ ἱπποτῶν, διὰ νὰ πράξω ὅπως ἀποφασίσῃ.

Τότε εἰς ἓν νεῦμα τοῦ Βιλλαρδουΐνου ὁ αὐθεντικὸς καγκελάριος (2) ἢ ἀρχιγραμματεύς, ἔλαβεν ἀπὸ χαρτοφυλάκιον ὁλοσηρικὸν χρυσοκέντητον ἄλλην μεμβράναν, ἔχουσαν ἐπίσης προσηρτημένην μεγάλην σφραγίδα εἰς μεταξωτὰ σχοινία, καὶ ἀνέγνω ὡς ἕπεται·

« Ἡμεῖς Γουλιέλμος Καμπανίτης, ὑποκόμης Διβιῶνος, κύριος Μάρκης, Αὐθέντης πάσης Ἀχαΐας· ἐπειδὴ ἔδοξε τῷ Κυρίῳ νὰ μετακαλέσῃ εἰς ἑαυτὸν Λουδοβίκον τὸν Καμπανίτην, τὸν ἡμέτερον πρωτότοκον ἀδελφόν, ἀπερχόμενοι εἰς Γαλλίαν ὅπως παραλάβωμεν τὴν πατρικὴν κληρονομίαν Διβιῶνος καὶ Μάρκης, ἐγκαταλείπομεν εἰς Μωρέαν ὡς ἡμέτερον πληρεξούσιον Βαΐλλην καὶ Τοποτηρητήν, τὸν ἡμέτερον Πρωτοστάτορα Γοδεφρεῖδον τὸν Βιλλαρδουΐνον, ὅπως ἐξασκῇ ἐν ὀνόματι ἡμῶν καὶ ἀντὶ ἡμῶν πάντα ἡμῶν τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα καὶ προνόμια. Ὁρίζομεν δὲ ὅτι, ἄν, ἐντὸς ἑνὸς ἔτους καὶ μιᾶς ἡμέρας ἢ ἠθέλαμεν ἐπανέλθει ἡμεῖς αὐτοὶ εἰς τὴν αὐθεντίαν ἡμῶν, ἢ ἠθέλαμεν πέμψει ἀνθ' ἡμῶν τινὰ ἡμέτερον συγγενῆ ἢ ἄλλον ὅν τινα δήποτε ὡς διάδοχον ἡμῶν, ὁ ἡμέτερος Βαΐλλης νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν ὡς εἰς ἡμᾶς τοὺς ἰδίους τὸν τόπον καὶ τὴν αὐθεντίαν ἀπροφασίστως· ἂν ὅμως ἤθελε παρέλθει τὸ ἔτος καὶ ἡ ἡμέρα χωρὶς οὐδεὶς νὰ τῷ ἀπαιτήσῃ τὴν διαδοχὴν ἐκ μέρους ἡμῶν, ὁ Μισὲρ Γοδεφρεῖδος ὁ Βιλλαρδουΐνος θέλει μείνει νόμιμος καὶ ἀκαταζήτητος κληρονόμος ἡμῶν εἰς τὴν αὐθεντίαν τῆς Πελοποννήσου, ἀπολαμβάνων πάντα αὐτῆς τὰ δικαιώματα καὶ προνόμια, ὡς ἡμεῖς αὐτοί, διότι τοιαύτη εἶναι ἡ θέλησίς μας. Ἐγένετο ἐν Ἀρκαδίᾳ, τῇ 10ῃ Μαρτίου, 1209·

Ὁ Καγκελάριος παύσας τὴν ἀνάγνωσιν ἥπλωσε τὴν μεμβράναν εἰς ἀναλόγιον κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκκλησίας, ὅπως ὁ βουλόμενος δυνηθῇ νὰ λάβῃ γνῶσιν αὐτῆς καὶ δι' αὐτοψίας. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐκινήθη ἐκ τῆς θέσεώς του, καὶ οὐδεὶς ἤθελεν ἐπὶ τοσοῦτον σπουδαίου ἀντικειμένου νὰ λάβῃ πρῶτος τὴν εὐθύνην τῆς ἀγορεύσεως. Ὁ δὲ Ῥοβέρτος ἔμεινεν ἐπὶ τῆς ἕδρας του ὠχρὸς καὶ δάκνων τὰ χείλη του εἰς ὀδυνηρὰν προσδοκίαν, ὁ Πετραλείφας ἐταράττετο καὶ παρεῤῥίπτετο ὡς πυρέσσων ἐπὶ τοῦ θρόνου του, καὶ ὁ Νόννος ἐφαίνετο ὡς κινδυνεύων ν' ἀποπνιγῇ ἀπὸ τὰ

(2) Καντζιλιέρης. Χρον. Β. Στ. 57, Buch.

αἷμα ἀναβὰν εἰς τὰς παρωτίδας του. Τέλος δ' ὁ Βιλλαρδουΐνος, διακόπτων τὴν σιωπὴν,

— Ἠκούσατε, εἶπεν, ἀδελφοὶ καὶ φίλοι, τοὺς δύω ὁρισμοὺς τοῦ αὐθέντου ἡμῶν· ὁ πόθος τῆς ψυχῆς μου εἶναι ν' ἀποσυρθῶ εἰς τὴν φίλην πατρίδα μου, ν' ἀπολαύσω εἰς τὴν δύσιν τῶν ἡμερῶν μου τῆς ἀναπαύσεως ἣς ἔχει ἀνάγκην τὸ γῆρας μου, καὶ νὰ ταφῶ ὅπου οἱ γονεῖς μου ἐτάφησαν. Ἀλλ' ἡ ἀπόφασίς μου εἶναι νὰ ἐκπληρώσω τὸ χρέος μου καὶ τὴν θέλησιν τοῦ αὐθέντου καὶ φίλου μου ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν μοὶ ἐπιβάλλῃ. Ἡ ἀπόφασίς μου περιμένει τὴν κρίσιν σας, καὶ τὴν ἐλπίζει σύμφωνον μὲ τὸν πόθον μου.

Τότε ἀνεπήδησεν εἰς τὸ μέτον διὰ ν' ἀποκριθῇ ὁ Μάϊος Ῥαιμόνδος, Βαρόνος τῆς Βελιγόστης, καὶ ὁ Ῥοβέρτος, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ ὁμιλήσῃ ὁ ἴδιος, ἠσθάνθη χαρὰν μεγάλην ὅτι ὁ σύντροφός του ἀνελάμβανε τὴν ὑπεράσπισιν τῶν δικαιωμάτων του.

— Τὸ χρέος ἡμῶν ὅλων, εἶπε, τὸ ὑπέδειξαν αἱ λέξεις τοῦ Ἐξοχωτάτου Τοποτηρητοῦ. Ὅλοι εἴμεθα ἐπίσης ἄνθρωποι λίζιοι τοῦ αὐθέντου ἡμῶν, καὶ ὁποῖαι καὶ ἂν εἶναι αἱ κλίσεις, ὁποῖαι αἱ διαθέσεις ἡμῶν, δὲν δυνάμεθα ὡς ἔντιμοι καὶ πιστοὶ ἱππόται, εἰμὴ νὰ κύψωμεν εἰς τὴν διαταγήν του. Ἂν ἡ κατακράτησις ἀλλοτρίων δικαιωμάτων ἢ ἡ ἐπέμβασις εἰς αὐτὰ εἶναι ἀνόσιος πρᾶξις, λειποταξία εἶναι ἡ ἐγκατάλειψις τῆς θέσεως εἰς ἣν ἐτάχθημεν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων καὶ ἐχρίσθημεν παρὰ τοῦ Θεοῦ. Δὲν πρόκειται νὰ κρίνωμεν οὔτε κατ' εὔνοιαν οὔτε κατὰ συμπάθειαν, ἀλλὰ τὴν θέλησιν ἐκτιμήσαντες τοῦ αὐθέντου νὰ ἐκτελέσωμεν αὐτὴν ἀκριβῶς.

— Τὴν θέλησιν τοῦ Αὐθέντου, εἶπεν ἀναγερθεὶς Ἰωάννης ὁ Νεύλλης, ὁ Βαρόνος τῆς Μάνης. Αὐτὴν, τὴν ἠκούσαμεν εὐκρινέστατα διαγεγραμμένην. Ἂν ἐν τοῖς ἑνὸς ἔτους καὶ μιᾶς ἡμέρας ἀπὸ τῆς δεκάτης Μαρτίου, ἂν μέχρι τῆς δύσεως τῆς ἑνδεκάτης Μαρτίου, ἤρχετο ὁ Ἐξοχώτατος Μισὲρ Ῥοβέρτος καὶ ἐζήτει τὴν κληρονομίαν τῆς Αὐθεντίας, προδότης καὶ ἔνοχος θὰ ἦτον πᾶς ὅστις δὲν τὸν ἀνεγνώριζε καὶ αὐθέντην καὶ κύριόν του. Ἀφοῦ ὅμως ἔκτοτε δεκαπέντε παρῆλθον ἡμέραι, προδόται καὶ ἔνοχοι θέλομεν εἶσθαι πρὸς τὸν κυριάρχην ἡμῶν, καὶ τῶν ῥητῶν ὁρισμῶν αὐτοῦ ἄπιστοι παραβάται, ἂν ἄλλον ἀναγνωρίσωμεν αὐθέντην ἀπὸ τὸν Μισὲρ Γοδεφρεῖδον τὸν Βιλλαρδουΐνον. Δὲν ἔχομεν δικαίωμα ἐκλογῆς, ἀλλὰ μόνον χρέος ὑποταγῆς· οὐδ' αὐτὸς ὁ Βιλλαρδουΐνος ἔχει δικαίωμα οὐδὲ δύναται χωρὶς ἐγκλήματος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θέσιν εἰς ἣν ἐκλήθη. Αὐθέντης ἡμῶν εἶναι ὁ Γοδεφρεῖδος Βιλλαρδουΐνος.

— Ζήτω ὁ Γοδεφρεῖδος Βιλλαρδουΐνος! ἠκούσθη φωνὴ μεγάλη θορυβωδῶς ἀναβοῶσα ἐκ τῶν ἐσχάτων ἑδρῶν ὅπου ἐκάθηντο οἱ προύχοντες Ἕλληνες. Ὁ Βιλλαρδουΐνος ἦτον ἐν γένει ἀγαπητὸς παρὰ τοῖς Ἕλλησι, παρ' ἐκείνοις δηλαδὴ ἐξ αὐτῶν, ὅσοι μὴ αἰσθανόμενοι ἐν ἑαυτοῖς τὴν δύναμιν ἀντιστάσεως, ἔστεργον τοὺς ξένους κατακτητὰς· διότι οὐ μόνον ἐσεβάσθη τὸ θρήσκευμά των, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς εὐγενεῖς ἄφηκε πολλὰ τῶν προνομίων ἃ εἶχον καὶ πρίν, ἐκεῖνα κἂν ὅσα ἐθεράπευον τὴν ματαιοφροσύνην των, καὶ τοῦ λαοῦ ἐσεβάσθη τὰ δικαιώματα, ἀντικαταστήσας μόνον πολλαχοῦ τοὺς φράγκους ἱππότας ἀντὶ τῶν ἐγχωρίων ἀρχόντων. Πανταπασιν ἑπομένως δὲν τοὺς ηὐχαρίστει ἡ ἰδέα νὰ δεχθῶσι νέον ἄρχοντα, ὅστις δὲν τοὺς ἐγνώριζε, δὲν εἶχεν οὐδεμίαν πρὸς αὐτοὺς ὑποχρέωσιν καὶ ὑπόσχεσιν, καὶ ἐδύνατο νὰ τοῖς ἀφαιρέσῃ, ὄχι νὰ τοῖς προσθέσῃ οὐδέν. Διὰ τοῦτο ἅμα ἐμψυχωθέντες ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ Ῥαιμόνδου καὶ τοῦ Νεύλλῃ ἀνέκραξαν πρῶτοι τὸ, Ζήτω ὁ Γοδεφρεῖδος Βιλλαρδουΐνος! Ἡ κραυγὴ δὲ αὕτη ἅμα ἀκουσθεῖσα ἀνήντησεν ἠχὼ εἰς ὅλα τῆς ἐκκλησίας τὰ πέρατα καὶ πάντες αἱ ἱπόται ἠλεκτρισθέντες ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ἀνευφήμησαν ἐπανειλημμένως· Ζήτω ὁ Γοδεφρεῖδος Βιλλαρδουΐνος, αὐθέντης τοῦ Μωρέως!

— Τότε δὲ ἐγερθεὶς οὗτος, ἔνευσε διὰ τῆς χειρὸς, καὶ ἐξαιτησάμενος σιωπὴν,

— Ἄρχοντες, εἶπεν, ἀδελφοὶ καὶ συστρατιῶται, Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀγάπην ἣν μοὶ δεικνύετε, καὶ διὰ τὴν κρίσιν ἣν ἐπροφέρατε ἐν φόβῳ θεοῦ καὶ ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. Εἰς πᾶσαν θυσίαν εἶμαι ἕτοιμος δι' ἀγάπην σας, καὶ θέλω προθύμως παραιτηθῇ διὰ σᾶς καὶ τῆς ἐλπίδος τοῦ νὰ ἴδω πάλιν ποτὲ τὴν πατρίδα μου, καὶ τῆς ἡσυχίας τῶν τελευταίων μου ἡμερῶν. Ἀλλὰ πρὶν νικηθῶσιν ἐντελῶς οἱ δισταγμοί μου, ἔχω ἀνάγκην νὰ ὁδηγηθῶ καὶ ἀπὸ τὴν γνώμην τοῦ Ἐξοχωτάτου φίλου καὶ αὐθέντου μου τοῦ Μισὲρ Ῥοβέρτου, διότι ἔχω ἀπεριόριστον ὑπόληψιν πρὸς αὐτὴν, καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ μοὶ τὴν ἐκθέσῃ ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ πεποιθήσει.

Ὅλοι ἀπέβλεψαν τότε πρὸς τὸν Ῥοβέρτον, ὅστις ὠχρὸς καὶ μὲ συνεσταλμένους τοὺς μυῶνας τοῦ προσώπου ἠγέρθη καὶ

— Μετὰ τὴν πάνδημον ἔκφρασιν, εἶπε ψυχρῶς, τῆς γνώμης τῶν ἀξιοτίμων τούτων ἱππότων, εἰς ἐμὲ δὲν μένει τι νὰ προσθέσω, καὶ ἡ ἀπόφασίς μου εἶναι αὔριον ν' ἀναχωρήσω διὰ τὴν Γαλλίαν.

— Φίλτατε Μισὲρ Ῥοβέρτε, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουΐνος. Τοῦ καθήκοντος ἡ ἰσχὺς εἶναι ἀναπόδραστος εἰς τοὺς εὖ φρονοῦντας, καὶ ἡμεῖς εἴμεθα δοῦλοι αὐτοῦ. Ὅταν οἱ ἔντιμοι οὗτοι ἱππόται ἐξετίμησαν οὕτω τὸ ἐμὸν καθῆκον, δὲν τολμῶ οὐδ' ἔχω δικαίωμα νὰ τὸ παραβῶ Σὲ παρακαλῶ δὲ, εὐγενέστατε ἀδελφὲ, νὰ μὴ θυμωθῇς κατ' ἐμοῦ διὰ τοῦτο, ἀλλ' ἂν εὐαρεστήσαι, διάμεινον εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ θέλεις τιμηθῇ μετὰ τῶν πρώτων ὡς φίλος μου καὶ συγκάθεδρος. Θέλομεν κατακτήσει ὁμοῦ τὰ φρούρια τοῦ Ναυπλίου, τοῦ Ἄργους, τῆς Κορίνθου καὶ τῆς Μονεμβασίας, ἀνθιστάμενα εἰσέτι τὰ ἡμέτερα ὅπλα, καὶ θέλω σοὶ παραχωρήσει τὸ μέρος τῆς ἐξουσίας τὸ ἀνῆκον εἰς τὴν ἀνδρείαν σου.

— Εὐχαριστῶ, Ὑψηλότατε, διὰ τὴν καλοκἀγαθίαν σας, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοβέρτος, χωρὶς νὰ δυνηθῇ ν' ἀπαλλάξῃ τὴν φωνήν του ἐλαφροῦ τινος πόνου πικρίας. Ἡ μόνη δὲ χάρις ἣν σᾶς ζητῶ, εἶναι: νὰ μοὶ δώσητε ἵππους καὶ ὁδηγούς, διὰ ν' ἀναχωρήσω αὔριον δι' Ἀνδραβίδαν, ὅθεν θέλω νὰ ἀναχωρήσω ἀμέσως εἰς τὴν Γαλλίαν. Τοὺς εὐγενεῖς δὲ ἱππότας τούτους παρακαλῶ νὰ μοὶ δώσωσιν ἐγγράφως τὴν ἀπόφασιν τῆς κρίσεώς των, ὅπως μοὶ χρησιμεύσῃ ὡς δικαιολόγημα πρὸς τὸν Αὐθέντην καὶ θεῖόν μου καὶ πρὸς τὸν Μεγαλειότατον βασιλέα ἡμῶν, Φίλιππον Αὔγουστον, ὅτι δὲν ἐγκατέλειψα κούφως καὶ ἀναιτίως τὴν θέσιν εἰς ἣν ἀπεστάλην, καὶ μὴ ἐκτεθῶ εἰς χλεύην καὶ περιφρόνησιν.

— Θὰ σᾶς δοθῇ, ἔνδοξε ἀδελφὲ, ὑπέλαβεν ὁ Βιλλαρδουΐνος, ἡ ἐπίσημος, ἔγγραφος καὶ ἐνυπόγραφος μαρτυρία καὶ ἐμοῦ καὶ ὅλων ἡμῶν, ὅτι ἔπραξας ὡς ἱππότης εὐγενὴς καὶ φρόνιμος, ἐξεπλήρωσας ὅλα τὰ πρὸς τὸν ἡγεμόνα καθήκοντα, καὶ ἐνέδωκας εἰς μόνην τὴν ὁμόθυμον κρίσιν ὅλων τῶν ἱππότων καὶ ἀρχόντων τῆς ἡγεμονείας Εἰς τὴν ἀπόδειξιν δὲ ταύτην θὰ ἐπισυνάψω καὶ ἀντίγραφον τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ αὐθέντου μου Μισὲρ Γουλιέλμου τοῦ Καμπανίτου, πρὸς πλήρη δικαιολογίαν σου. Ὅσον δὶ ἵππους πρὸς ὁδοιπορίαν, ὅλοι οἱ ἵπποι μου καὶ τῶν ἱππότῶν τούτων εἰσὶν εἰς τὴν διάθεσίν σου. ὁδηγὸν δὲ δὲν θέλω στέρξει νὰ ἔχῃς ἄλλον εἰς τὴν αὐθεντίαν μου ἀπὸ ἐμὲ τὸν ἴδιον. Αὔριον, κύριοι, ἐπρόσθετεν ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἱππότας, συνοδεύσομεν τὸν εὐγενέστατον Μισὲρ Ῥοβέρτον εἰς Ἀνδραβίδαν. Θέλω, ὅταν τοιοῦτος ἐπίσημος ξένος μᾶς ἐτίμησεν ἐλθὼν εἰς τὴν ἡγεμονείαν μας, νὰ τῷ ἀποδοθῶσιν ὅλαι αἱ τιμαὶ ὅσαι ἀνήκουσιν εἰς τοὺς εὐγενεστάτους καὶ τοὺς μεγίστους. Τώρα δὲ, ἂς ἀποδώσωμεν εὐχαριστίαν εἰς τὸν Θεὸν, ὅτι ηὐδόκησε νὰ ὁδηγήσῃ τὴν κρίσιν σας, καὶ ἂς τὸν παρακαλέσωμεν νὰ μᾶς φωτίζῃ καὶ ποδηγετῇ καὶ εἰς τὸ ἐπέκεινα ἡ μέτερον στάδιον.

Τότε προελθὼν ὁ Ἐπίσκοπος Λακεδαίμονος, ἐτέλεσε δοξολογίαν, μεθ' ἣν διελύθη ἡ συνέλευσις μετὰ λαμπροτάτων ζητοκραυγιῶν. Ἐν ᾧ δὲ διήρχοντο, ὁ Πετραλείφας εὑρεθεὶς πλησίον τοῦ Νόνου,

— Δὲν ἠξεύρω, τῷ εἶπεν εἰς τὸ ὠτίον, ὅτι ἡ λεοντῆ τοιαύτην ἀλώπεκα ἐκρυπτεν. Καιρὸς νὰ στρέψωμεν τὰ ἱστία!

ΚΕΦ. ΙΣΤ'.

Τὸ ἑσπέρας ὁ νέος Αὐθέντης (1), γλυκίζων διὰ τὸν Ῥοβέρτον τῆς πικρᾶς φιάλης τὰ χείλη, τῷ ἔδωκεν ἑορτὴν λαμπροτάτην, εἰς ἣν προσεκάλεσε πᾶσαν τῶν Φράγκων καὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν ἀριστοκρατίαν. Τῷ ἐδαψίλευσεν ἀπέναντι ὅλων τούτων τῶν εὐγενῶν ἀν δρῶν τε καὶ γυναικῶν μετὰ τρόπων ἀποπνεόντων εἰλικρίνειαν καὶ ἐγκάρδιον συμπάθειαν, καὶ μετὰ μεγίστης εὐπρεπείας καὶ ἐπιδεξιότητος, πᾶσαν σπουδὴν καὶ περιποίησιν, καὶ ὅλον τὸ σέβας τὸ δυνάμενον ὁπωσοῦν νὰ ἰάσῃ τὴν κατὰ φυσικὸν λόγον τετραυματισμένην καρδίαν του. Καὶ οἱ παρευρισκόμενοι ὅλοι, μαντεύοντες τὴν διαγωγὴν τοῦ Αὐθέντου διὰ τῆς ἔκτης ἐκείνης αἰσθήσεως, ἥτις φαίνεται δεδεμένη εἰς τοὺς αὐλικοὺς, ὅπως διορῶσι τὰς διαθέσεις τοῦ ἡγεμόνος καὶ συμμορφῶνται πρὸς αὐτὰς, ἀπέτεινον ἔτι μᾶλλον τὰς ἐνδείξεις σεβασμοῦ καὶ φιλοφροσύνης, ὥστε οὐχὶ ὡς ἦτον ἐνδεχόμενον, ὁ νεοχειροτόνητος Αὐθέντης, ἀλλ' ὁ ἔκπτωτος καὶ κενὸς ἀπερχόμενος ἐμαίνετο ὁ ἀληθὴς ἥρως τῆς ἑορτῆς. Ἦτον δὲ αὕτη εὐθυμωτάτη, διότι κοινὴ εὐχαρίστησις ἐπέλαμπεν εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα Οὐδενὸς ὅμως χείλη δὲν ἐμειδίων τόσον χαρμοσύνως, οὐδενὸς βλέμματα δὲν ἔστιλβον τόσον ζωηρῶς, ὡς τὰ τῆς Ἄννης, πρὸς ἣν πλησιελθὼν ὁ Γωλτιέρος, ὅταν οὐδεὶς προσεῖχεν εἰς αὐτούς,

— Ἐλπίζω, τῇ εἶπε, νὰ μὴν ἰδῶ πλέον τὰ κακὰ ἐκεῖνα δάκρυα.

— Νομίζετε τῷ ὄντι, ἠρώτησεν ἡ Ἄννα ὡς βεβαία περὶ τῆς ἀπαντήσεως, ὅτι δὲν ἔχω πλέον νὰ φιβηθῶ τὰς ὀχληρὰς ἀπαιτήσεις του;

— Τοὐλάχιστον μὴ ἀμφιβάλλετε περὶ τούτου, δὲν ἔχετε νὰ φοβῆσθε τοῦ λοιποῦ ὅτι ὁ πάππος σας θὰ σᾶς βιάσῃ νὰ ἐνδώσητε εἰς αὐτάς, ἀπεκρίθη ὁ Γωλτιέρος· εἶναι μεγίστη ἡ χαρὰ τοῦ Αὐθέντου μου, ὅτι ἀπηλλάγη τοιούτου ἰσχυροῦ ἀντιζήλου.

— Ἔτι μεγαλητέρα ἡ ἐδική μου, ἀπήντησε μετὰ μορφασμοῦ χαριέντως χαιρεκάκου ἡ Ἄννα, ὅταν ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὸν αὐθέντην σας, καὶ προσέξετε μὴ εἴπῶ καὶ ἀπὸ τὸν πρέσβυν του.

Τὴν ἐπαύριον δ' ἤρχισεν ἡ ὁδοιπορία, δυμοιάζουσα ἐκστρατείαν σχεδὸν ἢ πομπὴν ἑορτάσιμον. Ὁ Αὐθέντης μεθ' ὅλων τῶν ἱππότῶν, ὅσοι εὑρέθησαν εἰς Λακεδαίμονα, συνώδευσε τὸν Ῥοβέρτον, προσέτι δὲ καὶ ὁ Πετραλείφας μετὰ τῆς ἐκγόνου του, διότι ὁ Βιλλαρδουΐνος τῷ εἶπεν ὅτι ἔγραψεν εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ μεταβῇ ἀμέσως εἰς Ἀνδραβίδαν διὰ νὰ προπέμψωσι τὸν φίλον των ἀξιοπρεπῶς. Ἐξηκολούθουν δὲ τοῦ αὐθέντου αἱ πρὸς τὸν Ῥοβέρτον περιποιήσεις τόσον εὐγενεῖς πάντοτε καὶ τόσον μεγάλαι, ὥστε ἐλησμόνει ὅ,τι δυσάρεστον εἶχεν ἡ θέσις του. Καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ὅλοι, διορῶντες ὅτι τὸ προσωπεῖον τοῦτο ἦτον ἀναγκαῖον, ἀλλὰ καὶ ἐφήμερον, ἐφαίνοντο προσέχοντες εἰς τὸν ἀπερχόμενον Αὐθέντην πολὺ περισσότερον παρὰ εἰς τὸν μένοντα.

Μόνος δ' ὁ Πετραλείφας, ἀφ' ὅτου μετὰ τρόμου ἐνέβλεψεν εἰς τὸ βάθος τῆς πονηρίας καὶ ἀνεκαλυψε τὴν ἔκτασιν τῆς ἱκανότητος τοῦ Βιλλαρδουΐνου, ἐνθυμούμενος ὅτι εἶχε τινὰς ἁμαρτίας ἀποτεταμιευμένας εἰς μίαν τῆς συνειδήσεώς του γωνίαν, ἐζήτει πᾶσαν ἀφορμὴν ὅπως ἐπιδείξῃ ὑπερβολικὴν χαρὰν διὰ τὴν νέαν στροφὴν τῶν πραγμάτων, καὶ ἐπεθύμει ἐπιτυχὼν τὸν Αὐθέντην μόνον νὰ ἐξιχνιάσῃ, εἰ δυνατὸν, τὸ βάθος τοῦ πνεύματός του, καὶ πληροφορηθῇ ἂν εἰς αὐτὸ δὲν ἐνεφιλοχώρει σπέρμα τι ὑποψίας. Ἀλλὰ τὸ νὰ τὸν ἐπιτύχῃ μόνον ἦτον τὸ δύσκολον, διότι ὁ Βιλλαρδουΐνος ἐφιλοτιμεῖτο νὰ μὴ ἀφήσῃ οὐδὲ στιγμὴν τὸν Ῥοβέρτον μόνον εἰς τοὺς πικροὺς λογισμούς του. Τέλος ὅμως ἡ περίστασις αὕτη τῷ παρουσιάσθη εἰς Καρίταιναν, ὅπου Οὔγων ὁ Βριάριος, ὁ Βαρόνος τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐπρότεινεν εἰς τὸν Ῥοβέρτον νὰ ἐπισκεφθῇ ὡς δύω ὥρας μακρὰν ἀπέχον καὶ ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ των κείμενον θαυμάσιόν τι ἔρημον φρούριον ἐκ μεγίστων ὄγκων ᾠκοδομημένον, ἔργον παλαιῶν γιγάντων, ὡς ἔλεγεν, αἰνιττόμενος τὰ ὡραῖα πελασγικὰ τείχη τῆς Γόρτυνος, ἧς τὸ ὄνομα διετηρεῖτο τότε ἀκόμη, παραφθαρὲν ὑπὸ τῶν Φράγκων εἰς τὸ τῆς Σκόρτας. Τὴν

(1) Εἶμαι μισὲρ Τζεφρὲ Αὐθέντης. Χρον. 59.

ἐκδρομὴν ταύτην παρηκολούθησαν οἱ πλεῖστοι τῶν ἱπποτῶν· ὁ Βιλλαρδουΐνος ὅμως ἔμεινεν εἰς Καρίταιναν κεφαλαλγῶν, ὡς ἐπροφασίσθη, ἴσως ὅμως καὶ ἐννοήσας τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Πετραλείφου, καὶ θέλων νὰ τῷ παρέξῃ ἀφορμὴν ὅπως τὴν ἐκπληρώσῃ. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Πετραλείφας δὲν παρημέλησε τὴν χορηγηθεῖσαν αὐτῷ εὐκαιρίαν, καὶ προτείνων τὸ γῆρας του καὶ αὐτὸς ἀπέφυγε τὴν ἐκδρομὴν, καὶ ἐν τέταρτον μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν λοιπῶν, ἦλθε πρὸς τὸν Βιλλαρδουΐνον.

— Εἶναι ἀληθὲς, εἶπεν, ὅτι ἡ ὑμετέρα Ὑψηλότης ἠσθένησεν; Ἡ εἴδησις αὕτη μ' ἐτάραξεν. Ἐλπίζω ὅτι ἦτον ψευδής.

— Ἀληθέστατον, Ἐξοχώτατε, ἀπεκρίθη ὁ Βιλλαρδουΐνος ὡς βαρυνόμενος τὴν ζωήν του. Ἐσαθρώθη τὸ σαρκίον, ἐπελαίωσε τὸ σκεῦος. Διότι ὀλίγας τώρα ἡμέρας περιφέρομαι εἰς τὴν ῥάχιν τοῦ ἵππου μου, ἰδοὺ ὅλον μου τὸ αἷμα φέρεται προς τὴν κεφαλὴν ἥτις κινδυνεύει νὰ διαῤῥαγῇ. Ἔχω ἀνάγκην ἀναπαύσεως, ἡ χεὶρ μου δὲν εἶναι πλέον διὰ τὸ σκῆπτρον τῆς ἡγεμονείας. Εἴχετε δικαιον, Ἐξοχώτατε, φρονίμως ἐσκέπτεσθε· χεὶρ νεωτέρα, ἡ χεὶρ τοῦ Ῥοβέρτου ἔπρεπε νὰ τὸ φέρῃ.

— Εἶχον δίκαιον! ἔκραξεν ὁ Πετραλείφας φρικιῶν ὅλος. Ἐγὼ ἤθελον ἔχει ποτὲ τοιαύτην ἰδέαν! Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι καὶ εἰς τὸ στόμα σας ἀκούων αὐτὴν ἀγανακτῶ, καὶ τὴν κηρύττω βλάσφημον!

— Παράδοξον, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουΐνος μὲ πολλὴν ἀφέλειαν. Διατί λοιπὸν ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι ἦτον αὐτὴ ἡ ἰδέα σας;

— Διότι, ἀπεκρίθη ὁ γέρων, σᾶς συνέβη ὅ,τι ποτὲ δὲν σᾶς συμβαίνει, ν' ἀπατηθῆτε. Ἡ ἰδέα μου εἶναι ἐξ ἐναντίας ὅτι εἰς τὴν Πελοπόννησον πρέπει νὰ ἡγεμονεύῃ ὁ κατακτήσας τὴν Πελοπόννησον. Εἰς διοίκησιν τοῦ τόπου τούτου, ὅπου οἱ ἄρχοντες εἶναι υἱοὶ τῆς τύχης, ἕτοιμοι νὰ ζητήσωσιν πάντοτε ἀπὸ αὐτὴν καὶ ἀπὸ τὴν σπάθην των τὰ ἀνώτατα ἄθλα τῆς φιλοδοξίας, καὶ νὰ διαφιλονεικήσωσιν αὐτὰ πρὸς τοὺς προκαταλαβόντας, ὅπου οἱ ἀχόμενοι ὀργίλως μασσῶσι τὸν χαλινόν των, καὶ κύπτουσι μόνον ἕως οὗ, εὑρόντες ἀφορμὴν, ἀναπηδήσωσι καὶ ἐπιτεθῶσιν, ἀπαιτεῖται φρόνησις δεδοκιμασμένη, πολιὰ πεῖρα, καὶ ἐπιῤῥοὴ ἐῤῥιζωμένη εἰς πολυετῆ ἐξάσκησιν τῆς ἀρχῆς καὶ εἰς πολεμικὰ κατορθώματα, εἰς τὸ σέβας καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τῶν κατακτητῶν καὶ τῶν ὑπηκόων. Ἂν ἡ κακὴ τύχη τοῦ τόπου τούτου εἶχε μεταφέρει εἰς ἄλλας χεῖρας αὐτοῦ τὸ πηδάλιον, θὰ ἐξώρμων ἀπὸ τὰ τέσσαρα σημεῖα στάσεων θύελλαι, καὶ ἡ ἀπερίσκεπτος ὁρμὴ, καὶ ἡ νεανικὴ κουφότης ἀντὶ νὰ τὰς καταστείλῃ, θὰ κατεποντίζετο ὑπ' αὐτῶν. Ὄχι, Ὑψηλότατε, πιστεύσατέ με, διαμείνας εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐξεπληρώσατε καθῆκον ἱερὸν, οὐδ' ἐδύνασθε νὰ τὸ παραθῆτε ἄνευ ἐγκλήματος. Ἰδοὺ ἡ ὅλη ἰδέα μου.

— Σᾶς εὐχαριστῶ ὅτι μοὶ τὴν εἴπετε. Τὸ βαθὺ βλέμμα ὃ ῥίπτετε εἰς τὰ πράγματα τῆς ἡγεμονείας μου, μοὶ ἐγγυᾶται καὶ περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς κρίσεώς σας. Αὐτὴ καθησυχάζει τὰς τελευταίας μεμψιμοιρίας τῆς συνειδήσεώς μου, ὅτι δὲν ἠκολούθησα τὰς κλίσεις τῆς καρδίας μου, ν' ἀπέλθω εἰς τὴν φίλην πατρίδα μου, νὰ καλλιεργῶ τὸν ἀγαπητόν μου ἀγρόν.

— Ἀγρός σας εἶναι, ἀπεκρίθη ὁ Πετραλείφας, ὅλη ἡ ἀπέραντος αὕτη αὐθεντία, καὶ τὸν καλλιεργεῖτε, τὴν δόξαν ἐμφυτεύων εἰς αὐτὸν καὶ τὴν εὐημερίαν. Τὸ κατ' ἐμέ, ἤθελον θεωρήσει ἐμαυτὸν εὐτυχῆ, ἂν, ἐπειδὴ συνέπεσε νὰ εὑρεθῶ ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην ἐποχὴν, ἐνδοξον διὰ τὴν ἡμετέραν Ὑψηλότητα καὶ τρισευδαίμονα διὰ τὸν τόπον τοῦτον, ἂν μοὶ ἐπετρέπετο νὰ συντελέσω τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς δόξης τῆς ὑμετέρας Ὑψηλότητος, καὶ εἰς τὴν στερέωσιν τοῦ μεγάλου της ἔργου.

— Πῶς! εἶπεν ὁ Βιλλαρδουΐνος, δίδων περιχαρῆ ἔκφρασιν εἰς τὸ πρόσωπόν του· αὕτη εἶναι πρότασις ἀνεκτίμητος δι' ἐμέ. Πᾶσά μου ἡ εὐγνωμοσύνη δὲν θέλει εἶσθαι ἰσότιμός της. Ἀκούω ἀνυπομόνως εἰπέτε μοι, ὁποῖον εἶδος συνδρομῆς ἠμπορῶ νὰ ἐλπίζω.

— Ἡ δύναμίς σας, ἀπεκρίθη ὁ Πετραλείφας, εἰς τὴν εὐρύχωρον ταύτην ἡγεμονείαν εἶναι μεγάλη, διότι στηρίζεται εἰς τὸ σέβας τῶν βαρόνων καὶ εἰς τοῦ λαοῦ τὴν ἀγάπην. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ εἶναι ἔτι μεγαλητέρα. Μεταξὺ τῶν ἱπποτῶν ὅσοι διενεμήθησαν τὴν κληρονομίαν τοῦ Ἀλεξίου ὑπάρχουσί τινες σχεδὸν ἰσοδύναμοί σας, καὶ εὐαρεστότερον καὶ ἀσφαλέστερον, εἰς ἐποχὰς μάλιστα ἀβεβαίους ὡς ταύτην, νομίζω νὰ εἶναί τις ἀνώτερος μᾶλλον ἢ ἴσος. Τοῦτο δὲ δι' ἑνὸς τρόπου δύναται νὰ κατορθωθῇ, διὰ τῆς ἑνώσεως. Δὲν φρονεῖτε, Ὑψηλότατε, ὅτι, ἂν ἡ χεὶρ σας εἶναι τροπαιοῦχος σήμερον, ἡ χεὶρ σας συνδεδεμένη μετὰ τῆς χειρὸς τοῦ αὐθέντου τῆς Ἑλλάδος θέλει εἶσθαι ἀκαταμάχητος;

— Ὦ! ἀναμφιβόλως, εἶπεν ὁ Αὐθέντης τοῦ Μωρέως. Ἂν μοὶ προτείνητε συμμαχίαν μετὰ τοῦ Ὑψηλοτάτου Κὺρ Θεοδώρου, τοῦ γαμβροῦ σας, τὴν δέχομαι περιχαρῶς, καὶ τὴν θεωρῶ δι' ἐμὲ ὡς μέγα εὐτύχημα.

— Ἀλλὰ, ἐπρόσθεσεν ὁ γέρων, μελετώσας τὴν φωνήν του, καὶ δοὺς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του τὴν πειστικωτέραν αὐτῶν ἔκφρασιν, αἱ συμμαχίαι, καθὸ ἀνθρώπινα ἔργα, εἰσὶ πολλάκις ἀκροσφαλεῖς. Ταύτην, ἂν θέλητε, δυνάμεθα νὰ συσφίγξωμεν δι' ἀδαμαντίνων ἢ ὀρθότερον δι' ἀνθίνων ἀλλ' οὐχ ἧττον ἀῤῥήκτων δεσμῶν. Ποτέ μου δὲν ὑπέκρυψα τὸν θαυμασμόν μου διὰ τὸν ἀνδρεῖον Γοδοφρεῖδον, τὸν προσφιλῆ σας υἱόν! Ὁ Αὐθέντης τῆς Ἑλλάδος δὲν δύναται νὰ ἐπιθυμήσῃ διὰ τὴν θυγατέρα του σύζυγον φρονηματώτερον. Ἂν ἡ ὑμετέρα Ὑψηλότης συγκατένευεν, ἡ ἕνωσις τῶν τέκνων ἐδύνατο νὰ γίνῃ ἡ ἄπειστος βάσις της ἐνώπιον τῶν γονέων.

— Πῶς! προτείνετε νὰ νυμφευθῇ ἡ Ἄννα τὸν Γοδοφρεῖδόν μου!

— Ναί! Ἡ πρότασίς μου σᾶς δυσαρεστεῖ;

— Ἐξ ἐναντίας, μὲ τιμᾷ εἰς βαθμὸν ὑπέρτατον, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ μὲ ἐκπλήττει.

— Σᾶς ἐκπλήττει, Ὑψηλότατε; Δὲν ἐννοῶ.

— Ἀλλὰ, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουΐνος, ἡ Ἄννα, νομίζω, δὲν ἐπρόκειτο νὰ νυμφευθῇ τὸν Ῥοβέρτον;

— Τὸν Ῥοβέρτον! ὑπετραύλισεν ὁ Πετραλείφας, καὶ ἐσκίρτησαν τοῦ προσώπου του οἱ μυῶνες.

— Βεβαίως, τὸν Ῥοβέρτον, ἀπήντησεν ὁ Αὐθέντης. Ἀ! καὶ τώρα ἐνθυμοῦμαι διατί ἔλεγον ὅτι εἶσθε ἰδέας ν' ἀποσυρθῶ τῆς Αὐθεντείας τοῦ Μωρέως καὶ νὰ μὲ διαδεχθῇ ὁ Ῥοβέρτος. Δὲν ἀπεστείλατε εἰς τὴν Γαλλίαν τὸν Νόννον διὰ νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἔλευσίν του, καὶ νὰ τῷ προτείνῃ τὸ συνοικέσιον;

— Τὸν Νόννον! ἐπανέλαβεν ὁ Πετραλείφας μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τεταμένους, καὶ τὴν ὄψιν ἀπολελιθωμένην ὑπὸ τῆς ἐκπλήξεως.

— Ναί! βεβαίως! ἐπέμεινεν ὁ Βιλλαρδουΐνος. Ἐλησμονήσατε ὅταν εἰς τὴν Λακεδαίμονα, τὴν ἡμέραν τοῦ ἱπποδρομίου, ἐπέστρεψε μὲ βλαχοποιημένος ἐνδύματα καὶ σᾶς ἔφερε τοῦ Ῥοβέρτου τὴν συγκατάθεσιν εἰς τὴν πρότασίν σας;

Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Πετραλείφου νεκρικὴ ἐπεγύθη ὠχρότης. Ἀλλ' ἅμα συνελθὼν, καὶ ὡς αἰφνιδίαν τινὰ λαβὼν ἀπόφασιν, ἐπλησίασεν εἰς τὸν Βιλλαρδουΐνον,

— Βλέπω, εἶπεν, ὅτι ἡ ἀξίωσις ν' ἀντιπαλαίσω πρὸς τὴν ὑμετέραν Ὑψηλότητα εἶναι ἄφρων. Ἐννοῶ πόσον ἄνισος εἶναι ἡ πάλη. Χωρὶς νὰ ἐρευνήσω πῶς ἡ ὑμετέρα Ὑψηλότης ἐνεβάθυνε μέχρις αὐτῶν τῶν κρυπτῶν τοῦ νοός μου, κηρύττω ἐμαυτὸν ἡττηθέντα, καὶ παύω ὑποκρινόμενος, διότι ἐνῷ εἶναι μάταιον, καθίσταμαι καὶ γελοῖος. Ναί, εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἔπεμψα τὸν Νόννον εἰς Γαλλίαν, ὅτι ἐπρότεινα εἰς τὸν Καμπανίτην τὴν χεῖρα τῆς Ἄννης. Δὲν ἐπιχειρῶ νὰ δικαιολογήσω τὸ παρελθόν. Ἡ ὑμετέρα Ὑψηλότης γνωρίζει ὑπὲρ πάντα ἄλλον ὅτι εἰς ἡγεμόνας αἱ ἀξιώσεις τῆς θέσεώς των ἐπιβάλλουσι πολλάκις σιωπὴν εἰς τὴν φωνὴν τῆς καρδίας των. Θέλω ὅμως καὶ πρέπει νὰ σᾶς δώσω ἐχέγγυα περὶ τοῦ μέλλοντος. Καὶ πρῶτον, αὐτὸ τὸ παρελθόν. Ἂν ἔπεμπον πρέσβυν πρὸς τὸν Ῥοβέρτον, ἂν διεπραγματευόμην συγγενικὸν δεσμὸν μετ' αὐτοῦ, τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι, ἐνῷ ἡ καρδία τοῦ πατρὸς συνηγόρει ἐν ἐμοὶ ὑπὲρ τοῦ Γοδεφρεΐδου, ὁ νοῦς τοῦ ἡγεμόνος ὡμίλει ὑπὲρ τοῦ Αὐθέντου· Ἰδοὺ δὲ ἤδη αἱ δύω εὐχαί μου ἠνώθησαν εὐτυχῶς εἰς μίαν, ἔχουσαν ἑπομένως ἔντασιν διπλασίαν. Τὸ συμφέρον! ὑπάρχει ἐγγύησις ταύτης μεγαλητέρα;

— Καὶ ἂν ὑπάρχῃ, ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Βιλλαρδουΐνος, ἀλλὰ εἶναι καὶ αὐτή, τὸ ἀναγνωρίζω, μεγάλη. Ἓν μόνον ἐλάττωμα ἔχει, ὅτι συγκαταστρέφεται ἅμα ὑποχωρήσῃ ἡ βάσις ἐφ' ἧς στηρίζεται.

— Ἀληθές, εἶπεν ὁ Πετραλείφας· ἀλλὰ δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὴν περίστασιν ταύτην.

Ἡ Αὐθεντία περιῆλθεν εἰς τὴν ὑμετέραν Ὑψηλότητα καὶ τοὺς διαδόχους της. Ἀκατάστροφον λοιπὸν εἶναι τὸ συμφέρον τοῦτο καὶ ἡ ἀπ' αὐτοῦ ἐγγύησις ἀκατάστροφος καὶ αὐτή.

— Ἴσως, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουΐνος. Ἀλλ' ἡ ὑμετέρα Ἐνδοξότης τί ἔλεγεν ὀρθότατα πρὸ ὀλίγου. Εἰς τὴν αὐθεντίαν ταύτην περικάθηνται θύελλαι, καὶ δύνανται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ φυσήσωσιν ἀπὸ ἑκάτερον σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ. Ἠξεύρετε, λόγου χάριν, ὅτι ἐχνηλατῶ ἀπό τινων ἡμερῶν τὴν ἀνακάλυψιν συνωμοσίας. Μέχρι τοῦδε ἀπέτυχον. Ἂν αὕτη ῥιζωθῇ καὶ λάβῃ πιθανότητα ἐπιτυχίας, τότε βλέπετε ὅτι τὸ συμφέρον δύναται νὰ λάβῃ νέαν στροφήν.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Βιλλαρδουΐνος, ἠτένιζεν ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν Πετραλείφαν, διατηρῶν ὅμως ἐπὶ τῶν χειλέων του μειδίαμα πραῦνον τὴν τραχύτητα ἐκείνου τοῦ βλέμματος.

Ὁ δὲ Πετραλείφας ἔμεινεν ἐπί τινας στιγμὰς σιωπηλός, καὶ ὡς εἰς ὀδυνηρὰν σκέψιν βεβυθισμένος. Ἔπειτα δὲ σείσας τὴν κεφαλήν,

— Νὰ θέλω ν' ἀναγνώσω, εἶπεν, εἰς τὸ βιβλίον τῆς διανοίας σας, ὅταν θέλητε νὰ μοὶ τὸ κρατῆτε κεκλεισμένον, θὰ ἦτον μωρία ἐκ μέρους μου. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ μία ἐγγύησις σᾶς εἶναι, ὡς βλέπω, ἀνεπαρκὴς, ἔχω ἄλλην νὰ σᾶς δώσω, ἥτις καὶ τὸ μέλλον νὰ ἐξασφαλίζῃ καὶ τὸ παρελθὸν νὰ ἐξαγοράζῃ ὁποῖον δήποτε καὶ ἂν εἶναι ἢ ἂν τὸ νομίζετε.

— Ἔχετε νὰ μοὶ δώσετε ἄλλην; ὁποίαν; ἠρώτησε περιέργως ὁ Βιλλαρδουΐνος.

— Ταύτην, ἀπεκρίθη ὁ Πετραλείφας, λαμβάνων ἐκ τοῦ κόλπου του χαρτίον καὶ δίδων αὐτὸ εἰς τὸν Βιλλαρδουΐνον.

— Ἰχνηλατεῖτε, ἐξηκολούθησε, τὴν συνωμοσίαν τῶν ἐγχωρίων καὶ μέχρι τοῦδε δὲν τὴν ἀνεκαλύψατε. Ἰδοὺ αὐτή. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο περιέχει τοὺς συνωμότας.

— Τοὺς συνωμότας! ἀνέκραξεν ὁ Αὐθέντης, καὶ ἀστραπὴ χαρᾶς ἐπέλαμψεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του. Ἀνέπτυξε δὲ τὸν χάρτην μετὰ σπουδῆς, καὶ ἔῤῥιψεν ἐπ' αὐτὸν τὸ βλέμμα. Ἡ πρώτη του ὄψις ἐφάνη ὅτι ὀδυνηρὰν ἀπετέλεσεν ἐντύπωσιν ἐπ' αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα δέ, προχωρῶν εἰς αὐτοῦ τὴν ἐξέτασιν,

— Ὁ Βουτσαρᾶς! εἶπεν, ὤ! ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸν Ἅδην διὰ νὰ μὲ πολεμήσῃ! Ὦ! καὶ ὅλοι αὐτοὶ κεκηρυγμένοι ἐχθροί μου. Ἐνόμιζον ὅτι εἶχον θέσει ἐπ' αὐτῶν τὸν πόδα. Ἔπρεπε νὰ τοὺς συντρίψω!—Ἀλλὰ, ἐπρόσθεσε μετὰ μίαν στιγμὴν σκέψεως, τίς ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ κατάλογος οὗτος εἶναι γνήσιος;

— Ἡ ἀπόδειξις εἶναι εἰς χεῖράς σας. Ἅμα ἀνάψητε τρεῖς νύκτας κατὰ συνέχειαν πυρὰν εἰς τὸν προφήτην Ἠλίαν, ὑπεράνω τῆς Ἀνδραβίδας, τὴν τρίτην νύκτα ἠμπορεῖτε νὰ εὕρητε εἰς τοῦ Λύκου τὸ Σπήλαιον συνηγμένους ὅλους ὅσοι εἶναι εἰς αὐτὸν καταγεγραμμένοι.

— Ἀ! εἶπεν ὁ Βιλλαρδουΐνος. Κακὸν δὲν εἶναι νὰ τὸ ἠξεύρω. Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν πολύτιμον ταύτην πληροφορίαν, καὶ θὰ ἤμην ὁ ἔσχατος τῶν ἀχαρίστων ἂν δὲν ἀνεγνώριζον ὅτι μοὶ ἐδώκατε τὸ μέγιστον δεῖγμα εἰλικρινοῦς φιλίας.

— Ἤτις, ἠρώτησεν ὁ γέρων, δύναται ἑπομένως νὰ σφραγισθῇ διὰ τῆς ἑνώσεως τῶν τέκνων μας;

— Ὄχι μόνον δύναται, ἀλλὰ πρέπει, ἀπεκρίθη ὁ Αὐθέντης. Τὸ συμφέρον εἴχετε ἐπικαλεσθῆ πρὸ ὀλίγου. Ἐννοεῖτε ὅτι εἶναι μέγα καὶ δι' ἐμὲ τὸ συμφέρον. Ποῖον ἰσχυρότερον σύμμαχον δύναμαι νὰ ἐπιθυμήσω μεταξὺ τῶν ὁμοεθνῶν μου ἀπὸ τὸν Ὑψηλότατον Αὐθέντην τῆς Ἑλλάδος, ποίαν χαριεστέραν νύμφην διὰ τὸν υἱόν μου ἀπὸ τὴν ὡραίαν Ἄνναν; Ἀ-

μα φθάσωμεν εἰς Ἀνδραβίδαν, πρῶτόν μου ἔργον θέλει εἶσθαι νὰ ὁμιλήσω πρὸς τὸν Γοδοφρεῖδον. Τὴν θέλησίν του μὲν δὲν δύναμαι νὰ βιάσω. Ἀλλ' ὅταν πρόκηται περὶ τῆς Ἄννης, τὴν βίαν ἐνεργεῖ τὸ κάλλος της.

— Θέλει εἶσθαι εὐδαίμων ἡμέρα, εἶπεν ὁ Πετραλείφας, διὰ τὸν γαμβρόν μου ὅταν δυνηθῇ νὰ ἐγκλείσῃ ὡς υἱόν τὸν Γοδοφρεῖδον εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Πρὸ πολλοῦ, ἀπεκρίθη ὁ Βιλλαρδουίνος, θεωρῶ τὴν Ἄνναν ὡς προσφιλῆ θυγατέρα μου.

— Οἱ δύω ὁμοῦ διὰ τῆς ἑνώσεως ταύτης, ἐπρόσθεσεν ὁ Πετραλείφας, θέλετε καταστῇ τὸ φόβητρον τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

— Εἰπέτε, ἀπήντησε μειδιῶν ὁ Βιλλαρδουίνος, τὸ ἑδραιότερον αὐτοῦ στήριγμα.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἠκούσθησαν αἱ σάλπιγγες τοῦ Ῥοβέρτου καὶ τῆς συνοδίας του ἐπανερχομένων, καὶ ὁ Πετραλείφας ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ. Ἅμα δὲ ἔστρεψεν οὗτος τὰ νῶτα, μὲ ταχείαν κίνησιν τῆς χειρὸς ἔσχισεν ὁ Βιλλαρδουίνος τὴν ἄνω γωνίαν τοῦ χαρτίου ὃ εἶχε λάβει παρὰ τοῦ γέροντος, καὶ μετὰ ταῦτα, διπλώσας αὐτό, τὸ ἐνέκλεισεν εἰς τὸν κόλπον του.

(Ἀκολουθεῖ.)

Η ΡΗΓΑΤΤΑ.

Ἡ μεγάλη πανήγυρις τῆς *ρηγάττης* ἢ τοῦ ἐπιθαλασσίου ἀγῶνος, τελεῖται ἐν Βενετίᾳ κατ' ἔτος, περὶ τὸ τέλος συνήθως τοῦ Μαΐου ἢ τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου. Τὸ τελευταῖον ὅμως ἔτος ἡ ἐποχὴ ἐκείνη παρῆλθεν ἐν σιωπῇ, διότι οἱ φιλοπάτριδες Βενετοί, μιμηθέντες τὰ ἔνδοξα παραδείγματα τῶν πατέρων αὐτῶν εἶχον ἐπιδοθῆ εἰς ἀγῶνας σπουδαιοτέρους, καθ' οὓς τροπαιοῦχος ἐκυματίζετο τοῦ ἁγίου Μάρκου ἡ σημαία μακρὰν τῶν στενῶν διωρύγων τῆς ἄλλοτε θαλασσοκράτορος Βενετίας· ἡ τροπαιοῦχος ὅμως σημαία συνεστάλη ὑπὸ χειρῶν ἀδίκων, καὶ ἡμεῖς ἀναγκαζόμεθα νὰ περιγράψωμεν *ρηγάττας* πανηγυρισθείσας ὑπ' οὐρανὸν ἀνελεύθερον, τὴν τοῦ 1847, ὅτε συνεκροτήθη ἡ σύνοδος τῶν σοφῶν. Εἰς τὴν περιγραφὴν ταύτην προσθέτομεν καὶ σύντομον ἐξιστόρησιν τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς προόδου τῶν ἀγώνων τούτων, κατασταθέντων ὀνομαστοτάτων ἐπὶ τῆς δημοκρατίας.

Ἡ *ρηγάττα* ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ἡ λαμπροτέρα τῶν ἑορτῶν τῆς Βενετίας· ἡ δημοκρατία ἐθεώρει αὐτὴν ὡς ἑορτὴν ἐθνικήν, καὶ καθ' ὅλας τὰς ἐπισημοτέρας περιστάσεις, ὡς τὴν τῆς ἐκλογῆς δόγου, νίκης κατὰ θάλασσαν, ἐπισκέψεως διασήμου τινὸς ξένου, διέτασσε τὴν τελετὴν αὐτῆς.

Ἡ ἑορτὴ αὕτη εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς ἄλλο μέρος τῆς γῆς ὡς ἐν Βενετίᾳ, ὅπου διώρυγες στεναὶ καὶ ἑλικοειδεῖς, λέμβοι μακραὶ ἐλαυνόμεναι ὄπισθεν ὑπ' ἐρετῶν ὀρθοστατούντων, *γονδολιέροι* ἐπιτηδειότατοι γυμναζόμενοι ἀπὸ τῆς βρεφικῆς αὐτῶν ἡλικίας περὶ τὴν κωπηλασίαν, συντρέχουσιν εἰς τὸ νὰ καταστήσωσιν αὐτὴν ἀμίμητον. Ἐὰν εἰς ταῦτα προσθέσῃς τὸ ἀναρίθμητον πλῆθος τῶν θεατῶν σεσωρευμένων εἰς τὰς λέμβους, τοὺς ἐξώστας, καὶ τὰ παράθυρα τῶν παρὰ τὸν αἰγιαλὸν μεγαλοπρεπῶν οἰκημάτων, τὴν ὡραιότητα τῆς τοποθεσίας καὶ τοῦ οὐρανοῦ, τὴν παρουσίαν τῶν Ἀρχῶν, τὸ πολυτελὲς τῶν πλοίων καὶ τῶν ἀστραπηβόλων καὶ ποικιλοχρόων χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν ἐνδυμάτων, τὸν ἦχον τῆς μουσικῆς, τὰς συμμίκτους τοῦ πλήθους φωνάς, καὶ τὸ πατροπαράδοτον πάθος τῶν δύω μερίδων αἵτινες διαιροῦσι τὴν πόλιν εἰς στρατόπεδα ἐχθρικά, ὄχι ἐφήμερα ἀλλὰ προαιώνια, θέλεις μόλις συλλάβει ἰδέαν ἀμυδρὰν τῆς ἀπαραμίλλου λαμπρότητος τῆς *ρηγάττης*.

Ἔκπαλαι ὁ βενετικὸς λαὸς ἠγάπησε τὰς πανηγύρεις καὶ τὰς τρυφάς. Καταφυγόντες περὶ τὸ 590 ἔτος Μ. Χ. εἰς ἀπρόσιτον λαβύρινθον τελμάτων διὰ νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν βαρβάρων, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπινοήσωσι μέσα τέρψεων καὶ εὐθυμίας, διὰ νὰ ἀναθάλψωσι τὸ θάρρος αὐτῶν ζώντων μακρὰν τοῦ κόσμου. Μετ' ὀλίγον τὰ μέσα ταῦτα ἐθεωρήθησαν ἀπαραίτητα, καθόσον ἐπρόκειτο ν' ἀποτρέπεται δι' αὐτῶν ἡ προσοχὴ τῶν κυβερνωμένων ἀπὸ τῶν πράξεων τῆς ζηλοτύπου καὶ φιλυπόπτου ἐξουσίας. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ συνεταυτίσθησαν αἱ ἕξεις αὗται μετὰ τῶν κοινῶν ἠθῶν, ὥστε ὁ διάπυρος καὶ ἀκάθεκτος ἐκεῖνος λαὸς μετέφερεν εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ τὰ πάθη τὰ ὁποῖα γεννᾷ συνήθως ἡ θρησκεία καὶ ἡ πολιτική. Ἀλλὰ καὶ σήμερον καθὼς καὶ πάλαι σώζεται τὸ αὐτὸ μῖσος μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς ἀριστερᾶς καὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τῆς μεγάλης διώρυγος, μεταξὺ τῆς ἐνορίας τοῦ *Καστέλλου* καὶ τοῦ *ἁγίου Νικολάου*, καὶ ἡ αὐτὴ ἀναλογία μεταξὺ τῶν λοιπῶν.

Κατὰ τοὺς χρονογράφους τῆς Βενετίας ἡ ὕπαρξις τῶν δύω τούτων μερίδων, τῆς τῶν *Καστελλάνων* καὶ τῆς τῶν *Νικολότων*, χρονολογεῖται ἀπ' αὐτῆς τῆς κτίσεως τῆς πόλεως. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἡρακλείας καὶ τῆς Ἀκυληίας, οἵτινες καὶ πρὶν ἦσαν ἀντίπαλοι, καταφυγόντες εἰς Βενετίαν, ἐτοποθετήθησαν εἰς θέσεις ἀντικειμένας, κατασταθέντες οἱ μὲν εἰς τὴν νῆσον τοῦ *Καστέλλου* πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ἄκραν τῆς πόλεως, οἱ δὲ εἰς τὴν τοῦ *ἁγίου Νικολάου* ἀπέναντι τοῦ Ῥιάλτου. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἐξηπλώθησαν, καθ' ὅσον ηὔξανεν ὁ πληθυσμός, πρὸς τὸ μέρος τῶν Ἰλλυριῶν, τὴν πλατεῖαν τοῦ ἁγίου Μάρκου καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς μεγάλης διώρυγος μέχρι Ῥιάλτου, οἱ δὲ ἄλλοι κατέσχον τὸ λοιπὸν τῆς πόλεως, μᾶλλον μὲν εὐρύχωρον ἀλλ' ἧττον εὐυπόληπτον· διότι ὁ δόγης, οἱ γερουσιασταί, καὶ τῶν πατρικίων οἱ πλουσιώτεροι κατῴκουν εἰς τὴν ἐνορίαν τῶν *Καστελλάνων*. Ὅθεν οἱ *Νικολότοι* ἀπετέλεσαν τὴν δημοκρατικὴν μερίδα, ἐνῷ οἱ ἄλλοι συνεκρότουν τὴν ἀριστοκρατικήν.

Ἐντεῦθεν μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ἀντιζηλία τῶν δύω τούτων μερίδων· διὰ νὰ μετριασθῶσι δὲ αἱ συνέπειαι αὐτῆς ἀπεφασίσθη νὰ ἐκλέγωσιν οἱ *Νικολότοι* ἴδιον δόγην, καθήκον μόνον ἔχοντα τὸ νὰ προεδρεύῃ εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ συμβούλια αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἀνεδείκνυετο πάντοτε δι' ἐκλογῆς ὁ διαστελλόμενος ἐπὶ χρηστότητι καὶ ἐπιδεξιότητι *γονδολιέρης*, ἡ ἀναγόρευσις ἐπανηγυρίζετο μετὰ μεγίστης πομπῆς πρὸς εὐχαρίστησιν τοῦ λαοῦ. Καὶ ἡ μὲν τελετὴ ἐγίνετο εἰς

τοῦ ἁγίου Νικολάου τὸν ναὸν ὅπου ὁ νέος δόγης καθηγιάζετο παρὰ τῆς θρησκείας καὶ ἐνεδύετο μεγαλοπρεπεστάτην στολήν, οὗτος δὲ ἐλάμβανε τίτλον *Καστέλλου*, ἢ ἀρχηγοῦ τῶν *Νικολότων*, καὶ ἐντολὴν νὰ φυλάττῃ τὴν χρυσοῦφαντον σημαίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Οἱ *Νικολότοι* ἐπαιρόμενοι τότε ἐπὶ ἐπιτυχίᾳ, περιεφρόνουν τοὺς *Καστελλάνους* λέγοντες τὰ ἀκόλουθα ἐπαναλαμβανόμενα καὶ μέχρι τῆς σήμερον· Τί, ti voghi il dose, e mi vogo col dose. « Σὺ κωπηλατεῖς διὰ τὸν δόγην, ἐγὼ ὅμως κωπηλατῶ μὲ τὸν δόγην.

Αἰωνία ἦτον ἡ μεταξὺ αὐτῶν πάλη· καθ' ὅλας τὰς δημοσίας τελετάς, ἑκάστη μερὶς φέρουσα ἴδια χρώματα, ἡ μὲν τῶν *Καστελλάνων* ζώνην καὶ πῖλον ἐρυθρά, ἡ δὲ τῶν *Νικολότων* μαύρα ἢ κυανᾶ, ἠγωνίζετο νὰ θριαμβεύσῃ εἴτε εἰς τοὺς διὰ λέμβων εἴτε εἰς τοὺς διὰ ῥώμης, εὐχειρίας καὶ ἰσοσταθμίας ἀγῶνας. Ποτὲ μὲν ἐπρόκειτο νὰ κατατομηθῇ διὰ μιᾶς ταῦρος, ποτὲ δὲ νὰ κατασκευάσωσι πυραμίδα ἐξ ἀνθρώπων ἢ ἄλλην τινὰ τοιαύτην περίεργον οἰκοδομήν. Δέκα ἢ δώδεκα ἄνδρες ἐσχημάτιζον διὰ τῶν βραχιόνων αὐτῶν σανίδωμα ἐφ' οὗ ἵσταντο ὀρθοὶ ὀκτὼ ἄλλοι φέροντες τέσσαρας, οὗτοι δὲ δύω, καὶ οἱ δύω ἕνα, ἡ δὲ κορυφὴ ἐστέφετο ὑπὸ μικροῦ παιδίου. Οἱ ἐπιτηδειότεροι κατώρθουν πολλάκις πυραμίδα ἐξ ὀκτὼ ὀροφῶν τοιούτων! Ἄλλοτε οἱ γυμναστικοὶ οὗτοι ἀγῶνες ἐγίνοντο ἐπὶ λέμβων ἐνῷ διέσχιζον τὰς διώρυγας. Ὑπῆρχον δὲ καὶ σχοινοβάται οἵτινες ἀνασυρόμενοι διὰ σχοινίων κατέβαινον οἱονεὶ πτερυγοφόροι ἀπὸ τῆς καρυφῆς τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ ἁγίου Μάρκου μέχρι τοῦ ἐξώστου τοῦ παλατίου εἰς ὃν ἐκάθητο ὁ δόγης.

Ἡ μεγάλη διώρυξ

Μετά τινας προσρήσεις ἐκκλησιαστικὸν ἐχούσας χαρακτῆρα, προσέφερον πρὸς αὐτὸν δέσμην ἀνθέων ῥιφθεῖσαν δῆθεν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ διεσκόρπιζον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους μέγαν ἀριθμὸν ποιημάτιον.

Ἐτελεῖτο δὲ καὶ ἄλλος ἀγὼν περιεργότατος, ὁ τῆς πυγμαχίας, καθ' ὃν ἡ πρὸς ἀλλήλας ἔχθρα τῶν δύω μερίδων ἀνεπτύσσετο φοβερά. Μετέβαινον εἰς γέφυραν ἀτείχιστον καὶ, συνθήματος δοθέντος, ὥρμουν ἑκατέρωθεν διὰ νὰ διαβῶσι προσπαθοῦντες διὰ γρονθοκοπημάτων ὄχι εὐκαταφρονήτων νὰ ῥίψωσιν οἱ μὲν τοὺς ἄλλους εἰς τὴν διώρυγα, καὶ οὕτω καὶ κυανοῖ καὶ ἐρυθροὶ κατέπιπτον ὡς χείμαρρος ὁρμητικὸς εἰς τὴν θάλασσαν. Σώζεται ἔτι γέφυρα εἰς τὸν ἅγιον Βαρνάβαν τῆς Βενετίας, καλουμένη Ponte de' pugni, γέφυρα πυγμαχίας.

Ἡ κυβέρνησις, διὰ νὰ διατηρῇ ἀκμαίαν τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν ἐνέργειαν τῶν κατωτέρων κλάσεων, καὶ ν' ἀντιτάττῃ αὐτὰς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν πατρικίων, ἐξῆπτε μᾶλλον τὸ πνεῦμα τῶν ζηλοτύπων τούτων ἀλληλομαχιῶν· Ἐντεῦθεν ἡ μεγίστη ἄμιλλα. καὶ ἀνδρεία, καὶ ἐπιτηδειότης, δι' ὧν διεκρίθησαν ἀείποτε οἱ Βενετοὶ κατὰ τὰς ναυμαχίας, καὶ κατεστάθησαν οἱ ἐμπειρότεροι ναῦται τῆς Εὐρώπης.

Ὅλους τούτους τοὺς ἀγῶνας, καθὼς καὶ πολλὰς ἄλλας συνηθείας, ἐδανείσθησαν ἀπὸ τοὺς Ἄραβας καὶ ἄλλους τόπους τῆς Ἀνατολῆς, μεθ' ὧν εἶχον μεγάλας σχέσεις ἐμπορικάς. Εἰς πόλεις διακρεπούσας τότε ἐπὶ πολιτισμῷ, ὡς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸ Κάϊρον, τὴν Βαγδάτην καὶ τὴν Δαμασκόν, ὀφείλουσι καὶ ἀρχιτεκτονικήν, καὶ ἐνδυμασίας, καὶ ἔθιμα καὶ ἤθη πολλάκις, καὶ ἰδοὺ διὰ τί ἡ Βενετία καὶ σήμερον ἀκόμη ἔχει μεταξὺ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης χαρακτῆρα μᾶλλον ἀνατολικόν.

Ποτὲ ἐπὶ δημοκρατίας δὲν ὑπῆξαν ἄλλαι μερίδες, παρὰ τὰς τῶν *Καστελλάνων* καὶ *Νικολότων*, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ δὲν εἶχον χαρακτῆρα πολιτικόν, ὡς μαρτυρεῖ ἡ βενετικὴ ἱστορία, ἐν ᾗ οὐδὲ ἴχνος ἀπαντᾶται ἐμφυλίου πολέμου.

Οἱ Βενετοὶ εἶναι ἐν γένει γλυκεῖς καὶ σκεπτικοί, ἀλλ' εἰς ἄκρον ἀγχίνοες καὶ σκῶπται· οἱ *γονδολιέροι* μάλιστα διετήρησαν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην τάξιν τῆς βενετικῆς κοινωνίας τὸ ἐθνικὸν τοῦτο προσόν. Εἶναι πνευματώδεις, εὔθυμοι καὶ ἐπιτήδειοι, ἀφωσιωμένοι, πιστοί, καὶ διακριτικοί.

Ἀλλ' ἐὰν ὁ τόπος ἔμεινεν ὁ αὐτός, ἡ ἐνδυμασία καὶ αἱ ἕξεις αὐταὶ μετεβλήθησαν. Ἄλλοτε οἱ φαιδροὶ ἐκεῖνοι κωπηλάται συνερχόμενοι ἐν καιρῷ νυκτὸς ἔψαλλον μελαγχολικῶς, ὡς πάλαι οἱ ῥαψῳδοὶ τῆς Ἑλλάδος, τὰς ἐρωτικὰς τοῦ Τάσσου στροφάς. Σήμερον ὅμως σπανίως ψάλλουσιν ἐκ συμφώνου, προτιμῶντες τὴν ἁρμονίαν τῶν ἐρίδων αἵτινες ὅμως δὲν καταντῶσι πώποτε αἱματηραί. Τὸ 1841, ὅτε ὁ διοικητὴς ἠθέλησε νὰ ἀνανεώσῃ τὸν διαγωνισμὸν τῶν *γονδολῶν* ἐγεννήθη τοιοῦτον μῖσος μεταξὺ τῶν δύω μερίδων, ὥστε τριακόσιοι ἕως τετρακόσιοι *γονδολιέροι* ἐφυλακίσθησαν τὴν προτεραίαν αὐτὴν τῆς ἑορτῆς ἥτις ἐξ αἰτίας τούτου δὲν ἐτελέσθη.

Διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης, πόσον ἑκάστη μερὶς εἶναι ἀδιασπάστως προσκεκολλημένη εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς σημαίαν, ἀναφέρομέν τινα παραδείγματα τὰ ὁποῖα δανειζόμεθα παρὰ Γάλλου περιηγητοῦ·

« Ὀλίγον μετὰ τὴν ἄφιξίν μου εἰς Βενετίαν μετέβην εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ ἁγίου Παύλου, διὰ νὰ ζωγραφήσω ὡραιοτάτην μικρὰν διώρυγα ῥοδοσκέπαστον. Εἰς τὸ ἰχνογράφημά μου περιέλαβον καὶ *γονδολιέρην* ἐξηπλωμένον ἐντὸς παρακειμένης λέμβου· ἀλλ ἐπειδὴ ὁ μαῦρος αὐτοῦ πῖλος δὲν ἀντεκλᾶτο ἁρμονικῶς εἰς τὴν θάλασσαν, μετεποίησα τὸ χρῶμα εἰς ἐρυθρόν. Ἐνῷ δὲ ἡτοιμαζόμην νὰ ἀναχωρήσω ὁ κωπηλάτης ἐσηκώθη διὰ νὰ ἴδῃ τὸ ἔργον μου. Patron benedetto, ἀνεφώνησεν ἀμέσως· διὰ τί μὲ κατεφρόνησες τόσον βαλὼν εἰς τὴν κεφαλήν μου κόκκινον πῖλον ; Σὲ παρακαλῶ, ἄλλαξέ τον, διότι πρέπει νὰ μάθουν ὅλοι ὅτι οἱ *γονδολιέροι* τοῦ ἁγίου Παύλου εἶναι ὅλοι *Νικολότοι*.

Ἄλλοτε μετέβην διὰ θαλάσσης εἰς Καναρέγγιον ὅπου εἶναι τὸ στρατόπεδον, οὕτως εἰπεῖν, τῶν *Νικολότων*. Ὁ *γονδολιέρης* μου Μάρκος, ἀληθὴς *Καστελλάνος*, ὑψηλὸς καὶ εὔμορφος νέος, *Μωρέτης*, ὡς ὀνομάζουσιν εἰς Βενετίαν τοὺς μελαγχροινοὺς, ἔφερε τὴν ἐρυθρὰν ζώνην καὶ τὸν πῖλον. Ἐκαθήμην ἥσυχος ἐντὸς τῆς *γονδόλης* μου ὅταν ἀκούσας φωνὰς ἀγρίας παρετήρησα διὰ μικροῦ παραθύρου, καὶ ἴδον πλῆθος κωπῶν ἀνυψωμένων κατὰ τοῦ Μάρκου μου. Μόλις κατώρθωσα νὰ καταπαύσω τὴν ἔριδα, καὶ νὰ σώσω αὐτὸν τολμήσαντα νὰ παρουσιασθῇ ἐν τῷ μέσῳ τῶν *Νικολότων* χωρὶς ν' ἀπεκδυθῇ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα. »

Ἀλλὰ τὸ ἐφεξῆς ἀνέκδοτον χαρακτηρίζει ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν μερίδων τούτων,

Εἷς τῶν γνωστοτέρων ζωγράφων τῆς Βενετίας, Εὐγένιος Βόζας ὀνομαζόμενος, ἐζωγράφησε τὸν νικητὴν τῆς προτελευταίας *ῥηγάττης*, τὸν περίφημον Νάζον, *Καστελλάνον*, ἐπανελθόντα μετὰ τὴν πάλην εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ ἐναγκαλιζόμενον διὰ τῆς δεξιᾶς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ἐνῷ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἔπαλλε θριαμβευτικῶς τὴν τροπαιοῦχον σημαίαν.

Ὅταν οἱ *Νικολότοι* ἔμαθον ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη ἀπετέθη εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ὡραίων τεχνῶν, ἐθορυβήθησαν μέγα. Ὁποῖος ἐξευτελισμός ! Νὰ νικήσῃ *Καστελλάνος*, νὰ ζωγραφηθῇ, καὶ ἡ εἰκὼν νὰ ἀναρτηθῇ εἰς τὰς αἰθούσας τῆς Ἀκαδημίας ! Μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ταραχὴ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τὰς τριόδους τοῦ Καναρεγγίου, καὶ μετὰ συμβούλια συγκροτηθέντα ἀλλεπαλλήλως ἐντὸς τῶν καπηλείων, συνετάχθη ἡ ἀκόλουθος, ἀξία τῶν ἀρχαίων Λακώνων, ἐπιστολή, καὶ ἐστάλη πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ μουσείου.

« Sior lustrissimo,

La se recorda, lustrissimo, che se non la fa tirar via dalla Cademia, el quadro del sior Bosa, con quel Castelan, con la so bandiera de . . . in mano, nù, Nicolotti, che con le bandiere menemo la polenta, ghe lo sfondaremo.

Ἤτοι, « Ἐκλαμπρότατε κύριε !

Ἐνθυμήσου, Ἐκλαμπρότατε, ὅτι ἂν δὲν ἀποβάλῃς ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου Βόζα, μ' ἐκεῖνον τὸν Καστελλάνον μὲ τὴν σημαίαν . . . εἰς τὴν χεῖρα, ἡμεῖς οἱ *Νικολότοι*, οἱ ὁποῖοι μὲ σημαίας ἀνατατόνομεν τὴν *πολέντα*, θὰ τὴν κομματιάσωμεν. »

Ἰδοὺ τί ἐννοεῖ ἡ τελευταία φράσις· διὰ νὰ κατασκευάσωσι *πολέντα* (μπομπότα), μεταχειρίζονται ξύλον τὸ ὁποῖον ῥίπτουσι μετὰ ταῦτα· οἱ *Νικολότοι* λοιπὸν καυχῶνται ὅτι ἐκέρδησαν τόσας σημαίας ὥστε καθ' ἑκάστην δύνανται νὰ μεταχειρίζωνται νέαν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ταραχὴ ηὔξανεν ἀδιακόπως, ὁ διευθυντὴς τοῦ Μουσείου ἠναγκάσθη νὰ κρύψῃ τὴν εἰκόνα.

Ἂς ἔλθωμεν καὶ εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς *ῥηγάττης*. Ἡ ἀρχὴ τῆς *ῥηγάττης* χρονολογεῖται ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων χρόνων τῆς δημοκρατίας. Ἐπειδὴ ἦτον συνήθεια κατὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας νὰ μεταβαίνωσιν οἱ ἄνθρωποι εἰς *Ἅιδου*, ἡ κυβέρνησις, διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὰς μεταβάσεις, ἐφρόντιζε νὰ εὑρίσκεται εἰς τὸ αἰγιαλὸν ἀριθμός τις μεγάλων λέμβων τριακοντόρων καὶ τεσσαρακοντόρων. Ἔκτοτε ἐγεννήθησαν οἱ διαγωνισμοί, διότι αἱ λέμβοι αὗται, τοποθετούμεναι κατὰ σειρὰν, ἀνεχώρουν συγχρόνως· καὶ ἐπειδὴ ἡ σειρὰ ὠνομάζετο riga, ὁ διαγωνισμὸς ὠνομάσθη ἐκ τούτου regatta.

Οἱ γερουσιασταὶ, προϊδόντες τὴν ὠφέλειαν ἥτις ἐδύνατο νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς πάλης ταύτης διὰ τὸ ναυτικὸν, ἐνίσχυσαν αὐτὴν διὰ παντὸς μέσου. Καὶ τὸ 944 ἔτος ὅτ' ἐψηφίσθη πανήγυρις διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν νεανίδων τὰς ὁποίας ἥρπασαν οἱ πειραταὶ τῆς Τεργέστης, ἡ *ῥηγάττα* ἀνεγνωρίσθη ὡς ἑορτὴ ἐθνική.

Ἡ ἁρπαγὴ αὕτη εἶναι πολλὰ περίεργος. Ἡ δημοκρατία εἶχε συνήθειαν νὰ συζευγνύῃ κατ' ἔτος δώδεκα νέας ἐκ τῶν ὡραιοτέρων καὶ τῶν πλέον ἀπόρων μετὰ δώδεκα νέων. Διὰ νὰ γίνῃ δὲ λαμπροτέρα ἡ τελετή, ἐδάνειζον πρὸς αὐτὰς λίθους πολυτιμοτά-

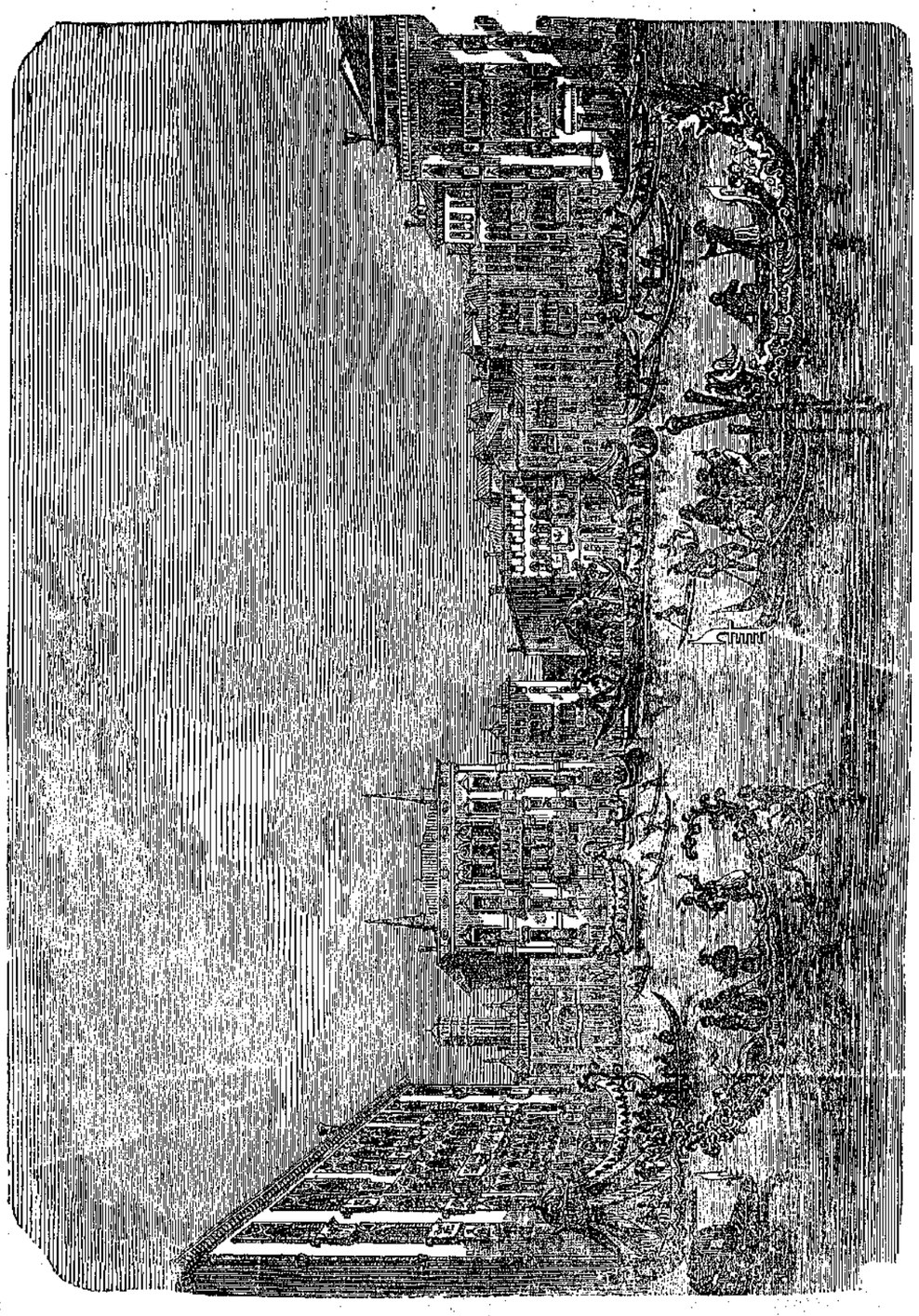

Ῥηγάττα ἐν Βενετίᾳ.

τους καὶ ἄλλα κοσμήματα. Ἀλλὰ πειραταὶ ἐκ Τεργέστης, δελεασθέντες ὑπὸ τῆς πλουσίας καὶ ὡραίας λείας, ἐνέδρευσαν πέριξ τῆς ἐκκλησίας ὅπου ἐτελοῦντο οἱ γάμοι, καὶ εἰσδραμόντες ἔνοπλοι ἥρπασαν τὰς νέας ταύτας Σαβινίας ὑπὸ τὰς ὄψεις αὐτὰς τῶν νυμφίων, οἵτινες πρὸς ὑπερασπισιν δὲν εἶχον τὴν ὥραν ἐκείνην εἰμὴ στεφάνους ἐξ ἀνθέων.

Κανδιάνος ὁ Γ'. ὅστις ἦτον τότε δόγης ἐφώπλισεν ἀμέσως λέμβους, καὶ τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν νεονύμφων ἔτρεξεν εἰς καταδίωξιν τῶν πειρατῶν. Κατατροπώσαντες δὲ τοὺς ἅρπαγας μετὰ συμπλοκὴν μανιώδη, ἐπανέφερον ἐν θριάμβῳ τὰς νύμφας φερούσας ἔτι ὅλους αὐτῶν τοὺς ἀδάμαντας, ἐψάλον δοξολογίαν πρὸς εὐχαριστίαν τῆς ἐξ ὕψους βοηθείας, καὶ νέοι δημόσιοι ἀγῶνες διετάχθησαν. Ὅτε ἡ δημοκρατία ἔφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης, ἡ *ῥηγάττα* κατέστη ἡ μεγίστη τῶν ἐθνικῶν ἑορτῶν, καὶ ἐτελεῖτο μετὰ λαμπρότητος ἀγνώστου εἰς τὸν λοιπὸν κόσμον.

Αἱ μεγάλαι *ῥηγάτται* ἦσαν τὰ ὀλύμπια τῆς δημοκρατίας. Τὸ στάδιον ἔχει μῆκος τεσσάρων μιλίων βενετικῶν, ἢ μιᾶς περίπου λεύγας. Ἐξορμοῦσαι ὡς ἀπὸ βαλβίδος ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς ἄκρας τῆς πόλεως πλησίον τοῦ δημοσίου κήπου, διασχίζουσι κατὰ μῆκος ὅλον τὸν λιμένα, διαβαίνουσιν ἐνώπιον τῆς *Πιατσέτας*, εἰσέρχονται εἰς τὴν μεγάλην διώρυγα, προχωροῦσι μέχρι Καναρεγγίου, καὶ ἐκεῖθεν καμπτόμεναι περὶ νύσσαν ἐμπεπηγμένην ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, ἐπανέρχονται διὰ τῆς αὐτῆς διώρυγος μέχρι τοῦ παλατίου τοῦ Φοσκάρου, ὅπου διανέμονται τὰ ἔπαθλα εἰς τοὺς νικητάς. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ τέρμα τῆς ἐπιπόνου ταύτης ναυσιπορίας ἦτον εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Ῥιάλτου ἀπέναντι τοῦ δημαρχείου· σήμερον ὅμως τὸ ἐδώλιον ὅπου ἱστάμεναι αἱ Ἀρχαὶ διανέμουσι τὰ βραβεῖα κατασκευάζεται, ὡς καὶ πάλαι, μεταξὺ τῶν παλατίων τοῦ Βάλβου καὶ Φοσκάρου.

Αἱ συναμιλλώμεναι *γόνδολαι* εἶναι τοσαύτῳ λεπταὶ καὶ ἐλαρραί, ὥστε, εἰς τὸ μέρος ὅπου ὁ ἐρέτης θέτει κωπηλατῶν τοὺς πόδας, βάλλουσι ξύλον διπλοῦν διὰ νὰ μὴ τρυπήσῃ ἡ πρόπις. Ἐφ' ἑκάστης λέμβου ἐπιβαίνουσι δύω ἄνδρες φέροντες ἐνδύματα λαμπρόχροα, ὡς καὶ τὴν ζώνην καὶ τὸν πίλον τῶν *Νικολότων* ἢ *Καστελλάνων*, ἀμφότεραι δὲ αἱ μερίδες στέλλουσι τοὺς ῥωμαλεωτέρους καὶ δοκιμοτέρους τῶν κωπηλατῶν αὐτῶν. Ἀξίαι σημειώσεως εἶναι ἡ συγκίνησις ἥτις ὑπάρχει κατὰ τὴν πόλιν ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς ἑορτῆς, καὶ ἡ φροντὶς μεθ' ἧς προφυλάττονται καὶ περιποιοῦνται ἑαυτοὺς οἱ μέλλοντες ἀθληταί. Δεκαπέντε ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἀποφεύγουσι πᾶσαν αἰτίαν ἀδυναμίας, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐστηρῶς ὡρισμένην τινὰ δίαιταν. Ἐὰν διατελῶσιν ὑπηρετοῦντες παρά τινι πατρικίῳ, ἀπαλλάσσονται πάσης ἐργασίας, καὶ θεωροῦνται ὄχι ὡς ὑπηρέται ἀλλ' ὡς υἱοί.

Τὴν ἡμέραν τοῦ ἀγῶνος ἕκαστος ὑποψήφιος λαμβάνει τὴν εὐχὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀσπάζεται τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, βάλλει περὶ τὸν τράχηλον ἱερὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου καὶ ἁγίου Μάρκου, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν φίλων αὐτοῦ, ὑπάγει νὰ προσευχηθῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἐνορίας ἢ τὴν τῆς *Σωτηρίας*, Della salute· ὅταν δὲ φθάσῃ ἡ ὥρα, δράττοντες τὴν ξυλίνην κώπην, δι' ἧς ἐλπίζουσι νὰ προσθέσωσι καὶ νέαν σημαίαν εἰς τὰ τρόπαια τῆς μερίδος αὐτῶν, ἵστανται πρὸ φραγμοῦ ἐκ σχοινίου μετὰ τῶν συναγωνιστῶν. Μετ' ὀλίγον κροτεῖ πυροβόλον, καταβιβάζεται τὸ σχοινίον, καὶ αὐτοὶ ὁρμῶσι πρὸς τὰς ἐλαφροπτέρυγας λέμβους καὶ κωπηλατοῦντες ὀρθοὶ πετῶσιν ὡς ἀλκυόνες· « τὸ κῦμα ἀρρίζει, ὡς λέγει τις χρονογράφος, ὑπὸ τοὺς ἀλλεπαλλήλους κτύπους τῆς κώπης· Spuma l'onda sotto il replicato batter de' remi ·» Ἰδοὺ φθάνουσιν αἱ *γόνδολαι* μόλις βλέπει αὐτὰς τὸ πλῆθος καὶ γίνονται ἄφαντοι ὑπὸ τὴν μεγάλην τοῦ Ῥιάλτου ἀψίδα.

Ἀλλ' ἰδοὺ αὐτοὶ μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὴν γέφυραν τοῦ Ῥιάλτου· ἔρχονται συμπιεζόμεναι. Ἀκούσατε τὰς βροντώδεις ἀνευφημίας τοῦ φρενιτιῶντος λαοῦ, καὶ τὰς χειροκροτήσεις, καὶ τὴν βοήν· αἱ κραυγαὶ αὗται ἀναγγέλλουσι τὴν νίκην μέχρι τῶν περάτων τῆς μεγάλης διώρυγος. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος τῶν νικητῶν λαμβάνει σημαίαν ἐρυθρὰν, ὁ δὲ δεύτερος κυανῆν, ὁ τρίτος πρασίνην, καὶ ὁ τέταρτος κιτρίνην.

Παρὰ τὴν δόξαν τῆς νίκης, παρὰ τὰς φιλοφροσύνας ὁλοκλήρου μερίδος, ὁ εὐτυχὴς *γονδολιέρης* γεμίζει καὶ τὸ βαλάντιόν του· διότι, πηδῶν ἀπὸ λέμβου εἰς λέμβον συνάγει πλῆθος ἀργυρῶν νομισμάτων, τὰ ὁποῖα δίδουσιν εἰς αὐτὸν οἱ θεαταὶ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πόλιν φορολογεῖ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς δοξασθείσης μερίδος.

Μετὰ τὸν ἀγῶνα, τελούμενον περὶ τὴν ἕκτην μετὰ μεσημβρίαν, ἐπιβαίνον τὸ πλῆθος εἰς λέμβους ἀκολουθεῖ τὴν μουσικὴν διαπλέουσαν τὴν διώρυγα. Τοιαύτη δὲ ἡ σύγχυσις, καὶ ἡ συμπίεσις, καὶ ἡ συμπλοκὴ, ὥστε οἱ *γονδολιέροι* μεταχειρίζονται τὰς κώπας αὐτῶν εἰς τὸ ν' ἀποφεύγωσι μόνον τὴν σύγκρουσιν μεγαλητέρων λέμβων.

Τὴν νύκτα, τὰ ποικίλα τῶν φώτων χρώματα ἀντανακλώμενα ἐντὸς τῆς θαλάσσης, αἱ λέμβοι, αἱ μουσικαί, ὁ διάστερος οὐρανὸς, τὰ πολυφάνταστα παλάτια, αἱ γυναῖκες βαδίζουσαι ὡς Νηρηΐδες, ἢ ὡς νύμφαι καθήμεναι εἰς τοὺς ἐξώστας, ὅλα ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα καθιστῶσι τὸ θέαμα πολὺ λαμπρότερον καὶ ποιητικώτερον.

Οἱ οἰκοδεσπόται φιλοτιμοῦνται τίς νὰ δαπανήσῃ πλειότερον, τίς νὰ φανῇ πολυτελέστερος. Μόνος ὁ πατρίκιος Γιοβανέλλης ἐδαπάνησε κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν τὸ 1847 *ῥηγάτταν* 800,000 δραχμῶν!

Αἱ *γόνδολαι* εἶναι διαφόρου κατασκευῆς καὶ διαφόρων σχημάτων· αἱ μὲν ὁμοιάζουσι τὰς τοῦ ΙΕ'. αἰῶνος, αἱ δὲ τὰ *καΐκια* τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἄλλαι τὰς *ἰόγκας* τῆς Κίνας· ἄλλαι ἐλαύνονται ὑπὸ τεσσάρων, ἄλλαι ὑπὸ ἓξ καὶ ἄλλαι ὑπὸ ὀκτὼ ἐρετῶν, κεκαλυμμέναι ὑπ' οὐρανῶν ἐκ μεταξωτοῦ χρυσοῦ ἢ ἀργυροῦ, ἔχουσαι εἰς τὴν πρῶραν καὶ τὴν πρύμναν τρόπαια ἐξ ὅπλων ἢ περιπλέγματα παριστῶντα ἔρωτας, σειρῆνας, πτηνὰ καὶ διάφορα ποικίλματα. Αἱ ὀκτώσκαλμοι ὀνομάζονται *μεγάλοι ὄφεις*, ἐπειδὴ εἶναι μακραὶ, ἔχουσι πρῶραν ὀξεῖαν, καὶ καθὸ πολλὰ ἐλαφραὶ ἕρπουσιν ὡς ὄφεις διὰ μέσου τῶν ἄλλων, καὶ προπορευόμεναι τῶν ἀγωνιστριῶν παραμερίζουσι τὰ προσκόμματα. Νέοι πατρίκιοι ὁδηγοῦντες αὐτὰς καὶ καθήμενοι γονυκλιτὶ ἐπὶ ῥαπτῶν πολυτελῶν, ἐκτοξεύουσι βέλη χρυσᾶ κατὰ τῶν *γονδολιέρων* ἐκείνων ὅσοι δὲν ἀποσύρονται ταχέως. Ἀξιόλογον μέτρον ἀστυνομικὸν, σκοπὸν ἔχον τὸ νὰ μὴ λυπηθῇ κάνεις κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς πανδήμου ἀγαλλιάσεως!

ΤΟ ΛΕΥΚΟΝ ΡΟΔΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟΝ ΡΟΔΟΝ. (1)

Ὑπόθεσίς τις μὲ ἠνάγκασε νὰ μεταβῶ πρό τινων ἐτῶν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Ἐπιστρέφων εἰς τὴν Δανίαν, παρεκάλεσα τοὺς ἐντολεῖς μου νὰ μ' ἐπιτρέψωσι νὰ διαμείνω ὀλίγον, διασκεδάσεως ἕνεκεν, εἰς Μεκλεμβούργην. Κατέλυσα δὲ πλησίον τῆς Δοβεραύης, εἰς κτῆμα οὗτινος ἡ φαιδροτάτη τοποθεσία ἦτον πάντῃ ἀντίθετος πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῶν περιοίκων. Εἰς τὴν καλήν μας πόλιν τῆς Κοπενάγης, ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν οὐδ' ἴχνη ἀριστοκρατικοῦ τύφου, δὲν δυνάμεθα νὰ φανταστῶμεν τοὺς ὑπερόπτικοὺς τρόπους καὶ τὰς οὐλικὰς διατυπώσεις τῶν μικρῶν εὐγενῶν τῆς προσβέρβου Γερμανίας. Τὴν μικροπρέπειαν αὐτῆν ἀπήντων πρὸ πάντων εἰς τὰς δημοσίας συναθροίσεις καὶ τοὺς χορούς, ὅπου, καὶ ὅταν ἐχόρευον ἀκόμη, ἐπεδείκνυον σοβαρότητα ἐπίσημον καὶ ἦθος διδασκαλικόν. Ἴσως ὑποθέσῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι ἔπασχον δυσθυμίαν· δὲν τὸ ἀρνοῦμαι· ἐστενοχωρούμην τόσον πολὺ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου ἤλπιζον νὰ διασκεδάσω ὀλίγας ἡμέρας, ὥστε εἶχον ἀποφασίσει νὰ ἀναχωρήσω· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ ἄφιξις νέας Δανίδος ἀπερχομένης εἰς Κοπενάγην, ἐτροποποίησε τὰς πρώτας μου ἐντυπώσεις. Ὁ ζωηρὸς καὶ ἀπαρακάλυπτος χαρακτήρ της, ἡ πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνη της, ἡ εὐθυμία τὴν ὁποίαν ἐδείκνυε χορεύουσα μετ' ἐμοῦ, ἐξήλεψαν ὡς διὰ ῥάβδου μαγικῆς ὅλας μου τὰς μελαγχολικὰς ἰδέας, καὶ ἡ Καρολίνα Χ.... μ' ἐφάνη ὡς θεὰ ἐλθοῦσα νὰ γλυκάνῃ τὴν πικρίαν τῆς ἀηδίας μου· ἡ θεὰ δὲ αὐτὴ ἦτον ὡραιοτάτη, καὶ σημειωτέον ὅτι τὸ κάλλος δὲν εἶναι προσὸν κοινὸν εἰς τὴν ἀρκτῴαν Γερμανίαν. Πρὸς τούτοις ἡ Καρολίνα ἦτον θυγάτηρ κυρίου τινὸς γνωστοῦ μου, πολλὰ εὐκολήπτου. Ὅλαι αὗται αἱ περιστάσεις μὲ προσήγγιζον ἔτι μᾶλλον πρὸς τὴν νέαν συμπατριώτιδά μου, ἥτις, ἔχουσα σύντροφον καὶ ἄλλην κυρίαν ἐκ Κοπενάγης, εἶχεν ἐλθεῖ εἰς Δοβεραύην, καθ' ἣν ἐποχὴν σύρρεει πλῆθος ξένων χάριν τῶν λουτρῶν. Μίαν ἑσπέραν ἐξερχόμενοι ἀπὸ χορὸν, δὲν εὕρομεν τὴν ἅμαξάν μας. Ὁ καιρὸς ἦτον ὡραῖος, καὶ αἱ Δανίδες μου ἐξήγησαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐπιστρέψωσι πεζαί. Ἐπρόσφερον λοιπὸν τὸν βραχίονά μου εἰς τὴν Καρολίναν, καὶ ἄλλος τις νέος ἐπρόσφερε τὸν ἰδικόν του εἰς τὴν συντροφόν της. Οὕτω πως ἐπροχωρήσαμεν βαδίζοντες παρὰ τὴν ἄκραν τῆς θαλάσσης, τῆς ὁποίας τὰ διαυγῆ κύματα ἐπινθήριζον φωτοβολούμενα ἀπὸ τὸν ἥλιον. Ὁ γλυκὺς φλοῖσβος τῶν κυμάτων ἀνεμιγνύετο μὲ τὸν ἁρμονικὸν ἦχον τῆς μουσικῆς. ὁ οὐρανὸς ἦτον διάστερος, καὶ ὁ ζέφυρος ἔπνεεν ἁρωματοφόρος. Εὑρισκόμην εἰς ὥραν μακαριότητος· καθ' ἣν ἡ καρδία ἐντρυφᾷ ἄπληστος εἰς ὅλα τὰ θέλγητρα τῆς φύσεως· καὶ ποτὲ ἡ νέα τῆς δοπίας ὁ βραχίων ἀνεπαύετο ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ μου δὲν μὲ εἶχε φανῇ τόσον ὡραία· ἀπὸ λόγου εἰς λόγον δὲν ἐξεύρω πῶς ὅταν ἐχωρίσθημεν, ἤμεθα ἐπισήμως ἀῤῥαβωνισμένοι.

Ὅταν ἔμεινα μόνος ἔφριξα διὰ τὴν ἀπροσόητον ταχύτητα μὲ τὴν ὁποίαν ἀνέλαβον ὑποχρέωσιν τόσῳ σπουδαίαν. Μ' ἐφαίνετο ὅτι τὰ συμβάντα ἦσαν ἁπλοῦν ὄνειρον· τὴν ἐπιοῦσαν ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Καρολίνης, ἥτις μὲ παρουσίασεν εἰς τὴν συντροφόν της ὡς μνηστῆρά της, ἤρχισε νὰ μὲ ὁμιλῇ ἐνικῶς, καὶ νὰ μὲ μεταχειρίζεται ὡς νὰ ἠγαπώμεθα πρὸ αἰώνων. Ὁ τρόπος αὐτὸς μὲ δυσηρέστησεν· ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἀνεκάλυψα καὶ τινα προτερήματα τῆς μνηστῆς μου· ἔπαιζεν ἐπιτηδείως καὶ ἐντέχνως κύμβαλον, καὶ ἦτον ἐμπειροτάτη εἰς ὅλα τὰ εἴδη τοῦ κεντήματος. Ἔγραψα συγχρόνως μὲ αὐτὴν πρὸς τοὺς γονεῖς της, τὴν ἐζήτησα, καὶ ἐφανέρωσα τὴν κατάστασιν καὶ τὴν κοινωνικήν μου θέσιν.

Ἡ Καρολίνα ἔμελλε νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τοῦ προσεχοῦς ἀτμοπλοίου, καὶ ἕως τότε ἠλπίζομεν νὰ λάβωμεν τὴν συγκατάθεσιν τῶν γονέων της. Ἐντοσούτῳ περιδιεβάζομεν καθ' ἑκάστην ὁμοῦ, καὶ ἡ μνηστή μου, μὲ τὴν πολυλογίαν της, μὲ διηγεῖτο ὅλα τὰ μυστικά της. Ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἠγάπα παραπολὺ τὸν πατέρα της, ἐνῷ ὡμίλει ἐνθουσιωδῶς διὰ τὴν μητέρα της.

— Εὐχαριστῶ τὸν θεὸν, μὲ εἶπε μίαν τῶν ἡμερῶν, ὅτι ἠξίωσε τοὺς γονεῖς μου νὰ μὲ ἰδοῦν ἀῤῥαβωνισμένην μὲ σέ, ὕστερον ἀπὸ τὴν λύπην τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασαν πρὸ ἓξ μηνῶν ἐξ αἰτίας τῆς ἀδελφῆς μου τῆς Σουηδίας.

— Ἔρχεσαι ἀπὸ τὴν Σουηδίαν! ἀνέκραξα. Ἐνόμιζα ὅτι δὲν εἶχες οὐδὲ ἀδελφὴν, οὐδὲ ἀδελφόν.

— Εἶναι μηλαθελφή μου, ἀπεκρίθη μὲ ἦθος ἀδιάφορον, κόρη τῆς πρώτης γυναικὸς τοῦ πατρός μου.

— Ἀλλὰ διὰ τί τὴν ὀνομάζεις ἀδελφήν σου τῆς Σουηδίας, καὶ ποίαν λύπην ἐπροξένησεν εἰς τοὺς γονεῖς σου;

— Νὰ σὲ τὸ εἰπῶ· ἦτον δέκα χρόνων ὅταν ὁ ἀδελφὸς τῆς μητρός της τὴν μετέφερεν ὁ ἴδιος εἰς τὴν Σουηδίαν· ἀλλ' ὁ θεῖος αὐτὸς μὲ τὸν ὁποῖον συνεκατοίκει ἀπέθανε πρὸ τριῶν μηνῶν. Ἦτον πλούσιος καὶ πολυμαθής, εἶχε περιηγηθῇ ὅλον τὸν κόσμον· ἠγάπησε δὲ τόσῳ πολὺ τὴν ἀδελφήν μουῶστε δὲν ἠσύχαζεν ἑωσοῦ νὰ τὴν ἀῤῥαβωνίσῃ μὲ τὸν μόνον υἱόν του. Πρὸ τριῶν σχεδὸν χρόνων ἦλθαν καὶ οἱ τρεῖς νὰ μᾶς ἰδοῦν εἰς Κοπενάγην, καὶ ἐπεράσαμεν τὸν καιρόν μας μὲ χορούς, καὶ μὲ γεύματα. Ὁ νέος Ἔννιγκ Φ... (οὕτως ὠνομάζετο ὁ ἀῤῥαβωνιστικὸς τῆς ἀδελφῆς μου) ἦτον ἀπὸ τοὺς ὡραιοτέρους ἄνδρας τοῦ κόσμου. Ἐφαίνετο καταπολλὰ ἐρωτευμένος, καὶ ὅμως, ἂν τὸν ἔβλεπες μαζῇ μὲ τὴν ἀδελφήν μου, δὲν θὰ ἐπίστευες ὅτι ἦσαν ἀῤῥαβωνισμένοι, διότι οὔτε ὡμίλουν ἐνικῶς μεταξύ των, οὔτε συνδιελέγοντο παραπολὺ· τὸ πολὺ πολὺ, αὐτὸς ἐφίλει ἐνίοτε τὴν χεῖρά της. Μετ' ὀλίγον

(1) Τὸ διήγημα τοῦτο ἐκδοθὲν Δανιστὶ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἐϊδέργου, ἔτυχε μεγάλης καὶ γενικῆς ἐπιδοκιμασίας.

καιρὸν ἀνεχώρησαν καὶ οἱ δύω, ὁ μὲν χάριν περιηγήσεως; ἡ δὲ εἰς Σουηδίαν μαζῆ μὲ τὸν θεῖόν της· ἀλλὰ μετά τινας μῆνας ὁ Ἔννιγκ ἔγραψεν ἐπιστολὴν διὰ τῆς ὁποίας ἔλεγεν ὅτι τρελαίνεται δι' ἄλλην νέαν, ὅτι ἀναθετεῖ τὴν τύχην του εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἀδελφῆς μου, καὶ ὅτι, ἂν αὐτὴ ἀπαιτῇ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποσχέσεις του, εἶναι ἀποφασισμένος νὰ τὸ κάμῃ. Ἡ ἀγαπητή μου ὅμως ἀδελφὴ εἶναι πολλὰ ὑπερήφανος· τὸν ἔδωκεν ἀμέσως τὴν ἄδειαν, καὶ κατέβαλε μάλιστα ἀπείρους προσπαθείας διὸ νὰ καθησυχάσῃ τὸν πατέρα της ὅτις ἦτον πολλὰ ἐρεθισμένος ἐναντίον του· ἐκτοτε ἡ Μαΐα ἔμεινεν ἀνύπανδρος.

— Μαΐα! ἀνέκραξα· τί ὡραῖον ὄνομα!

— Ἔχει τὸ ὄνομα τῆς μητρός της ἡ ὁποία κατήγετο ἀπὸ τὴν Σουηδίαν. Πλὴν φαντάσου· ὁ πατὴρ τοῦ Ἔννιγκ ἐλυπήθη τόσον πολὺ διότι δὲν ὑπανδρεύθη ὁ υἱός του μὲ τὴν ἀδελφήν μου, ὥστε, λέγουν, ὅτι ἀπέθανεν ἀπὸ τὴν λύπην του· καὶ ἡ μήτηρ μου βεβαιόνει ὅτι ἡ Μαΐα τὸ ἔχει βάρος εἰς τὴν ψυχήν της.

— Ἡ μήτηρ σου ἔχει ἄδικον. Νομίζω ὅτι εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν, ἡ ἀδελφή σου ἐφέρθη καὶ ἀξιοπρεπέστατα καὶ εὐγενικώτατα. Φαίνεται ὅτι δὲν τὴν ἀγαπᾷς· καὶ διὰ τί;

— Ἀ! εἶναι καλὴ νέα, δὲν λέγω τὸ ἐναντίον· ἀλλ' εἶναι τόσῳ κρυψίνους καὶ τόσῳ ὑπερήφανος ὥστε δὲν μ' εὐχαριστεῖ νὰ συζῶ μὲ αὐτήν.

— Εἶν' εὔμορφος;

— Ὄχι, διόλου, καὶ δὲν ἔχει κανὲν προτέρημα ἄξιον λόγου· ἡ μήτηρ μου λέγει ὅτι ὅλη ἡ προκοπή της συνίσταται εἰς τὸ νὰ φαίνεται φιλόφρων ἐν καιρῷ γεύματος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔμαθεν ἀπὸ τὸν θεῖόν της. Τώρα ὁ θεῖός της ἀπέθανε, καὶ ἐνῷ ὁ υἱός του ἔμελλε νὰ τὴν ἔχῃ συγκληρονόμον, αὐτὴ τὸ ἀπεπαιθη· ἡ μήτηρ μου λέγει ὅτι ἔσφαλε, καὶ ὅτι τοὐλάχιστον ἔπρεπε ν' ἀποζημιωθῇ μὲ πλούτη ἐκ μέρους ἐκείνου ὁ ὁποῖος κατέστρεψε τὴν εὐτυχίαν της. Ὁ πατήρ μου ἐξ ἐναντίας ἐγκρίνει ὅ,τι καὶ ἂν κάμῃ ἡ Μαΐα. Μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθῃ νὰ συγκατοικήσῃ μὲ ἡμᾶς, τὸ ὁποῖον δὲν μὲ πολυαρέσει, διότι ὁ πατήρ μου τὴν κακομαθαίνει, καὶ ἐξ αἰτίας της πολλάκις ἡ μήτηρ μου δυσηρεστήθη μὲ αὐτόν.

Ἡ διήγησις αὕτη μ' ἐπροξένησε νέας ἀνησυχίας. Τὸ νὰ συγγενεύσω μὲ οἰκογένειαν διῃρημένην, μὲ πατέρα καὶ μὲ μητέρα διαφωνοῦντας ὡς πρὸς τὰ τέκνα των, μὲ ἀδελφὴν τὴν ὁποίαν μὲ παρέσταινον ψυχράν, κρυψίνοα, τετυφωμένην, καὶ μελαγχολικὴν ἴσως, μ' ἐφαίνετο μέγα δυστύχημα. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ ἐπιταχύνω τὸν γάμον μου, καὶ ν' ἀποφύγω ἀποσυρόμενος εἰς τὰ ἴδια, ὅλας ταύτας τὰς οἰκιακὰς δυσαρεσκείας.

Τὸ ἀτμόπλοιον τῆς Κοπενάγης μᾶς ἔφερε τὴν συναίνεσιν τὴν ὁποίαν ἐπεριμένομεν· ὁ πατὴρ τῆς Καρολίνης δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἡ μήτηρ μ' ἔγραψεν ἐπιστολὴν φιλόφρονα, τόσῳ φιλόφρονα ὥστ' ἔμεινα ἐκστατικός. Ἀλλὰ δὲν ἐλησμόνει καὶ τῆς θυγατρός της τὰ προτερήματα, καὶ μ' ἐσύγχαιρεν ὅτι ἐνυμφευόμην νέαν ἥτις ἦτον τὸ ἄνθος τοῦ γυναικείου φύλου.

Ἡ Καρολίνα ἀνεχώρησε, καὶ ἐγὼ ἔμεινα μόνος, βυθισμένος εἰς σκέψεις γεννηθείσας ἀπὸ τὴν νέαν θέσιν μου. Ἡ νέα αὐτή, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν, εἶναι ὡραία, καλὴ καὶ μὲ ἀγαπᾷ· τί ἄλλο θέλω; ἀλλὰ συγχρόνως μ' ἐφαίνετο παράδοξος ἡ ἀνατροφή της, καὶ ἡ φροντὶς τὴν ὁποίαν κατέβαλον οἱ γονεῖς της εἰς τὸ νὰ διδαχθῇ μαθήματα ἁπλῆς τέρψεως, ἐνῷ ἦτον ἀμαθεστάτη καθ' ὅλα τὰ ἄλλα. Αἱ ἐπιστολαί της καὶ μ' ἐλύπουν καὶ μὲ παρώργιζον. Ἐπὶ ζωῆς μου δὲν εἶχον ἰδεῖ τοιοῦτον ἄσχημον χαρακτῆρα καὶ τοιαύτην ἀνορθογραφίαν· ἐκτὸς δὲ τούτου ἦταν γυμναὶ πάσης ἰδέας. Τὸ περισσότερον ἀφ' ὅσα μ' ἔγραφεν ἦτον ὅτι ὁ σκύλος μου Πιστὸς ἔμενε πλησίον της· τὸν σκύλον τοῦτον δωρηθέντα μοι ὑπὸ τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ μου ἠγάπων παραπολὺ, καὶ ἡ Καρολίνα τὸν εἶχε συμπαραλάβει ὅταν τὴν συνώδευσα εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. Εἰς τὴν περικοπὴν ταύτην τῆς ἐπιστολῆς της ἀπεκρίθην διὰ φράσεων ὄχι πολὺ πνευματωδῶν· τὴν ἔλεγον ὅτι ὁ σκύλος μου ἦτον εὐτυχέστερός μου, καὶ ὅτι ἀντεπροσώπευε παρ' αὐτῇ τὸ σύμβολον τῆς πίστεως.

Μετά τινας ἡμέρας, ἐνῷ ἡτοιμαζόμην νὰ ὑπάγω πρὸς αὐτήν, μ' ἐπεσκέφθη ἀρχαῖός τις φίλος μου, Ἀντώνιος Β . . . ὀνομαζόμενος. Μὲ διηγήθη ὅ,τι ἐγνώριζον ἤδη, ὅτι διωρίσθη εἰς θέσιν ἀξιόλογον εἰς Φιονίαν, καὶ ἐπρόσθετεν ὅτι ἦλθεν ἐπίτηδες εἰς Δοβεραύην διὰ νὰ συνομιλήσῃ μετ' ἐμοῦ.

— Ἀγαπητέ μου φίλε, ἐξηκολούθησεν· ἦλθα! νὰ σ' ἐκμυστηρευθῶ τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς μου· σ' ἐκλέγω ὑπουργὸν πληρεξούσιόν μου.

— Καὶ περὶ τίνος πρόκειται;

— Ἐνόησες ἴσως, ἀπεκρίθη πλησιάσας εἰς παράθυρον διὰ νὰ κρύψῃ τὴν ταραχήν του, ὅτι πρόκειται περὶ ὑποθέσεως ἐρωτικῆς. Πόσον σὲ μακαρίζω! μετ' ὀλίγον θὰ βλέπῃς καθ' ἡμέραν τὴν νέαν τὴν ὁποίαν λατρεύω· εἰσ' ἀρραβωνισμένος μὲ τὴν Καρολίναν Χ... καὶ ὁ ἐδικός μου νοῦς εἶναι ὅλος εἰς τὴν ἀδελφήν της Μαΐαν.

— Πῶς! εἰς τὴν Μαΐαν, ἥτις δὲν εἶναι οὔτ' εὔμορφος, οὔτε . . . νέα, ἂν δὲν λανθάνωμαι, τὴν ὁποίαν παρήγησεν ἐκεῖνος ὅστις ἔμελλε νὰ τὴν στεφανωθῇ.

— Ποῖος σὲ εἶπεν αὐτὰ τὰ παραμύθια; ἀνεφώνησεν ὀργίλως. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον καταπραϋνθεὶς, δὲν εἶναι νέα, λέγεις; ἐπρόσθεσε· μόλις εἶναι δύο ἔτη μεγαλητέρα τῆς ἀδελφῆς της. Δὲν εἶν' εὔμορφος! πλὴν ἡ λέξις αὐτὴ δὲν ἀρκεῖ νὰ σὲ δώσῃ κἂν ἀμυδρὰν ἰδέαν τοῦ κάλλους της· τὴν ἀφῆκεν ἐκεῖνος ὅστις ἔμελλε νὰ τὴν στεφανωθῇ. Ἦτον μωρὸς καὶ δὲν ἤξευρε νὰ φυλάξῃ τὸν μαργαρίτην τὸν ὁποῖον ἐκράτει εἰς χεῖράς του! Ἀλλ' ἴσα ἴσα αὐτὴ ἡ περίστασις μ' ἔκαμε ν' ἀγαπήσω περισσότερον τὴν Μαΐαν. Φρονῶ ὅτι ἠγάπα τὸν νέον ἐκεῖνον, ἂν καὶ μ' ἐφάνη πάντοτε ὅτι τὸν μετεχειρίζετο μᾶλλον ὡς ἀδελφὸν ἢ ὡς ἐραστήν. Ἂς ὑποθέσωμεν ὅμως ὅτι δὲν τὸν ἠγάπα· πόσαι νέαι εἰς τὴν θέσίν της θὰ ἐδείκνυαν τοιαύτην εὐσυνειδησίαν; Ἐγὼ τὴν ἠγάπων πρὸ πολλοῦ κρυφίως, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ τρελαθῶ ἀπὸ τὴν χαράν μου ὅταν ἔμαθα ὅτι ἐχάλασαν οἱ ἀρραβῶνές της.

— Καὶ ποῦ τὴν ἐγνώρισες;

— Εἰς Στοκόλμην ὅπου ἡ μήτηρ μου διέτριβε πολλὰ ἔτη. Ἐσύγχαιρε εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θείου τῆς Μαΐας. Ἀ! τί ἄνθρωπος! καὶ ὁποία οἰκία!

— Καὶ ὅμως, ἐπανέλαβον, δὲν θ' ἀπεφάσιζα νὰ ὑπανδρευθῶ μὲ νέαν ἡ ὁποία εἶχεν ἀρραβωνιστικόν.

— Εἰς τὴν Δανίαν, ἀπεκρίθη, εἶναι πιθανὸν, ἀλλ' εἰς τὴν Σουηδίαν δὲν εἶναι τὸ αὐτό. Εἶμαι βέβαιος ὅτι μετὰξὺ τῆς Μαΐας καὶ τοῦ ἀρραβωνιστικοῦ της ἐπεκράτησε πάντοτε μεγίστη κοσμιότης.

— Ἐν τοσούτῳ τὴν ἐφανέρωσες τὸν ἔρωτά σου;

— Ὦ θεέ μου! ὄχι, δὲν ἐτόλμησα ποτέ. Ἐπροσπάθησα μόνον νὰ κάμω νὰ τὸν ἐννοήσῃ, πλὴν δὲν ἠξεύρω ἂν τὸ κατώρθωσα.

— Εἰς τί λοιπὸν δύναμαι νὰ σὲ χρησιμεύσω;

— Νὰ ἐπαγρυπνῇς τοῦτον τὸν θησαυρὸν, νὰ μὲ εἰδοποιῇς τὰ περὶ αὐτὸν διατρέχοντα, καὶ ἂν θέλῃς νὰ μὲ κάμῃς μεγάλην χάριν, νὰ ἐκλέξῃς ὥραν ἁρμοδίαν νὰ προφέρῃς τὸ ὄνομά μου, καὶ ἂν τὸ ἀκούσῃ μ' εὐχαριστήσει, νὰ ἐγχειρίσῃς εἰς αὐτὴν τοῦτο τὸ γράμμα. Ἀδιάφορον ἂν ἡ χρονολογία του θὰ εἶναι παλαιὰ, ὅταν τὸ ἐγχειρίσῃς· τὰ αἰσθήματά μου δὲν θ' ἀλλάξουν ποτέ· θὰ εἶναι τὰ αὐτὰ μέχρι τοῦ τάφου.

Ὑπεσχέθην ὅ,τι ἐζήτει μὲ τόσον ἐνθουσιασμὸν, καὶ ἐχωρίσθημεν. Περιφερόμενος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ ἀτμοπλοίου, ἐσύγκρινον τὰ αἰσθήματα τὰ ὁποῖα ἡ Μαΐα ἐνέπνευσεν εἰς τὸν φίλον μου μὲ τὰ ἰδικά μου, τὰ πρὸς τὴν Καρολίναν. Παράδοξον, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν, τὸ αἴσθημα τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν ἔρωτα. Φαίνεται ὅτι καθὼς αἱ δάφναι, τόσῳ ζωηρότερον ἀναπτύσσεται ὅσῳ εἰς τὰς ἀρχὰς εἶναι συνεσταλμένον. Ἀνέγνωσα, δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῦ, ὅτι τὰ κλαδία τοῦ ἔρωτος πρέπει νὰ ποτίζωνται μὲ δάκρυα, ὡς τὰ τῆς ἐλευθερίας μὲ αἷμα. Μακάριος ὁ τρέφων τοιοῦτον αἴσθημα εἰς τὴν καρδίαν! ὅσῳ ἀδύνατος καὶ ἂν εἶναι ἡ ἐλπίς του, πάλιν ἀρκεῖ νὰ τὸν ζωογονῇ. Ἀλλ' ἡ ὑπανδρεία δύναται νὰ εὐτυχῇ καὶ ἄνευ τοῦ πάθους τούτου· καὶ ταῦτα σκεπτόμενος ἔφθασα εἰς Κοπενάγην καὶ ἀπέβην εὐθύμως εἰς τὴν ξηράν.

Β'.

Περὶ μεσημβρίαν παρουσιάσθην εἰς τὴν κατοικίαν τῆς μνηστῆς μου. Κάνεὶς δὲν ἐγνώριζε τὴν ἄφιξίν μου. Ὑπηρέτης τις μὲ ὡδήγησεν εἰς θάλαμον ἀρκετὰ εὐπρεπῆ, ὅπου ἴδον πρῶτον τὸν Πιστόν μου ὄρθιον εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ θαλάμου. Ἔδραμον πρὸς αὐτὸν, καὶ φαντάσθητε τὴν ἔκστασίν μου ἡ μᾶλλον τὴν φρίκην μου, ὅταν παρετήρησα ὅτι ἦτον νεκρὸς καὶ τεταριχευμένος. Συγχρόνως ἠνοίχθη ἡ θύρα, καὶ ἡ Καρολίνα ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας μου ἀφήσασα φωνὴν χαρᾶς καὶ καλέσασα τὴν μητέρα της. Γυνή τις νέα ἔτι καὶ κομψοπρεπὴς ἦλθε πρὸς ἐμὲ, μὲ ἠσπάσθη ὡς νὰ ἤμην υἱός της, καὶ μ' ἐπροσκάλεσε νὰ μεταβῶ εἰς τὴν αἴθουσαν· ἀλλὰ πρὶν τὴν ἀκολουθήσω ἔρριψα καὶ νέον βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἀτυχοῦς Πιστοῦ μου.

— Ἀ! ἀνεφώνησεν ἡ Καρολίνα, ἔκλαυσα τὸν θάνατον τοῦ σκύλου σου· δὲν σ' ἔγραψα ὅμως τίποτε διὰ νὰ τὸν ἰδῇς ἔξαφνα μόνος σου. Δὲν εἶναι θαυμάσια βαλσαμωμένος; φαίνεται ζωντανός.

Ἐπροσποιήθην ὅσον ἐδυνήθην καλήτερον τὴν λύπην τὴν ὁποίαν μ' ἐπροξένησεν ἡ ἀφυὴς αὐτὴ ἰδέα, καὶ μετέβην εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ηὔξησεν ἡ δυσαρέσκειά μου, ὅταν ἴδον τέσσαρας γυναῖκας παρουσιασθείσας μοι ὡς οἰκείας, αἵτινες ἠσχολοῦντο εἰς τόσας ἐργασίας ῥαπτικὰς, ὥστε ὁ ἀνακλιντὴρ, ἡ τράπεζα, τὰ ἀκαμνία ἦσαν κατεσκεπασμένα ἀπὸ πανία καὶ κουρέλια. Μετ' ὀλίγον ἠθέλησα νὰ ἀναχωρήσω, ἀλλὰ μ' ἐπροσκάλεσαν νὰ μείνω εἰς τὸ γεῦμα. Ἐν τοσούτῳ ἦλθε καὶ ὁ μέλλων πενθερός μου ὅστις, χαιρετίσας με μὲ σεμνοπρέπειαν, μ' ἀπέστεινε λόγους εὐγενεῖς, καὶ ἐπροχώρησεν εἰς ἄλλας ὁμιλίας. Μετ' ὀλίγον ἐστρώθη καὶ ἡ τράπεζα, μὲ δυσκολίαν ὅμως καὶ ἀταξίαν αἴτινες μ' ἐφάνησαν κακὰ προμηνύματα. Ἀλλὰ περὶ τὸ τέλος τοῦ γεύματος ὁ πενθερός μου ἀπεμάκρυνε τὰς μικρὰς μου ταύτας δυσαρεσκείας, προτείνας πρόποσιν εἰς ὑγείαν μου μὲ λέξεις ὅσον ἐνδέχεται φιλοφρονητικάς· ἡ δὲ Καρολίνα μ' ἐπρόσφερε καφὲν οὕτινος τὸ χρῶμα καὶ ἡ ὀσμὴ ἐκλόνησαν τὴν γενναιότητα τοῦ στομάχου μου. Ὅταν ὁ πενθερός μου ἀνεχώρησεν ἡτοιμάσθην νὰ τὸν μιμηθῶ· ἀλλ' ἡ πενθερά μου καὶ ἡ κόρη της μὲ παρεκάλεσαν τόσῳ ἐπιμόνως νὰ μείνω μετ' αὐτῶν τὴν πρώτην ἐκείνην ἑσπέραν, ὥστε ἠναγκάσθην νὰ ἐνδώσω καὶ πάλιν. Μ' ἐξέταζον περὶ τῶν ταξειδίων μου, περὶ τῶν πόλεων τὰς ὁποίας ἴδον, ἐγὼ δὲ ἐπροσπάθουν νὰ καταστήσω τὰς διηγήσεις μου ὅσῳ δυνατὸν εὐαρεστοτέρας· ἀλλ' ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν περὶ τὸ μέσον τῶν φράσεών μου διεκοπτόμην ἀπὸ τὰς φιλοπόνους κυρίας.

— Εἰς τὸν Θεόν σου, Αἰκατερίνα, ἔλεγεν ἡ μία, πρόσιξε, ἡ χειρὶς αὐτὴ εἶναι πολλὰ κοντή.

— Ποῖος τὸ εἶπεν; εἶναι ἴση μὲ τὴν ἄλλην.

Καὶ ἰδοὺ μεγίστη συζήτησις, καὶ ἐρωτοαπόκρισις, καὶ κοπτοραπτολογία!

Ἄλλη τις ἀνεφώνει.

— Κυρία . . . δὲν ἔχω πλέον γαϊτάνια.

— Καρολίνα, δός με μίαν βελόνην.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐστρέφοντο πρὸς ἐμὲ καὶ μ' ἐζήτουν συγγνώμην διὰ τὴν διακοπὴν ταύτην· καὶ ὅμως μετ' ὀλίγον ἰδοὺ καὶ νέαι συζητήσεις διὰ τὰς δίπλας ὑποκαμίσου καὶ διὰ τὰ φύλλα ἐσθῆτος. Τέλος ἡ ὥρα τοῦ τείου ἔρθασε, καὶ σκιρτῶν ἀπὸ χαρὰν ἤκουον, τὸ σύριγμα τοῦ καχλάζοντος ὕδατος τὸ ὁποῖον μ' ἐφαίνετο ἁρμονικώτερον τῆς φλυαρίας τῶν ῥοπτριῶν. Δόξα τῷ θεῷ! εἶπον κατ' ἐμαυτόν, μετ' ὀλίγον θὰ λυτρωθῶ. Ἀλλ' ἐνῷ ἡ Καρολίνα ἐσηκώθη διὰ νὰ ἑτοιμάσῃ τὸ τέῖον, ἡ μήτηρ εἶπε πρὸς αὐτήν·

— Ἐπειδὴ ἐκαλοδουλεύσαμεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἔχομεν δικαίωμα ἀμοιβῆς. Τραγῴδησέ μας λοιπὸν κανὲν τραγῴδιον τοῦ θεάτρου· ἠξεύρεις πόσον μὲ ἀρέσουν.

Ἡ Καρολίνα ἐπλησίασεν εἰς τὸ κύμβαλον, καὶ ἔψαλε τραγῴδιον τὸ ὁποῖον ἦτον ἀληθινὴ τραγῳδία. Τὸ κάγλασμα ἐν τοσούτῳ δὲν ἠκούετο πλέον, καὶ κατεδικάσθημεν νὰ πίωμεν νερὸν χλιαρὸν καὶ

πολλὰ ἔτη. Ἐσύγχαιρε εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θείου τῆς Μαΐας. Ἀ! τί ἄνθρωπος! καὶ ὁποία οἰκία!

— Καὶ ὅμως, ἐπανέλαβον, δὲν θ' ἀπεφάσιζα νὰ ὑπανδρευθῶ μὲ νέαν ἡ ὁποία εἶχεν ἀρραβωνιστικόν.

— Εἰς τὴν Δανίαν, ἀπεκρίθη, εἶναι πιθανὸν, ἀλλ' εἰς τὴν Σουηδίαν δὲν εἶναι τὸ αὐτό. Εἶμαι βέβαιος ὅτι μετὰξὺ τῆς Μαΐας καὶ τοῦ ἀρραβωνιστικοῦ της ἐπεκράτησε πάντοτε μεγίστη κοσμιότης.

— Ἐν τοσούτῳ τὴν ἐφανέρωσες τὸν ἔρωτά σου;

— Ὦ θεέ μου! ὄχι, δὲν ἐτόλμησα ποτέ. Ἐπροσπάθησα μόνον νὰ κάμω νὰ τὸν ἐννοήσῃ, πλὴν δὲν ἠξεύρω ἂν τὸ κατώρθωσα.

— Εἰς τί λοιπὸν δύναμαι νὰ σὲ χρησιμεύσω;

— Νὰ ἐπαγρυπνῇς τοῦτον τὸν θησαυρὸν, νὰ μὲ εἰδοποιῇς τὰ περὶ αὐτὸν διατρέχοντα, καὶ ἂν θέλῃς νὰ μὲ κάμῃς μεγάλην χάριν, νὰ ἐκλέξῃς ὥραν ἁρμοδίαν νὰ προφέρῃς τὸ ὄνομά μου, καὶ ἂν τὸ ἀκούσῃ μ' εὐχαριστήσει, νὰ ἐγχειρίσῃς εἰς αὐτὴν τοῦτο τὸ γράμμα. Ἀδιάφορον ἂν ἡ χρονολογία του θὰ εἶναι παλαιὰ, ὅταν τὸ ἐγχειρίσῃς· τὰ αἰσθήματά μου δὲν θ' ἀλλάξουν ποτέ· θὰ εἶναι τὰ αὐτὰ μέχρι τοῦ τάφου.

Ὑπεσχέθην ὅ,τι ἐζήτει μὲ τόσον ἐνθουσιασμὸν, καὶ ἐχωρίσθημεν. Περιφερόμενος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ ἀτμοπλοίου, ἐσύγκρινον τὰ αἰσθήματα τὰ ὁποῖα ἡ Μαΐα ἐνέπνευσεν εἰς τὸν φίλον μου μὲ τὰ ἰδικά μου, τὰ πρὸς τὴν Καρολίναν. Παράδοξον, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν, τὸ αἴσθημα τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν ἔρωτα. Φαίνεται ὅτι καθὼς αἱ δάφναι, τόσῳ ζωηρότερον ἀναπτύσσεται ὅσῳ εἰς τὰς ἀρχὰς εἶναι συνεσταλμένον. Ἀνέγνωσα, δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῦ, ὅτι τὰ κλαδία τοῦ ἔρωτος πρέπει νὰ ποτίζωνται μὲ δάκρυα, ὡς τὰ τῆς ἐλευθερίας μὲ αἷμα. Μακάριος ὁ τρέφων τοιοῦτον αἴσθημα εἰς τὴν καρδίαν! ὅσῳ ἀδύνατος καὶ ἂν εἶναι ἡ ἐλπίς του, πάλιν ἀρκεῖ νὰ τὸν ζωογονῇ. Ἀλλ' ἡ ὑπανδρεία δύναται νὰ εὐτυχῇ καὶ ἄνευ τοῦ πάθους τούτου· καὶ ταῦτα σκεπτόμενος ἔφθασα εἰς Κοπενάγην καὶ ἀπέβην εὐθύμως εἰς τὴν ξηράν.

Β'.

Περὶ μεσημβρίαν παρουσιάσθην εἰς τὴν κατοικίαν τῆς μνηστῆς μου. Κάνεὶς δὲν ἐγνώριζε τὴν ἄφιξίν μου. Ὑπηρέτης τις μὲ ὡδήγησεν εἰς θάλαμον ἀρκετὰ εὐπρεπῆ, ὅπου ἴδον πρῶτον τὸν Πιστόν μου ὄρθιον εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ θαλάμου. Ἔδραμον πρὸς αὐτὸν, καὶ φαντάσθητε τὴν ἔκστασίν μου ἡ μᾶλλον τὴν φρίκην μου, ὅταν παρετήρησα ὅτι ἦτον νεκρὸς καὶ τεταριχευμένος. Συγχρόνως ἠνοίχθη ἡ θύρα, καὶ ἡ Καρολίνα ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας μου ἀφήσασα φωνὴν χαρᾶς καὶ καλέσασα τὴν μητέρα της. Γυνή τις νέα ἔτι καὶ κομψοπρεπὴς ἦλθε πρὸς ἐμὲ, μὲ ἠσπάσθη ὡς νὰ ἤμην υἱός της, καὶ μ' ἐπροσκάλεσε νὰ μεταβῶ εἰς τὴν αἴθουσαν· ἀλλὰ πρὶν τὴν ἀκολουθήσω ἔρριψα καὶ νέον βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἀτυχοῦς Πιστοῦ μου.

— Ἀ! ἀνεφώνησεν ἡ Καρολίνα, ἔκλαυσα τὸν θάνατον τοῦ σκύλου σου· δὲν σ' ἔγραψα ὅμως τίποτε διὰ νὰ τὸν ἰδῇς ἔξαφνα μόνος σου. Δὲν εἶναι θαυμάσια βαλσαμωμένος; φαίνεται ζωντανός.

Ἐπροσποιήθην ὅσον ἐδυνήθην καλήτερον τὴν λύπην τὴν ὁποίαν μ' ἐπροξένησεν ἡ ἀφυὴς αὐτὴ ἰδέα, καὶ μετέβην εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ηὔξησεν ἡ δυσαρέσκειά μου, ὅταν ἴδον τέσσαρας γυναῖκας παρουσιασθείσας μοι ὡς οἰκείας, αἵτινες ἠσχολοῦντο εἰς τόσας ἐργασίας ῥαπτικὰς, ὥστε ὁ ἀνακλιντὴρ, ἡ τράπεζα, τὰ ἀκαμνία ἦσαν κατεσκεπασμένα ἀπὸ πανία καὶ κουρέλια. Μετ' ὀλίγον ἠθέλησα νὰ ἀναχωρήσω, ἀλλὰ μ' ἐπροσκάλεσαν νὰ μείνω εἰς τὸ γεῦμα. Ἐν τοσούτῳ ἦλθε καὶ ὁ μέλλων πενθερός μου ὅστις, χαιρετίσας με μὲ σεμνοπρέπειαν, μ' ἀπέστεινε λόγους εὐγενεῖς, καὶ ἐπροχώρησεν εἰς ἄλλας ὁμιλίας. Μετ' ὀλίγον ἐστρώθη καὶ ἡ τράπεζα, μὲ δυσκολίαν ὅμως καὶ ἀταξίαν αἴτινες μ' ἐφάνησαν κακὰ προμηνύματα. Ἀλλὰ περὶ τὸ τέλος τοῦ γεύματος ὁ πενθερός μου ἀπεμάκρυνε τὰς μικρὰς μου ταύτας δυσαρεσκείας, προτείνας πρόποσιν εἰς ὑγείαν μου μὲ λέξεις ὅσον ἐνδέχεται φιλοφρονητικάς· ἡ δὲ Καρολίνα μ' ἐπρόσφερε καφὲν οὕτινος τὸ χρῶμα καὶ ἡ ὀσμὴ ἐκλόνησαν τὴν γενναιότητα τοῦ στομάχου μου. Ὅταν ὁ πενθερός μου ἀνεχώρησεν ἡτοιμάσθην νὰ τὸν μιμηθῶ· ἀλλ' ἡ πενθερά μου καὶ ἡ κόρη της μὲ παρεκάλεσαν τόσῳ ἐπιμόνως νὰ μείνω μετ' αὐτῶν τὴν πρώτην ἐκείνην ἑσπέραν, ὥστε ἠναγκάσθην νὰ ἐνδώσω καὶ πάλιν. Μ' ἐξέταζον περὶ τῶν ταξειδίων μου, περὶ τῶν πόλεων τὰς ὁποίας ἴδον, ἐγὼ δὲ ἐπροσπάθουν νὰ καταστήσω τὰς διηγήσεις μου ὅσῳ δυνατὸν εὐαρεστοτέρας· ἀλλ' ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν περὶ τὸ μέσον τῶν φράσεών μου διεκοπτόμην ἀπὸ τὰς φιλοπόνους κυρίας.

— Εἰς τὸν Θεόν σου, Αἰκατερίνα, ἔλεγεν ἡ μία, πρόσιξε, ἡ χειρὶς αὐτὴ εἶναι πολλὰ κοντή.

— Ποῖος τὸ εἶπεν; εἶναι ἴση μὲ τὴν ἄλλην.

Καὶ ἰδοὺ μεγίστη συζήτησις, καὶ ἐρωτοαπόκρισις, καὶ κοπτοραπτολογία!

Ἄλλη τις ἀνεφώνει.

— Κυρία . . . δὲν ἔχω πλέον γαϊτάνια.

— Καρολίνα, δός με μίαν βελόνην.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐστρέφοντο πρὸς ἐμὲ καὶ μ' ἐζήτουν συγγνώμην διὰ τὴν διακοπὴν ταύτην· καὶ ὅμως μετ' ὀλίγον ἰδοὺ καὶ νέαι συζητήσεις διὰ τὰς δίπλας ὑποκαμίσου καὶ διὰ τὰ φύλλα ἐσθῆτος. Τέλος ἡ ὥρα τοῦ τείου ἔρθασε, καὶ σκιρτῶν ἀπὸ χαρὰν ἤκουον, τὸ σύριγμα τοῦ καχλάζοντος ὕδατος τὸ ὁποῖον μ' ἐφαίνετο ἁρμονικώτερον τῆς φλυαρίας τῶν ῥοπτριῶν. Δόξα τῷ θεῷ! εἶπον κατ' ἐμαυτόν, μετ' ὀλίγον θὰ λυτρωθῶ. Ἀλλ' ἐνῷ ἡ Καρολίνα ἐσηκώθη διὰ νὰ ἑτοιμάσῃ τὸ τέῖον, ἡ μήτηρ εἶπε πρὸς αὐτήν·

— Ἐπειδὴ ἐκαλοδουλεύσαμεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἔχομεν δικαίωμα ἀμοιβῆς. Τραγῴδησέ μας λοιπὸν κανὲν τραγῴδιον τοῦ θεάτρου· ἠξεύρεις πόσον μὲ ἀρέσουν.

Ἡ Καρολίνα ἐπλησίασεν εἰς τὸ κύμβαλον, καὶ ἔψαλε τραγῴδιον τὸ ὁποῖον ἦτον ἀληθινὴ τραγῳδία. Τὸ κάγλασμα ἐν τοσούτῳ δὲν ἠκούετο πλέον, καὶ κατεδικάσθημεν νὰ πίωμεν νερὸν χλιαρὸν καὶ

ἄνοστον ὡς καθάρσιον. Ὅταν τέλος πάντων αἱ τέσσαρες φίλαι τῆς Καρολίνης ἐδίπλωσαν τὰ πανία των, ἐκαλόθεσαν τὰς βελόνας, τὰ ψαλίδια, τὰ μέτρα των, τὸ μεσονύκτιον εἶχε παρελθεῖ, καὶ λόγος ἔγεινε πῶς νὰ ἐπιστρέψωσι τόσον ἀργὰ εἰς τὰς οἰκίας των.

— Μὴν ἀνησυχῆτε, εἶπεν ἡ Καρολίνα· ὁ ἀρραβωνιστικός μου εἶν' εὐγενικώτατος, καὶ εὐχαρίστως σᾶς συνοδεύει.

Ἐνύσταζον, ἤμην ἀποκαμωμένος, καὶ ἡ πρότασις δὲν μ' ἐφάνη πολλὰ δελεαστική· ἀλλὰ πῶς νὰ τὴν ἀποφύγω; Ἀνέλαβον λοιπὸν τὰς δυνάμεις μου, καὶ συνώδευσα καὶ τὰς τέσσαρας αὐτὰς κυρίας, αἵτινες, πρὸς τελείαν συμπλήρωσιν τῆς εὐτυχίας μου, κατῴκουν εἰς τὰς τέσσαρας ἄκρας τῆς πόλεως. Ὅταν ἔφθασα εἰς τὴν οἰκίαν μου ἐσήμαινον ὧραι τρεῖς.

Τοιαύτη ὡς ἔγγιστα ἡ ἀκριβὴς εἰκὼν τοῦ καθημερινοῦ βίου τῆς πενθερικῆς μου οἰκογενείας. Αἰωνίως ἡ αὐτὴ ἀταξία, ὁ αὐτὸς θόρυβος, ἡ αὐτὴ ἔκθεσις ὑποκαμίσων καὶ ἐσθήτων, ὡς νὰ μὴν εἶχον τί ἄλλο νὰ κάμωσιν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον εἰμὴ νὰ ἐνασχολῶνται εἰς στολίδια καὶ ῥαπτικήν. Ὁ κύριος Χ... ἐλεεινολόγει σιωπηλῶς τὴν κατάστασιν τῆς οἰκίας του, μὴ λέγων λόγια μάταια καὶ ἀποφεύγων τὸ νὰ ὀργισθῇ· ὁσάκις ὅμως ἐξέφραζε θέλησιν, δὲν ὑπεχώρει πλέον. Τὸ κατ' ἐμέ, ἀπεφάσισα νὰ μὴ συχνάζω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν πλὴν καθ' ὅσον τὸ ἀπῄτει ὁ τίτλος τοῦ μνηστῆρος· καὶ εἰσηρχόμην μὲν πλήρης ἀηδίας, ἐξηρχόμην δὲ πλήρης θλίψεως. Οὐδὲ μίαν ἐδέαν λογικὴν δὲν ἤκουες ἐκεῖ. Μόλις δὲ ἀνεχώρουν καὶ ἔτρεχον μὲ σπουδὴν ν' ἀσχοληθῶ εἰς τὰς ὑποθέσεις μου.

Μίαν τῶν ἡμερῶν ἔφερα εἰσιτήριά τινα τοῦ θεάτρου, μέρος μὲν διὰ νὰ προμηθεύσω ἀφορμὴν τέρψεως πρὸς τὴν Καρολίναν καὶ τὴν μητέρα της, μέρος δὲ διὰ ν' ἀπαλλαχθῶ, μίαν ἑσπέραν τοὐλάχιστον, τῆς ἀχληρᾶς παρουσίας τῶν τεσσάρων μας ῥαπτριῶν· φαίνεται ὅμως ὅτι κακός τις δαίμων ἔχαιρε διαταράττων τὰ τῆς οἰκίας ἐκείνης. Ἐπρόκειτο νὰ γευθῶμεν ἐνωρίτερον διὰ νὰ εὕρωμεν θέσεις εἰς τὸ θέατρον· ἀλλ' ἡ γαλῆ καὶ ἡ μάγειρος συνώμοσαν νὰ μᾶς ἀφήσωσι νηστικούς· διότι μέρος τῶν φαγητῶν ἐκάη, καὶ μέρος ἡρπάγη ἀπὸ τὸ ἀδηφάγον ζῶον, ὥστ' ἐσηκώθημεν ἀπὸ τὴν τράπεζαν χωρὶς νὰ φάγωμεν τίποτε. Πλὴν τούτου, ἠναγκάσθην νὰ παρασταθῶ καὶ εἰς μικρὰν λογομαχίαν. Ὁ κύριος Χ... εἶπεν ὅτι ἡ πρωτότοκος θυγάτηρ του ἔμελλε νὰ ἔλθῃ τὴν ἄνοιξιν, καὶ ὅτι θ' ἀνελάμβανε τὰ πρῶτα δωμάτιά της καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας.

— Ναί, ἀπεκρίθη παρωργισμένη ἡ σύζυγός του· ἀνάθεσε τὴν διεύθυνσιν εἰς τὴν Μάϊαν ἡ ὁποία δὲν ἔχει κἀνὲν τῶν προτερημάτων τῆς Καρολίνας· θὰ τὸ διορθώσῃς.

— Ποῖα προτερήματα ἐννοεῖς! ἀνέκραξεν ὁ κύριος Χ... Εἰς τὸ ἀνάθεμα ὅλα σου τὰ προτερήματα ὅσα δὲν συντελοῦν εἰς τὸ νὰ καταστήσουν ὀλίγον εὐχάριστον τὴν ζωήν! Παράδειγμα ἡ ὡραία τῆς Καρολίνας ἀνατροφὴ ἡ ὁποία δίδεται σήμερον εἰς τὰς νέας. Δὲν ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσω κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔμπροσθεν τοῦ ἀῤῥαβωνιστικοῦ της· ἀλλ' εἶναι λυπηρὸν νὰ βλέπῃ τις ὁποῖα μαθήματα δίδονται εἰς αὐτάς, καὶ εἰς τί κατατρίβουν τὸν καιρόν των· τὰς διδάσκουν εἰς τὰ σχολεῖα γεωγραφίαν, ἱστορίαν, ξένας γλώσσας, καὶ τί ἄλλο, ὁ θεὸς τὸ ἠξεύρει, ἀλλὰ δὲν γνωρίζουν οὔτε τὸν οὐρανόν, οὔτε τὴν γῆν, οὔτε τὴν Γραφήν, οὔτε τὴν μυθολογίαν· μιαουλίζουν γαλλικὰ καὶ γερμανικά, καὶ δὲν εἶν' ἄξιαι νὰ ἐννοήσουν βιβλίον γραμμένον εἰς τὴν γλῶσσάν των. Ἐνθυμεῖσαι ὁποίους ἐπαίνους ἔκαμες μίαν ἡμέραν εἰς τὴν εὐρυΐαν καὶ τὴν φιλοκαλίαν τῆς Καρολίνας, ἐνῷ παρατηροῦσα τὸ ὡραῖον σύμπλεγμα τοῦ Θορουάλδσεν, τὸ ὁποῖον περιστάνει τὸν Δία καὶ τὸν Γανυμήδην, μᾶς εἶπεν ὅτι ὁ νέος ἦτον τοῦ Ναπολέοντος ὁ υἱός; Αἱ φιλενάδες της τὸ ἐπεκύρωσαν καὶ ὅλαι ἤρχισαν νὰ κλαίουν.

Ἡ μήτηρ τῆς Καρολίνης ἑτοιμάζετο ν' ἀποκριθῇ, ὅταν γραμματοκομιστὴς εἰσελθὼν μᾶς εἶπε κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου· « *μὲ ταῖς ὑγείαις σας* » Ἀλλὰ τοιαύτη εὐχὴ τὴν ὥραν ἐκείνην δὲν ἦτον πικρὰ εἰρωνεία; Μετ' αὐτὴν δὲ ἐνεχείρισε πρὸς τὸν κύριον Χ... ἐπιστολήν, τῆς ὁποίας ἡ ἀνάγνωσις ἐφαίδρυνε τὸ συνωφρυωμένον μέτωπόν του.

— Εἶναι τῆς Μαΐας, εἶπεν· ἔρχεται ἀφεύκτως τὴν ἄνοιξιν.

Καὶ σηκωθεὶς ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ἀπέτεινε πρὸς μὲν τὴν γυναῖκα φιλόφρονας, πρὸς δὲ τὴν θυγατέρα του δικαιολογητικὰς φράσεις, καὶ μετὰ ταῦτα διευθύνθημεν εἰς τὸ θέατρον, ὅπου ἡ παράστασις εἶχεν ἀρχίσει πρὸ πολλοῦ. Ἀφοῦ, μετὰ πολλὴν δυσκολίαν, εὑρήκα δύω θέσεις διὰ τὴν Καρολίναν καὶ τὴν μητέρα της, ἦλθον πρὸς τὸν κύριον Χ... ὅστις μὲ εἶχε προσκαλέσει νὰ ἀναπληρώσωμεν εἰς ξενοδοχεῖον τὸ καὲν καὶ γαλεοφαγωθὲν γεῦμά μας. Εἰσήλθομεν εἰς ἰδιαίτερον δωμάτιον, ἐζήτησε φιάλην οἴνου καμπανίτου, κ' ἐρέρθη πρὸς ἐμὲ μὲ παῤῥησίαν τῆς ὁποίας δὲν μὲ εἶχε δώσει ἕως τότε τοιαῦτα δείγματα.

— Χρεωστῶ, μὲ εἶπε, νὰ σὲ ζητήσω συγγνώμην, διότι δὲν ἀπεκρίθην εἰς τὸ γράμμα διὰ τοῦ ὁποίου μ' ἐζήτεις τὴν συγκατάθεσίν μου· ἡ σύζυγός μου ἤθελε νὰ σ' ἀπαντήσωμεν ἀμέσως, καὶ δὲν ἠξεύρω τί μ' ἐμπόδισε νὰ μιμηθῶ τὸ παράδειγμά της. Πρέπει νὰ σὲ τὸ ὁμολογήσω· αἰσθάνομαι ὅτι φέρομαι ἀδίκως πρὸς τὴν κόρην μου αὐτήν· ἡ προτίμησίς μου διὰ τὴν πρώτην μου γυναῖκα καὶ τὴν κόρην ἡ ὁποία τὴν ὁμοιάζει, μ' ἔκαμε νὰ παραμελήσω τὴν ἀνατροφὴν τῆς δευτέρας θυγατρός μου· ἡ φύσις ὅμως ἐσταθῇ δικαιωτέρα μου· διότι ἡ Καρολίνα εἶναι καλὴ νέα, καὶ συζῶσα μὲ ἄνθρωπον ὡς σύ, ἐλπίζω ὅτι θὰ κατασταθῇ ἀξιόλογος σύζυγος. Ἀφοῦ σὲ ἴδα ἐκ τοῦ πλησίον σ' ἐκτιμῶ παραπολύ· αἰσθάνομαι ὅτι σὲ ἀγαπῶ ὡς υἱόν μου, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ συγχωρήσῃς τὴν ψυχρότητα μὲ τὴν ὁποίαν σ' ἐδέχθην κατ' ἀρχάς. Ἐκτὸς τούτου αἰσθάνεται μεγίστην παρηγορίαν ἡ ψυχή μου ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι, ὅταν ἀποθάνω, ἡ ἀγαπητή μου Μάϊα θὰ σ' ἔχῃ ἀδελφόν, προστάτην ὅστις θ' ἀναπληρώσῃ τὸν πατέρα ὁ ὁποῖος τὴν ἀγαπᾷ τόσον.

Ταῦτα εἰπὼν ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν

του, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνασύρας τὸ ὡρολόγιόν του,

— Καιρός, μὲ εἶπε, νὰ ὑπάγωμεν νὰ εὕρωμεν τὰς κυρίας.

Καὶ ἐσηκώθη.

Ἡ ὁμιλία αὐτὴ μὲ ὠφέλησεν· ἠγάπησα ἔτι μᾶλλον τὸν μέλλοντα πενθερόν μου· ἡ συναναστροφή του μὲ ἤρεσκε, καὶ ἡ πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνη του εἴλκυσε τὴν εὐγνωμοσύνην μου. Ἀρ' ἑτέρου, ὁ χαρακτὴρ τῆς Καρολίνης μοὶ ἀπήρεσκεν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅμως εἶχε τὴν καρδίαν τόσῳ ἀγαθὴν, ἐφαίνετο ὅτι μὲ ἀγαπᾷ τόσῳ περιπαθῶς, ὥστε δὲν ἐτόλμων νὰ σολλάβω κἀν ἰδέαν διαλύσεως τοῦ δεσμοῦ μὲ τὸν ὁποῖον περιεδέθην τόσῳ κατεσπευσμένως. Πολλαὶ περιστάσεις ἀνέβαλον ἐξ ἀνάγκης τὸν γάμον μου, καὶ ἐν τοσούτῳ ἠθέλησα νὰ μεταχειρισθῶ τὸν καιρὸν εἰς τὸ νὰ δώσω μαθήματά τινα πρὸς τὴν Καρολίναν· ἀλλ' ἡ συνήθης ἀσυμφωνία, αἱ ἐπισκέψεις τῶν γειτόνων, ἡ ματαία κατανάλωσις τοῦ χρόνου, παρενέβαλλον μυρία ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν μου. Ἐπερίμενα μὲ ἀόριστόν τινα ἐλπίδα καὶ ἀνησυχίαν τὴν ἔλευσιν τῆς Μαΐας. Ἴσως θὰ ἔφερεν εὐτυχῆ τινα μεταβολὴν εἰς τὰ τῆς οἰκογενείας ἐκείνης· ἴσως ἦτον, ὡς μ' ἔλεγον, διαθέσεως μελαγχολικῆς, καὶ ἐγὼ δὲν ἠσθανόμην πλέον ἐμαυτὸν εἰς κατάστασιν νὰ παρηγορήσω κἀμμίαν λύπην. Ἀλλ' ὅ,τι καὶ ἂν ἦτον, μ' ἐφαίνετο ἀδύνατον νὰ ἐπαυξήσωσιν ἡ ἀηδία καὶ αἱ δυσαρέσκειαι τὰς ὁποίας ἐδοκίμαζον εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον παρῆλθεν ὁ χειμών, καὶ ἐπανῆλθεν ἡ ἄνοιξις μὲ ἄνθη, μὲ χελιδόνας, μὲ κορυδαλοὺς, μὲ τὸν Μάϊον καὶ μὲ τὴν Μαΐαν.

Γ'.

Διέτριψα ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν ἐξοχήν· ὅταν ἐπέστρεψα εἰς Κοπενάγην ἐπεσκέφθην τὴν μνηστήν μου, ἥτις, μετά τινας ματαίας ὁμιλίας, μὲ εἶπεν ὅτι ἔρθασσεν ἐκ Σουηδίας ἡ ἀδελφή της, καὶ ὅτι ἤθελε νὰ μὲ παρουσιάσῃ εἰς αὐτήν. Ἀνέβημεν μίαν κλίμακα, ἤνοιξε τὴν θύραν θαλάμου τινός, ὅπου μ' ἐφάνην ὅτι εὑρέθην ἐντὸς ἄλλης ἀτμοσφαίρας. Ὅλα ἦσαν τοσούτῳ τακτοποιημένα καὶ τοσοῦτον εὐτρεπῆ ὥς' ἐμαγεύθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου. Γυνή τις ἐκάθητο πλησίον τραπέζης γράφουσα μὲ πολλὴν προσοχήν.

— Μάϊα! ἀνεφώνησεν ἡ Καρολίνα, ἰδοὺ ὁ ἀῤῥαβωνιστικός μου.

Ἡ Μάϊα ἐσηκώθη καὶ ἦλθε πρὸς ἡμᾶς. Ἆ! πόσον ἦτον ὁμοία μ' ἐκείνην τὴν ὁποίαν εἶχον πλάσει κατὰ φαντασίαν. Ἦτον νέα, μικρόσωμος, εὔχαρις, λομψοτάτη, ζωηρὰ καὶ ἀφελὴς ὡς παιδίον. Τὴν ἐζήτησα συγγνώμην διότι διετάραξα τὴν ἐργασίαν της, καὶ μὲ ἀπεκρίθη μὲ φωνὴν γλυκεῖαν καὶ εὔηχον, διαπεράσασαν καὶ αὐτὰ τὰ ἔγκατα τῆς καρδίας μου,

— Ἆ! κύριε, τὸ ταχυδρομεῖον ἀναχωρεῖ αὔριον, καὶ θὰ γράψω εἰς τὴν πατρίδα μου... εἰς τὴν πατρίδα μου, ὄχι λανθάνομαι, ἐζηκολούθησε σφιγξὰς φιλοστόργως τὴν χεῖρα τῆς Καρολίνης, ἡ πατρίς μου εἶν' ἐδῶ.

Ἔμεινα ὅλην τὴν ἑσπέραν ἐκείνην πλησίον της χωρὶς νὰ παύσω τοῦ νὰ τὴν παρατηρῶ, τοῦ νὰ θαυμάζω τὸ πνευματῶδες καὶ ἔμφρον ἅμα δὲ καὶ γλυκὺ καὶ περισκεπτικὸν τῆς φυσιογνωμίας της. Ναὶ μὲν τὸ κάλλος της δὲν ἦτον εὔρυθμον, ἀλλὰ βεβαίως δὲν ὑπῆρξε πρόσωπον ἄλλο θροσερότερον καὶ δαφανέστερον· ὡμοίαζεν ἄνθος πρὸ μικροῦ ἀνοιχθέν. Οἱ γλαυκοὶ ὀφθαλμοί της δὲν ἦσαν μὲν μεγάλοι, τὸ βλέμμα της ὅμως ἦτον ὡς ἀκτὶς θεία· τὸ μικρόν της στόμα εἶχεν ἔκφρασιν οὐρανίαν, καὶ τὰ χείλη της ἀνοιγόμενα ἐπεδείκνυον δύω σειρὰς μαργαρίτων. Ἐπὶ τοῦ πλατέως καὶ στιλπνοῦ μετώπου της ἐγωρίζετο εἰς δύω διαθήματα ἡ λαμπρὰ κόμη της. Ποτέ μου δὲν εἶχον ἰδεῖ τοιοῦτον ἀστραπηβόλον χρῶμα, λευκότητα τοιούτῳ καθαρὰν ἡνωμένην μὲ τοιούτους γλυκεῖς χρωματισμούς. Δὲν ἀπέκαμνον ἀτενίζων αὐτήν, καὶ ὅταν ἀνεχώρησα κατειχόμην ὅλος ἀπὸ εἶδος μαγείας.

Ἔκτοτε, ἡ ὄψις τῆς οἰκίας τοῦ κυρίου Χ... μετεβλήθη· τάξις, γαλήνη διεδέχθησαν τὸν θόρυβον, τὴν ἀνησυχίαν ἅτινα μὲ εἶχον ἀπελπίσει. Ὅταν ἡ Μάϊα ἤρχετο ὅπου ἦσαν ἡ μήτηρ καὶ ἡ ἀδελφή της, ἡ συνδιάλεξις ἐλάμβανεν ἀμέσως χαρακτῆρα ζωηρὸν καὶ εὐάρεστον· Ὁ κύριος Χ... ὅστις πρὶν ἐδραπέτευε καθ' ἑσπέραν ἀπὸ τὴν οἰκίαν του, σήμερον ἔμενεν ὅλως εὐτυχὴς, καὶ ἐνίοτε ἔφερε καὶ φίλους μεθ' ἑαυτοῦ. Καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ μεταβολὴ ἔγεινε χωρὶς νὰ προκύψῃ ἡ ἐλαχίστη διαφωνία μεταξὺ τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρός. Διευθύνουσα τὴν οἰκίαν ἡ Μάϊα, ἀπέδιδεν εἰς τὴν μητέρα της ὅλην τὴν τιμὴν τῆς καλῆς διευθύνσεως. Τὴν ἐσυμβουλεύετο μὲ πολὺ σέβας καὶ ἐφαίνετο ὅτι ὑπετάσσετο εἰς τὰς διαταγάς της. Καθ' ἑσπέρας, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν πατέρα τινός, ἐκάθητο παρὰ τὸ κύμβαλόν της, καὶ ἔψαλλεν, ὄχι ἤχους δυσκόλους ἐξαντλοῦντας τὴν ὑπομονὴν καὶ τῶν μᾶλλον φιλῳδῶν, ἀλλ' ἁπλᾶ ᾄσματα τῶν ὁποίων ὅμως ἡ ἐπαγωγὸς γλυκύτης ἦτον ἀνεκλάλητος. Μετὰ ταῦτα ἔβαλλεν εἰς τὸν τόπον της τὴν Καρολίναν, καὶ ἐχειροκρότει προθύμως τοὺς ἀτελευτήτους ἤχους της.

Δὲν ἤμην τόσον ἄπειρος ὥστε νὰ μὴ ἐννοῶ ὁποίου εἴδους αἰσθήματα διήγειρεν εἰς τὴν καρδίαν μου· ἀλλ' ἐπὶ ζωῆς μου δὲν εἶχον δοκιμάσει τοιαῦτα, ποτὲ ἔρως, τόσῳ ἀληθὴς, τόσῳ βαθυῤῥίζος δὲν εἶχεν ἐμφωλεύσει εἰς τὴν καρδίαν μου. Εἶχον πολλάκις περιγελάσει τινὰς οἵτινες δὲν ἐδύναντο νὰ νικήσωσι τὴν ὁρμὴν τοῦ πάθους των, καὶ ὅμως παῤ ὀλίγον νὰ πάθω ὅ,τι ἐπεριγέλασα. Ἐνίοτε, διὰ νὰ ἐνισχυθῶ μὲ νέον μέσον ἀντιστάσεως, ἐπροσπάθουν νὰ εὕρω ἐλλείψεις εἰς τὴν Μάϊαν· ἐνθυμούμην ὅ,τι μὲ εἶχεν εἰπεῖ ἡ ἀδελφή της, ὅτι ἦτον ψυχρὰ καὶ ἐπῃρμένη· καὶ τῷ ὄντι, ἂν καὶ ἐφέρετο εὐπροσηγορώτατα πρὸς πάντας, εἶχε συνήθως πολλὴν περίσκεψιν. Ἀλλὰ καὶ ἄλλη ἀνησυχία μὲ ἔτηκεν· ἤθελα νὰ πληροφορηθῶ ἐὰν ἠγάπησεν ἄλλοτε τὸν μνηστῆρά της καὶ ἐὰν σήμερον τὸν ἐπεπόθει. Μίαν τῶν ἡμερῶν μ' ἐφάνη ὅτι ἐπέτυχον τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος, παρευρεθεὶς κατὰ τύχην εἰς συνομιλίαν καθ' ἣν ἐπρόκειτο περὶ τούτου· αἱ γονεῖς της τὴν ἐπέπληττον διότι ἐξηκολούθει νὰ ἔχῃ ἀλληλογραφίαν μὲ ἄνθρωπον ἀδικήσαντα αὐτήν.

— Δὲν μὲ ἀδίκησεν, ἀπεκρίθη ἡ Μάϊα, ἐξ ἐναντίας μ' ἔδωκεν ἀπόδειξιν ὑπολήψεως πρὸς ἐμέ. Δὲν ἤθελε νὰ μ' ἀπατήσῃ, δὲν ἤθελε νὰ δεχθῇ ἀπὸ ἐμὲ πίστιν εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἠμπόρει ν' ἀνταποκριθῇ, καὶ θὰ τὸν γνωρίζω χάριν ἐνόσῳ ζῶ δι' αὐτήν του τὴν εὐσυνειδησίαν.

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ἡ Καρολίνα, ἐὰν τὸν ἠγάπας ὡς ἐγὼ ἀγαπῶ τὸν ἀρραβωνιστικόν μου (καὶ ταῦτα λέγουσα μ' ἐνηγκαλίσθη), δὲν θὰ τὸν παρῃτεῖς τόσον εὐκόλως.

— Ὅσῳ περισσότερον καὶ ἂν τὸν ἠγάπων, ἀπεκρίθη ἡ Μάϊα χαμηλώσασα τοὺς ὀφθαλμούς, τόσῳ θὰ ἐφοβούμην μὴ τὸν καταστήσω δυστυχῆ.

— Καὶ διὰ τί, ἠρώτησεν ἡ Κυρία Χ . . . Θὰ τὸν κατέσταινες δυστυχῆ; Ἤτον ἐπισήμως ἀρραβωνισμένος μὲ σέ, καὶ ἑπομένως ἐδύνασο νὰ τὸν ὑποχρεώσῃς νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποσχέσεις του. Θὰ ἔκαμνες τὰ πρὸς αὐτὸν χρέη σου, θὰ κατέκτας ἐκ νέου τὴν καρδίαν του, καὶ βέβαια δὲν θὰ ἦτον ἀξιολύπητος.

— Νὰ κατακτήσω ἐκ νέου τὴν καρδίαν του, νὰ ἐκπληρώσω τὰ χρέη μου! ὤ, ὄχι! εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶναι ἀδύνατον. Ἔπρεπε νὰ συνυποχρεωθῶμεν νὰ συμμερισθῶμεν τὰ καλὰ καὶ τὰ κακά· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι τὸ δυσκολώτερον. Νὰ δεχώμεθα ὅμως χωρὶς νὰ παραπονεθῶμεν τὰς συνεχεῖς συμφορὰς τοῦ βίου, ν' ἀπολαμβάνωμεν τὰς αὐτὰς εὐχαριστήσεις, νὰ μορφώνωμεν τὰς αὐτὰς ἐπιθυμίας, νὰ ὑποφέρωμεν τὰς ἀδυναμίας ὁ εἷς τοῦ ἄλλου, καὶ νὰ ἐμπνεύσθῃ ἀπὸ τὸ αὐτὸ αἴσθημα τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος, καὶ τῆς ὑπομονῆς, τοῦτο θὰ ἦτον ἀδύνατον ἄνευ ἀμοιβαίας εἰλικρινοῦς ἀγάπης.

Ἔπειτα, λαβοῦσα τὴν χεῖρα τῆς μητρός της καὶ ἀσπασθεῖσα αὐτὴν μετὰ δακρύων,

— Συγχώρησέ με, εἶπεν, ἐὰν ὁμιλῶ μὲ τόσην ζέσιν· δὲν ἠμπορῶ ὅμως νὰ βλέπω παραγνωριζόμενον, ἀδικούμενον τὸν Ἕνριγκ Φ . . .

— Τὸν ἀγαπᾷ, εἶπον κατ' ἐμαυτόν, καὶ ἠσθάνθην ἀναβράζον τὸ αἷμά μου.

— Ἄκουσε, Μάϊα, εἶπεν ὁ κύριος Χ . . . κλίνας τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτήν· δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐνθυμηθῶ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν χωρὶς νὰ συγχισθῶ. Δὲν εἶμαι γέρων· ἰδὲ ὅμως τὴν ψαρὰν αὐτὴν κόμην· αὐτὸς τὴν ἐλεύκανεν.

— Ὦ πάτερ μου! ἀνέκραξεν ἡ Μάϊα ῥιφθεῖσα εἰς τὰς ἀγκάλας του, ὦ καλέ μου πάτερ! ἐγὼ πταίω.

— Ὄχι, κόρη μου, δὲν πταίεις σύ· ἐξ ἐναντίας ἐφέρθης πρεπόντως.

— Ἀ! δὲν ἠμπόρουν νὰ φερθῶ ἄλλως πῶς.

— Ἐλυπήθης ὅμως, ὁμολόγησέ το.

— Ναί, εἶναι ἀληθές, κατὰ πρώτην προσβολήν· μετ' ὀλίγον ὅμως ἀνεγνώρισα, τὸ λέγω μ' ἐντροπήν, ὅτι ἡ λύπη μου προήρχετο ἀπὸ τὴν προσβληθεῖσαν ματαιοφροσύνην μου. Σήμερον ἐνοῶ ὅτι ἔγεινε πρὸς καλόν μου, κ' εὐχαριστῶ τὸν θεόν.

Δὲν τὸν ἀγαπᾷ, εἶπον κατ' ἐμαυτόν· ἀλλ' ἐνῷ ἐξήρχετο τοῦ θαλάμου ὁ πατήρ της ἐψιθύρισεν ἀτενίζων αὐτήν· Ἀ! ἡ ταλαίπωρος! νομίζω ὅτι τὸν ἀγαπᾷ ἀκόμη!

Κ' ἐγὼ κατετηκόμην ἀπὸ φρικτὴν ἀμηχανίαν. Νέα δέ τις περίστασις μὲ ἀπέδειξε μετά τινας ἡμέρας τὴν δύναμιν τῶν δεσμῶν αἵτινες περιέπλεξαν τὴν καρδίαν μου.

Δὲν εἶχον λησμονήσει τὴν πρὸς τὸν Κ. Ἀντώνιον Β . . . ὑπόσχεσίν μου· ἐφεύρισκον ὅμως αἰωνίας προφάσεις διὰ νὰ ἀναβάλω τὴν ἐκτέλεσιν, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου μὲ ἦτον τιῳόντι δύσκολον νὰ λάβω ἰδιαιτέραν συνέντευξιν μὲ τὴν Μάϊαν. Εἶχον ἐν τοσούτῳ προφέρει πολλάκις ἐνώπιόν της τὸ ὄνομα τοῦ φίλου μου, αὐτὴ δὲ τὸ εἶχεν ἀκούσει εὐχαρίστως, προσθέσασα καὶ ὅτι τὸν ἐνθυμεῖτο μ' εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν συμπάθειαν τὴν ὁποίαν ἔδειξε κατὰ τὴν τελευταίαν ἀσθένειαν τοῦ θείου της. Μίαν τῶν ἡμερῶν καθ' ἣν ἡ Καρολίνα ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ εἰς περίπατον μετὰ τῆς μητρός της ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἀπεφάσισα νὰ ὁμιλήσω τὴν ἀδελφήν της περὶ τοῦ φρικτοῦ τούτου ἀντικειμένου· ἀλλὰ πῶς, ἀφοῦ ἐβασάνιζε τόσῳ τὴν ἀθλίαν καρδίαν μου; ὅσῳ ἐσκεπτόμην, τόσῳ ἐθεώρουν φυσικὸν τὸ νὰ αἰσθάνεται ἡ Μάϊα κλίσιν πρὸς τὸν Ἀντώνιον, καὶ ἠρώτων ἐμαυτὸν ἐὰν ἤμην ἐνόμως ὑπόχρεως νὰ ζητήσω ἀπόφασιν ἥτις θὰ μ' ἔῤῥιπτον εἰς ἀπελπισίαν· τότε ἐνόησα πόσον ἔπασχον ἐγὼ ὁ ἴδιος καὶ εἰς ὁποῖον βάραθρον εἶχον κρημνισθῆ.

Ἀπό τινος ἡ θέσις μου εἶχε καταντήσει ἀφόρητος· ἡ χάρις δι' ἧς περιεβάλλοντο ὅλοι οἱ λόγοι καὶ ὅλαι αἱ πράξεις τῆς Μαΐας ἐστιγμάτιζε τοσοῦτῳ τὸ ἀγροῖκον τῆς συμπεριφορᾶς τῆς Καρολίνης, ὥστε ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι ἔμελλε νὰ διατρέξω ὅλον τῆς ζωῆς μου τὸ στάδιον μὲ τὴν καλὴν ἀλλ' ἀμαθῆ αὐτὴν κόρην, μ' ἐκροῤῥένει σπασμούς. Ἐβίαζον ἐμαυτόν νὰ τὴν ὑποφέρῃ ἔχουσαν ὥρας ὁλοκλήρους τὴν χεῖρά της ἐντὸς τῆς ἰδικῆς μου, ἢ πηδῶσαν εἰς τὸν λαιμόν μου ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν. Τοιαῦται ἐνδείξεις ἀγάπης μ' ἐραίνοντο ἄποκοι ἐνώπιον ἄλλων, καὶ μάλιστα, παρούσης τῆς Μαΐας, μ' ἐξηυτέλιζον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία ἐφαίνετο δυσαρεστουμένη, καὶ διὰ τοῦτο εὕρισκε συνήθως εὐλογοφανῆ τινα πρόφασιν διὰ νὰ ἐξέρχεται τῆς αἰθούσης. Ἡ γελοία θέσις μου μὲ ἀπηλπίζε· καὶ ἐὰν ἐνίοτε ὑπεξέφευγον τὰς παραδόξους περιποιήσεις τῆς Καρολίνης, μὲ ἠτένιζε μὲ ἦθος τόσον ἄπορον καὶ τόσον περίλυπον, ὥστ' ἐκινεῖτο εἰς οἶκτον ἡ καρδία μου.

Δὲν ὑπῆρχε πλέον κανεὶς λόγος ἀποχρῶν διὰ νὰ ἀναβάλω τὸν γάμον μου πλὴν καὶ χωρὶς νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη μου, προσδιωρίσθη δι' αὐτὸν ἡ ἀρχὴ τοῦ προσεγγίζοντος χειμῶνος. Τὰ ἐνδύματα τῆς νύμφης ἡτοιμάζοντο, καὶ μὲ λύπην μου ἔβλεπον καὶ αὐτὴν τὴν Μάϊαν συνεργαζομένην. Ὅστις δὲν εὑρέθη εἰς ὁμοίαν περίστασιν δὲν δύναται νὰ συμπεράνῃ τὰς βασάνους καὶ τὴν ἀθημονίαν μου. Ἀπορῶν εἰς ποῖον μέσον σωτηρίας νὰ προστρέξω, ἀπεφάσισα νὰ ἐπιχειρήσω νέον ταξείδιον, διὰ ν' ἀποφύγω, ἐπί τινα καιρὸν τοὐλάχιστον, τὸ θέαμα τὸ ὁποῖον ἀνενέονεν ἀδιακόπως τὴν ὀδύνην μου· ἀλλὰ πρὶν ἀναχωρήσω ἠθέλησα νὰ ἐκπληρώσω τὴν πρὸς τὸν φίλον μου ὑπόσχεσιν, καὶ νὰ ἀναθέσω τὴν τύχην μου εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν.

Τὴν ἐπιοῦσαν μετέβην εἰς τὸν θάλαμον τῆς Μαΐας, καὶ ἤρχισα τὴν διαπραγμάτευσίν μου μὲ τὴν αὐτὴν ἀμηχανίαν, μὲ τοὺς αὐτοὺς τῆς καρδίας παλμοὺς ὡς ἂν ἐπρόκειτο νὰ συνηγορήσω ὑπὲρ ἰδίας μου ὑποθέσεως. Ἡ Μάϊα, ἥτις κατ' ἀρχὰς ἔδειξε πολλὴν προσοχήν, ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅταν ἐπρόφερα τὸ ὄνομα τοῦ Ἀντωνίου, ἔγεινε κατακόκκινος, καὶ μὲ εἶπε·

— Λυποῦμαι διότι μ' ἐκάμετε τοιαύτην ἐξομολόγησιν· ὑπέθεσα τιῳόντι ὅτι μὲ ἠγάπα ὁ κύριος Β . . . ἐγὼ ὅμως δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸν ἀγαπήσω.

Ἐκράτουν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ φίλου μου εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὴν ἐπρόσφερα εἰς τὴν νέαν· ἀλλ' οὔτε κἂν ἐκινήθη διὰ νὰ τὴν λάβῃ.

— Δὲν θέλετε τοὐλάχιστον, τὴν εἶπον, νὰ ἀναγνώστετε ὅ,τι σᾶς γράφει;

Κατὰ πρῶτον ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς ἐμέ, ἀλλ' ἀποσύρασα πάρευτα αὐτήν, ἀπεκρίθη·

— Ὄχι, δὲν θὰ μ' ἔγραφεν, ἂν ἐγνώριζε τὰ πρὸς αὐτὸν αἰσθήματά μου· ὄχι δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀναγνώσω ὅ,τι εἶναι ἐναντίον τῆς ἐπιθυμίας μου, καὶ ἀποποιουμένη νὰ λάβω τὴν ἐπιστολήν, δίδω εἰς τὸν κύριον Β. . . ἀπόδειξιν φιλίας καὶ ὑπολήψεως.

Τὸ εὐάρμοστον τῆς ἀποκρίσεως ταύτης, ἡ ἀξιοπρέπεια μεθ' ἧς ἐδόθη, ἡ χαρὰ τὴν ὁποίαν ἠσθάνθην μαθὼν ὅτι ἡ Μάϊα δὲν ἠγάπα τὸν Ἀντώνιον, μὲ κατεγοήτευσαν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας της· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦλθεν ὁ πατήρ της. Τῆς Μαΐας τὸ ἦθος εἶχε γενεῖ σοβαρώτατον· ἀλλ' ὁ κύριος Χ . . . ἐπεθύμει, κατὰ τὴν συνήθειάν του, νὰ τὴν ἀκούσῃ ψέλλουσαν, αὐτὴ ὅμως τὸν παρεκάλεσε νὰ μὴ τὴν βιάσῃ, καὶ ἐγχειρίσασά με βιβλίον μ' ἐπρότεινε νὰ ἀναγνώσω μεγαλοφώνως. Καθ' ὅλην τὴν ἑσπέραν δὲν ἀφῆκε τὸ ἔργον της, καὶ μόλις ἐπρόφερεν ὀλίγας λέξεις. Τὰς ἑπομένας ἡμέρας τὸ νέφος τῆς θλίψεώς της διεσκεδάσθη, ἀλλὰ μ' ἐφαίνετο ὅτι ἐπροσπάθει νὰ μ' ἀποφεύγῃ. Ἔκαμα τὴν παρατήρησιν ταύτην μὲ λύπην, καὶ ἐδιπλασίασα τοσοῦτον τὰς πρὸς αὐτὴν φιλοφροσύνας μου, ὥστε ἡ μήτηρ της, συλλαβοῦσα ὑποψίας, μ' ἐφανέρωσε τὴν δυσαρέσκειάν της· ἡ Καρολίνα ἐξ ἐναντίας δὲν εἶχε τὴν ἐλαχίστην ἀνησυχίαν. Δὲν ἐγχώρει ποτὲ εἰς τὸν νοῦν της ὅτι ἐδυνάμην νὰ ἔχω ἄλλο αἴσθημα πλὴν ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἐπεθύμει.

— Τὸ ἠξεύρω, ἔλεγε μὲ ἀφέλειαν παιδικήν, ὁ ἀρραβωνιστικός μου κ' ἐγὼ θ' ἀγαπώμεθα αἰωνίως.

Ὁ Ἀντώνιος, εἰς ὃν ἀνήγγειλα τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαπραγματεύσεώς μου, μὲ ἀπεκρίθη μὲ πλειοτέραν ἡσυχίαν ἀφ' ὅσον ἐφανταζόμην.

« Πῶς, μ' ἔγραψεν, ἠμπόρουν νὰ φαντασθῶ ὅτι τοιοῦτος ἄγγελος θὰ κατεδέχετο νὰ μ' ἀγαπήσῃ; Ὅ,τι ζητῶ εἶναι τὸ νὰ συγκαταβῇ νὰ ὑποφέρῃ τὸν ἐρωτά μου, τὸ νὰ μ' ἐπιτρέψῃ ν' ἀφοσιωθῶ εἰς τὴν εὐτυχίαν της. Κάμνω ὅλας ὅσας θυσίας ἀπαιτήσει. Θὰ τὴν ἀγαπῶ καὶ θὰ τὴν σέβωμαι ὡς ἀδελφήν μου, φθάνει μόνον νὰ μὲ ἀξιώσῃ τὴν χεῖρά της, νὰ φέρῃ τὸ ὄνομά μου. Μὲ τὸν καιρὸν ἴσως κατορθώσω νὰ κερδήσω καὶ τὴν ἀγάπην της. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἐλπίς μου καὶ δὲν θὰ παραιτηθῶ, ἐκτὸς μόνον ἂν ἔχῃ κλίσιν πρὸς ἄλλον· τότε ἴσως δυνηθῶ νὰ ἀναλάβω τὴν ἡσυχίαν μου. »

Ὁ Ἀντώνιος ἐπεθύμει νὰ διακοινώσω τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἰς τὴν Μάϊαν, καὶ ἐπαραμόνευσα πολλὰς ἡμέρας ἑωσοῦ εὕρω ὥραν κατάλληλον διὰ νὰ τὴν δώσω πρὸς αὐτήν. Ἐπὶ τέλους ἡ ὥρα αὕτη παρουσιάσθη, ἐνεχείρισα τὸ γράμμα καὶ παρεκάλεσα νὰ τὸ ἀναγνώσῃ· τὸ ἑσπέρας μ' ἔδωκεν ἐπιστόλιον πρὸς τὸν Ἀντώνιον. Ἀδύνατον νὰ ἐκφράσω τί ἠσθάνθην ὅταν τὸ ἴδω. Ἐπιστόλιον τῆς Μαΐας εἰς τὰς χεῖράς μου! Ἐθαύμασα τὴν κομψοτάτην γραφήν της, κ' ἐζήλευσα ἐκεῖνον οὗ τινος τὸ ὄνομα ἐχάραξεν ἡ χείρ της. Τί ἐδοκίμασα ἕως νὰ κατορθώσω ν' ἀποσπασθῶ ἀπὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ δώσω εἰς τὸ ταχυδρομεῖον! Μετά τινας ἡμέρας ὁ Ἀντώνιος μὲ τὸ ἀνταπέστειλε διὰ νὰ τὸ ἀναγνώσω· τὸ ἤνοιξα πάλλων καὶ παρετήρησα τὰ ἑφεξῆς·

« Ὁ φίλος σας μ' ἐκοινοποίησε τὴν τελευταίαν σας ἐπιστολήν. Ἴδον μὲ θαυμασμὸν καὶ μ' εὐγνωμοσύνην τὰ αἰσθήματα τὰ ὁποῖα συγκαταβαίνετε νὰ ἔχετε πρὸς ἐμέ, καὶ λυποῦμαι μὴ δυναμένη ν' ἀνταποκριθῶ εἰς αὐτά. Λέγετε ὅτι ἂν ἠγάπων ἄλλον, ἡ βεβαιότης αὐτὴ ἤθελεν ἴσως σᾶς ἀποδώσει τὴν ἡσυχίαν σας. Καὶ τιῳόντι ἀγαπῶ ἄλλον καὶ τοιαῦται εἶναι αἱ συνοδεύουσαι τὴν κλίσιν μου περιστάσεις, ὥστε πρέπει νὰ μείνῃ αἰωνίως τεθαμμένη εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας μου· βεβαιωθῆτε δὲ ὅτι ὁ ἔρως σας εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον δυστυχὴς ἐκείνου τὸν ὁποῖον σᾶς λέγω ἐμπιστευτικῶς· ἀλλ' ὅμως συνείθισα πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ νὰ ὑποφέρω μεγάλας θλίψεις, καὶ διὰ τοῦτο ἐλπίζω ὅτι θέλω ὑποφέρει καὶ αὐτήν. Φρονῶ δὲ ὅτι τὰ δυνατὰ εἰς νέαν κόρην ὡς ἐγώ, εἶν' εὔκολα εἰς ἄνδρα ὡς ὑμεῖς. »

Ἀναγνώσας τὴν ἐπιστολὴν ταύτην κατεσχέθην ἀπὸ εἶδος μανίας ἀνατολῶν τὸν εὐδοκίμονα ἄγνωστον τὸν κατακτήσαντα τὴν καρδίαν τῆς Μαΐας. Ἐπλανώμην ὡς φρενιτιῶν εἰς τὸν θάλαμόν μου· ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἔλαβον εἰς χεῖρας τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀντωνίου τὴν ὁποίαν δὲν εἶχον εἰσέτι ἀναγνώσει, καὶ ἡ ἀγανάκτησίς του κατεπραΰνε τὴν ἰδικήν μου. Ἐπανέλαβον τὴν τῆς Μαΐας, καὶ τότε ἴδον πόσον εὐγενεῖς καὶ ἀξιοπρεπεῖς ἦσαν αἱ ὀλίγαι της λέξεις.

Μεταξὺ τῆς τόσης συγκρούσεως τῶν λογισμῶν μου, ἔφθασεν ἡ εἴδησις τῆς εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀποστολῆς μου, τὴν ὁποίαν εἶχον ἐξαιτήσει. Ποτέ μου δὲν ἐδοκίμασα μεγαλωτέραν χαράν· διότι ἡ ἀποστολὴ αὕτη ἀνέβαλλε τὸν γάμον μου, μὲ ἐμάκρυνεν ἀπὸ σχέσεις αἵτινες κατήντων φορτικώτεραι ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ μ' ἔδιδε καιρὸν ἢ ν' ἀποτεινάξω ζυγὸν μισητόν, ἢ νὰ ἀναλάβω τὴν ἡσυχίαν μου.

Τί νὰ κάμω! ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν· ἡ Μάϊα ἀγαπᾷ ἄλλον, κ' ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ εἶμαι παρὰ φίλος, ἀδελφός της. Ἡ εὐτυχία τοῦ ν' ἀπολαύσω τὸν τίτλον τοῦτον, ἡ φιλία τοῦ πατρός της, θὰ μετριάσωσιν ἴσως τὴν λύπην τὴν ὁποίαν θὰ δοκιμάσω νυμφευόμενος τὴν ἀδελφήν της.

Δὲν διηγοῦμαι τὰς θορυβώδεις σκηνὰς εἰς τὰς ὁποί-

ας ἔδωκεν ἀφορμὴν ἡ ἀναχώρησίς μου, οὐδὲ τὰ δάκρυα καὶ τὰς λειποθυμίας τῆς Καρολίνης. Ὁ κύριος Χ... μ' ἔσωσεν ἐπὶ τέλους ἀπὸ τὸ λυπηρὸν ἐκεῖνο θέαμα. Τὸν ἐνηγκαλίσθην μὲ ἀληθινὴν τῆς ψυχῆς μου διάχυσιν, ἠσπάσθην τὴν χεῖρα τῆς Μαΐας καὶ ἀπεμακρύνθην.

Τὸ ταξείδιόν μου ὑπῆρξεν εὐτυχές. Ἐπροσπάθησα νὰ ἀναλάβω τὴν ἐλευθερίαν τοῦ νοός μου, ν' ἀσχοληθῶ εἰς τὰ χρέος μου, καὶ διὰ τῆς σπουδῆς τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν νὰ διασκεδάσω τοὺς πόθους μου. Ἐνὶ λόγῳ μετεχειρίσθην ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα διὰ νὰ λησμονήσω τὸ πάθος μου· ἀλλ' ὁσάκις μ' ἐφαίνετο ὅτι ἤμην κύριος ἐμαυτοῦ, περίστασίς τις ἀπροσδόκητος, ἐπιστολὴ ἐκ Κοπενάγης, μελῳδία, εἰκών τις ἤρχουν νὰ ἀναρριπίσωσιν ὅλην τὴν φλόγα μου.

Ὀκτὼ μῆνας ἔζησα οὕτω πως· ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε πλέον κἀνεὶς λόγος εὐπρόσωπος διὰ νὰ μένω μακρὰν τῆς Δανίας. Ἐπέστρεψα λοιπὸν εἰς Κοπενάγην ὅπως ἀνεχώρησα, καὶ εὕρηκα τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Χ... ὅπως τὴν ἀφῆκα.

Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἄφιξίν μου ἔρθασεν ἡ ἑορτὴ τῶν γενεθλίων μου. Ἐνθυμήθην μὲ πόσην χαρὰν τὴν ἐώρταζον ἄλλοτε οἱ γονεῖς μου, καὶ διὰ ν' ἀποφύγω τὰς περιποιήσεις τῆς Καρολίνης καὶ τῆς μητρός της αἱ ὁποῖαι δὲν μὲ ἤρεσκον διόλου, δὲν τὴν ἐφανέρωσα. Τὸ ἑσπέρας ἐκαθήμην, κατὰ τὸ σύνηθες, πλησίον αὐτῶν, ὅταν ἤκουσα τὴν Μαΐαν κυμβαλίζουσαν καὶ ψάλλουσαν εἰς τὸν παρακείμενον θάλαμον. Πρώτην ταύτην φορὰν μετὰ τὴν ἐπιστροφήν μου ἤχει εἰς τὰς ἀκοάς μου ἡ ἁρμονία ἐκείνη. Ἐπλησίασα εἰς αὐτήν, καὶ μ' ἐφάνη ὅτι τὸ πρόσωπόν της ἦτον ὠχρὸν, καὶ μελαγχολικὸν ὑπέρποτε τὸ ἦθός της. Οἱ τόνοι τῆς φωνῆς της ἦταν ἐπίσης λυπηροί, καὶ ὡμοίαζον παρά ποτε δειλὰ ψυχῆς πασχούσης.

Ἡ ἑσπέρα ἦτον ὡραία· τοῦ δύοντος ἡλίου αἱ ἀκτῖνες ἔπιπτον ὡς στέφανος δόξης ἐπὶ τοῦ ἰλαροῦ προσώπου τῆς Μαΐας. Μία τῶν ἀκτίνων ἐφώτιζε καὶ τὸν Πιστόν μου, καὶ ἔλεγον βλέπων αὐτόν· « τῳόντι, ὡς τὸ ἔγραψα εἰς τὴν Καρολίναν, ὑπῆρχεν εἰκὼν τῆς πίστεώς μου, πίστεως ἥτις ἐμελλε νὰ διαρκέσῃ τόσον ὀλίγον. »

Ὅταν ἡ Μαΐα ἔπαυσε ψάλλουσα, ἔλαβον τὴν χεῖρά της.

— Εὐχαριστῶ! τὴν εἶπον, διήγειρες εἰς τὴν καρδίαν μου τὰ γλυκύτερα αἰσθήματα τὰ ὁποῖα ἦτον δυνατὸν νὰ ἐλπίσω κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων μου.

— Πῶς! ἀνέκραξε, σήμερον εἶναι τὰ γενέθλιά σου, καὶ μὲ τὸ ἔκρυψες!

— Ἄ! μὴ μὲ προδίδῃς. Ὅλ' οἱ συγγενεῖς μου ἀπέθαναν, ὅλοι ὅσοι κατέσταιναν τὴν ἡμέραν αὐτὴν εὐτυχῆ. Σὺ μόνη τὴν ἐπανηγύρισες μὲ τὴν φωνήν σου, καὶ ἐπεθύμουν νὰ τὴν ἐπανηγυρίζα σήμερον διὰ τὴν τελευταίαν φορὰν τῆς ζωῆς μου.

Μόλις ἤκουσε ταῦτα ἡ Μαΐα, καὶ καλύψασα μὲ τὰς χεῖρας τὸ πρόσωπόν της ἔκλαυσε πικρῶς. Ἔλαβον τὴν δεξιάν της καὶ τὴν ἔφερα εἰς τὴν καρδίαν, τὰ χείλη, τοὺς δακρυσμένους ὀφθαλμούς μου. Ἐφόρει ψέλλιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτον ζωγραφημένος ὁ ἔρως. Ἔπεσα εἰς τὰ γόνατά της καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν·

— Ὦ Μαΐα! ὦ ὄνομα τὸ ὁποῖον λατρεύω! συνήθεια εἶναι νὰ κάμνουν δῶρα εἰς τοὺς φίλους των τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς των· δός με τοῦτο τὸ βραχιόλιον, ὁ δός με τὴν εἰκόνα τοῦ σκληροῦ τούτου θεοῦ ὅστις κατεπλήγωσε τὴν καρδίαν μου.

— Ὄχι, μὲ ἀπεκρίθη, πρέπει νὰ λάβῃς καλήτερον ἐνθύμημα ἀπὸ μέρος τῆς ἀδελφῆς σου Μαΐας.

Καὶ σύρασα ἀπὸ τὸ περιδέραιόν της σταυρὸν,

— Ἰδοὺ, μὲ εἶπε, διὰ τὰς ἀσθενεῖς ψυχὰς ἄγκυρα σωτηρίας.

Καὶ ἐξῆλθεν. Ἐπέστρεψα εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ἦτον ἡ Καρολίνα, καὶ προφασισθεὶς δυσθυμίαν, ἀνεχώρησα μὲ σπουδὴν ὅλος ἔνθους διὰ τὴν εὐτυχίαν μου. Ἐμὲ, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν, ἐμὲ ἀγαπᾷ ἡ Μαΐα! τί μὲ μέλει πλέον; τίποτε πλέον οὔτε νὰ μὲ λυπήσῃ, οὔτε νὰ μὲ καταβάλῃ δύναται.

Δ'.

Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ κύριος Χ... ἦλθε μὲ πολλὴν προθυμίαν νὰ μ' ἐπισκεφθῇ, μαθὼν ὅτι ἤμην ἄῤῥωστος.

— Ἄ! μὲ εἶπε, πόσον σ' ἐνθυμούμην χθὲς τὸ ἑσπέρας· αἱ κόραι μου ἦταν μόναι καὶ λυπημέναι, κ' ἐγὼ κακοδιάθετος. Εἶναι ἡμέραι καθ' ἃς καταρθόνω νὰ νικήσω τὴν μελαγχολίαν μου, χθὲς ὅμως ὅλοι μου οἱ κόποι ὑπῆρξαν ματαιοι.

— Μὴ σᾶς ἠκολούθησέ τι ἀπευκταῖον;

— Ὄχι, φοβοῦμαι ὅμως μὴ μ' ἀκολουθήσῃ τὸ φρικτότερον τῶν δυστυχημάτων. Τρέμω μὴν ἀποθάνῃ ἡ Μαΐά μου θάνατον πρόωρον ὡς καὶ ἡ μήτηρ της. Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἦτον κάτωχρος· ὡμοίαζε τὴν γυναῖκά μου εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας της. Θὰ τὴν εὕρισκες καὶ ὁ ἴδιος ἀλλοιωμένην. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι τὴν τήκει πόνος κρυφός· τὸν παρελθόντα χειμῶνα, ἐν καιρῷ τῆς ἀπουσίας σου, ἐκάθητο τὸ ἑσπέρας σκοτεινὰ εἰς τὸ κύμβαλον, καὶ ἅμα ἔφεραν φῶς παρετηροῦμεν ὅτι εἶχε κλαύσει. Ὁ θεὸς συγχωρήσοι τὸν Ἔννιγ Φ... Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ πάθῃ κακὸν, κατέστρεψεν ὅμως τὸ τέκνον μου.

Μετὰ τὴν ἐκμυστήρευσιν ταύτην ἀνεχώρησε· τὸν εἶχον ἀκούσει ἐν σιωπῇ. Ἐγνώριζον τὴν αἰτίαν τῆς θλίψεως τῆς Μαΐας, καὶ ὅταν ἔμεινα μόνος ἤρχισα νὰ σκέπτωμαι περὶ τοῦ πρακτέου· δὲν ἦτον καιρὸς δισταγμῶν, ἔπρεπε νὰ σώσω ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἠγάπων μὲ τόσον πάθος. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου εἰς τὸν πατέρα της, διότι δὲν ἐδυνάμην νὰ εὕρω οὔτ' εὐγενέστερον οὔτ' ἀσφαλέστερον φίλον. Μετὰ μεσημβρίαν, καθ' ἣν ὥραν ἐγνώριζον ὅτι ἀπεσύρετο εἰς τὸ δωμάτιόν του, διευθύνθην πρὸς αὐτόν· ἔκρουσα τὴν θύραν, καὶ ἐπειδὴ ἦτον κλειστὴ μετέβην εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου εὕρηκα μόνην τὴν Καρολίναν.

— Ἡ μήτηρ μου ἐκοίμησε, μὲ εἶπε μὲ φωνὴν θρηνώδη, καθὼς καὶ ἡ ἀδελφή μου· ἡ μήτηρ μου, ἐπρόσθεσεν ὀλοφυρομένη, μὲ εἶπε πολλάκις ὅτι δὲν μὲ ἀγαπᾷς πλέον. Δὲν ἠθέλησα νὰ τὴν πιστεύσω· τὴν περασμένην ὅμως νύκτα ἴδα εἰς τὸν ὕπνον μου ὅτι ὁ πατήρ μου μ' ἔφερε γράμμα ἐδικόν σου, ὅμοιον μ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔγραψεν ὁ Ἔννιγ εἰς τὴν Μαΐαν ὅταν διέλυσε τὸν ἀῤῥαβῶνα. Ἔκλαυσα εἰς τὸ στρῶμά μου ὥ-

ρας ὁλοκλήρους, καὶ παρεκάλεσα τὸν θεὸν νὰ μὴ μὲ ἀφήσῃ πλέον εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, ἐὰν ἦτον πεπρωμένον νὰ μὲ συμβῇ τοιοῦτον δυστύχημα.

Χωρὶς νὰ δυνηθῶ ν' ἀποκριθῶ οὔτε λέξιν, ἔλαβον τὴν χεῖρα τῆς Καρολίνης, τὴν ἔφερα εἰς τὰ χείλη μου, καὶ ἐξῆλθον. Ἔτρεχον δρομαίως ὡς ἂν μὲ κατεδίωκον ἐρινύες. Περιεπλανήθην ἀσκόπως· ἐξῆλθον τῆς πόλεως χωρὶς νὰ τὸ παρατηρήσω, διέσχισα ἀγροὺς καὶ λιβάδια, καταφλεγόμενος ἀπὸ ὀδύνην ἀνέκφραστον, καὶ ἀγνοῶν ποίαν σφοδρὰν δοκιμασίαν ἔμελλον νὰ ὑποστῶ.

Τὸ πρωΐ, ὁ κύριος Χ... ἦλθε πρὸς ἐμὲ ἔχων τὸ πρόσωπον φαιδρόν.

— Ἀγαπητέ μου, μὲ εἶπε, χθὲς ἐσυμμερίσθης τὴν θλίψιν μου· σήμερον θὰ συμμερισθῆς καὶ τὴν χαράν μου. Διὰ τί δὲν ἦλθες χθὲς τὸ ἑσπέρας; διὰ τί δὲν ἤσουν παρὼν εἰς τὴν ἀπροσδόκητον εὐτυχίαν μας; Ἐνῷ ἐκαθήμην σιωπηλὸς, ἠνοίχθη αἴφνης ἡ θύρα καὶ νέος τις ἔπεσε κλαίων εἰς τὰς ἀγκάλας μου καὶ μετ' ὀλίγον εἰς τοὺς πόδας τῆς Μαΐας. Ἦτον ὁ Ἔννιγκ, ὁ δραπέτης Ἔννιγκ· λόγοι θρησκευτικοὶ ἐμπόδισαν τὸν γάμον τὸν ὁποῖον εἶχε κατὰ νοῦν. Ἡ Μαΐα δὲν εἶχε λάθει πρὸ πολλοῦ εἰδήσεις περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε τελειώσει.

— Καὶ τί θέλει τώρα! ἀνέκραξα μὲ συγκίνησιν ἥτις ἔπνιξε τὴν φωνήν μου.

— Τὸ τί θέλει εἶναι ἀπλούστατον· ὡς καλὸς ἁμαρτωλὸς, ζητεῖ συγχώρησιν. Καὶ σὲ βεβαιόνω ὅτι μετενόησεν ἀπὸ καρδίας· ἡ ἀγάπη του πρὸς τὴν κόρην μου φαίνεται ὑπέρποτε θερμοτέρα.

— Καὶ ἡ Μαΐα;

— Ἄ! ἡ Μαΐα, πρέπει νὰ τὸ εἰπῶ, μ' ἔκαμε νὰ μείνω ἐκστατικός. Εὐχαριστήθη, εἶναι ἀληθές, ὅτι τὸν ἴδον, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐδέχθη ὡς τὸν ἄσωτον υἱόν· τὸν ἀφῆκεν ἥσυχον νὰ διαμαρτύρεται καὶ νὰ παρακαλῇ, καὶ ἔπειτα τὸν εἶπε μὲ ἦθος βαρύ· « φθάνει, Ἔννιγκ. τοιαῦται ὑποσχέσεις δὲν εἶναι παιγνίδια· τὸ ἠξεύρομεν καὶ οἱ δύω, αὔριον ὁμιλοῦμεν ». Ἔπειτα τείνασα πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα, ἀδελφέ, ἐπρόσθεσεν, ἔλα νὰ μὲ ἴδῃς αὔριον· εἶναι ἀνάγκη νὰ συνομιλήσωμεν. Πολλὰ συνέβησαν ἀφοῦ ἐχωρίσθημεν... » Τώρα, εἶπεν ὁ κύριος Χ... ἰδὼν εἰς τὸ ὡρολόγιόν του θὰ εἶναι εἰς τὸ δωμάτιόν της, καὶ θὰ ἦτον πολλὰ παράδοξον ἂν νέος ἀξιέραστος ὡς αὐτὸς δὲν κατώρθονε νὰ κατακτήσῃ τὴν καρδίαν κόρης ἀγαπώσης αὐτὸν κρυφίως καὶ λυπηθείσης διὰ τὴν λειποταξίαν του... Πλὴν, τί ἔχεις; Ἔγεινες ὠχρὸς ὡς ὁ θάνατος.

Ἐλησμόνησα τί ἀπεκρίθην· ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι ὑπεσχέθην νὰ ὑπάγω νὰ γευθῶ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἀπῆλθον καὶ ἴδον τὸν μισητὸν ἐκεῖνον ἀντέραστήν. Ἄ! πόσον ἦτον ὡραῖος! Ὁποία φυσιογνωμία ἀξιέραστος καὶ ζωηρά! Ὁποῖος χαρακτὴρ παῤῥησιαστικὸς καὶ εἰλικρινής! Ἀνεγνώρισα ζηλοτύπως ὅλα ταῦτα τὰ προτερήματα· βλέπων ὅμως αὐτὸν τόσον καλὸν, τόσον φιλόφρονα πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἄλλους, δὲν ἠδυνάμην νὰ τὸν μισήσω. Ἀλλὰ δὲν πρέπει ν' ἀποσιωπήσω ὅτι ἡ πρὸς αὐτὸν τῆς Μαΐας διαγωγὴ δὲν μ' ἔδιδε πολλὴν ἀνησυχίαν, διότι τὸν μετεχειρίζετο ὡς ἀδελφόν.

Ἡ παρουσία τοῦ Ἔννιγκ ἔτερπεν, ἐζωογόνει τὴν συναναστροφήν μας· ὅσῳ τὸν παρετήρουν τόσῳ ἐθαύμαζον τὸν εὐθὺν, τὸν εὐγενῆ, συνάμα δὲ καὶ γλυκὺν καὶ φαιδρὸν χαρακτῆρά του. Αἱ πρὸς τὴν Καρολίναν καὶ τὴν μητέρα της φιλοφρονήσεις του τὰς εὐχαρίστουν ἀμφοτέρας. Ἐξηκολούθει ὅμως νὰ προσφέρῃ τὴν λατρείαν του εἰς τὴν Μαΐαν, ἥτις ἀπεμάκρυνε πᾶσαν ὁμιλίαν μὴ ἔχουσαν χαρακτῆρα καθαρῶς φιλικόν. Ἡ προφύλαξις αὕτη πρὸς ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον ἔμελλεν ἄλλοτε νὰ ὑπανδρευθῇ, ἐλθόντα δὲ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἐκπλήρωσιν ἀρχαίας ὑποσχέσεως, ἀνεπτέρονε τὰς ἐλπίδας μου. Ἑκατοντάκις ἠθέλησα νὰ φανερώσω τὴν στάσιν μου εἰς τὸν πατέρα της, ἀλλ' ἓν βλέμμα τῆς Καρολίνης, εἷς λόγος γλυκὺς τοῦ Ἔννιγκ πρὸς τὴν Μαΐαν ἀνέτρεπον πάραυτα τοὺς σκοπούς μου, καὶ μ' ἔῤῥιπτον εἰς ἀμηχανίαν ἀξιοδάκρυτον.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἦλθε νὰ μ' ἐπισκεφθῇ ὁ Ἀντώνιος Β... Ἦτον ἔξω φρενῶν.

— Ἄ! ἀνεφώνησεν, ἂς ὑπανδρευθῇ ὁποῖον θέλει, ὄχι ὅμως ἐκεῖνον ὅστις ἀφῆκε τοιοῦτον θησαυρὸν καὶ θὰ τὸν ἀφήσῃ ἀκόμη. Ἦλθα ἐδῶ διὰ νὰ ἐναντιωθῶ εἰς τοιοῦτον σύνδεσμον, καὶ ἐνόσῳ ζῶ δὲν θὰ γίνῃ.

Μετὰ ταῦτα μὲ παρεκάλεσε νὰ τὸν ὁδηγήσω εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Χ... Ἐπειδὴ τὸν εἶπον ὅτι εὑρίσκεται τὴν ὥραν ἐκείνην πολλὰ τεταραγμένος, ἀπεφασίσαμεν νὰ ὑπάγωμεν ἰτὴν ἐπιοῦσαν· ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἑσπέρας τὸν εὕρηκα καθήμενον πλησίον τῆς Μαΐας. Δὲν ἐπερίμενε τὴν αὔριον!

Ὅλοι ἐπαινοῦσι τὴν ὠφέλειαν τῶν καλῶν παραδειγμάτων· ἀλλὰ καὶ τὰ κακὰ δὲν εἶναι πάντῃ ἀτελεσφόρητα. Τὸ ἀκράτητον τοῦ Ἀντωνίου μ' ἐχρησίμευσεν ὡς μάθημα. Ὁ Ἀντώνιος, ὅστις εἶχε καὶ καρδίαν καὶ πνεῦμα, δὲν ἐδύνατο νὰ χαλινώσῃ ἑαυτόν, οὐδ' εἶχε προτερήματα τόσῳ ἔξοχα ὥστε ν' ἀντιπαλαίσῃ πρὸς ἀντεραστὴν οἷος ὁ Ἔννιγκ ὅστις τὸν μετεχειρίζετο ἀσυμπαθῶς. Ἦτον νοστιμώτατος ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον συνηντῶντο, ἐχαιρετίζοντο, καὶ ἐμακρύνοντο ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον. Καθ' ὅλας τὰς τοιαύτας περιστάσεις ὁ Ἔννιγκ ὑπερεῖχε πάντοτε, ἐνῷ ὁ ταλαίπωρος Ἀντώνιος, μὴ δυνάμενος νὰ καταςείλῃ ὅλως διόλου τὸν θυμόν του, ἐγίνετο γελοῖος. Ἡ Μαΐα ἀπέστρεφε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τὰς δυσαρέστους ταύτας σκηνὰς, ἐνῷ ἡ Καρολίνα τὰς ἔβλεπεν εὐχαρίστως· οἱ δὲ δύω ἀντεραστὰι, εὑρίσκοντο εἰς κατάστασιν ἔχθρας τῆς ὁποίας ἡ ἔκρηξις, κατὰ τὰ φαινόμενα, δὲν ἤθελεν ἀργοπαρήσει.

Ἑσπέραν τινὰ διευθύνθην πρὸς τὸν θάλαμον τοῦ κυρίου Χ... καὶ ἔμαθον ὅτι ἡ Μαΐα καὶ οἱ δύω ξένοι ἦταν μετ' αὐτοῦ. Ἀναβαίνων τὴν κλίμακα ἤκουσα ἦχον θορυβώδη, καὶ ὅταν ἤνοιξα τὴν θύραν, ἡ Μαΐα ἐκάθητο μακρὰν τῶν ἄλλων ὠχρὰ καὶ τρέμουσα, ἐνῷ ὁ πατὴρ ἐπροσπάθει νὰ καταπραύνῃ τὴν μανίαν τοῦ Ἔννιγκ καὶ τοῦ Ἀντωνίου.

— Ἐπρόδωκες, ἐξύβρισες τὸν ἄγγελον τοῦτον, καὶ δὲν ἔχεις τὸ ἐλάχιστον δικαίωμα ἐπ' αὐτοῦ, ἐφώναζεν ὁ Ἀντώνιος.

— Καὶ ὅμως, ἀπεκρίνετο ὁ Ἔννιγκ, εἴμ' ἕτοιμος νὰ τὸν ὑπερασπισθῶ μὲ τὴν ζωήν μου ἐναντίον τῶν

ἀξιώσεών σου, καὶ νὰ χύσω καὶ τὸ αἷμά μου διὰ νὰ ὑπερασπισθῶ τὰς ἐδικάς μου.

— Πολλὰ καλὰ, ἐπανελάμβανεν ὁ Ἀντώνιος· εἶσαι στρατιωτικός· ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δὲν ἀγνοῶ πῶς πρέπει νὰ πιάνωνται τὰ ὅπλα. Εἰπέ με τὴν ὥραν καὶ τὸν τόπον.

— Παρευθὺς, ἀπεκρίνετο ὁ Ἔννιγκ, εἰς ὅποιον τόπον θέλεις· λαμβάνομεν ὡς μάρτυρας τοὺς ὑπηρέτας μας, καὶ τὸ πιστόλιον θ' ἀποφασίσῃ τίς τῶν δύω μας δὲν θὰ ἔλθῃ αὔριον ἐδῶ.

Ἡ Μάϊα ἐσηκώθη, καὶ δραμοῦσα πρὸς τὸν Ἔννιγκ,

— Τοιαύτη λοιπὸν εἶναι, εἶπεν, ἡ ἀγάπη τὴν ὁποίαν μὲ ὑπεσχέθης, ἡ ἀμοιβὴ τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ περιμένω ἀπὸ τὴν πρὸς σὲ ἀδελφικήν μου φιλίαν;

— Ὦ ἀγαπητὴ Μάϊα! ἀπεκρίθη ὁ Ἔννιγκ, εἰπὲ μίαν λέξιν, μίαν μόνην λέξιν, καὶ ὅλα λησμονοῦνται, καὶ θὰ τείνω φαιδρῶς τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ἀντίζηλόν μου.

— Κ' ἐγὼ ὁμοίως, ἀνέκραξεν ὁ Ἀντώνιος, εἶμ' ἕτοιμος νὰ λησμονήσω ὅλα, ἐὰν ἔχῃς τὴν γενναιότητα νὰ φανερώσῃς ὅτι προτιμᾷς τὸν ἄπιστον τοῦτον ἀπὸ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος πρὸ τόσων χρόνων δὲν ἔπαυσε νὰ σὲ ἀγαπᾷ καὶ νὰ σὲ λατρεύῃ.

Ἡ Μάϊα ἔκρυψε τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖράς της.

— Καλή μου Μάϊα, εἶπεν ὁ πατὴρ, ἀγαπητή μου κόρη, ἄκουσε τὴν φωνὴν τοῦ ταλαιπώρου πατρός σου. Ἀνέχεσαι νὰ ἴδῃς τοὺς δύω τούτους καλοὺς νέους νὰ σφαγοῦν διὰ σέ; Ἀνέχεσαι νὰ γείνῃς σκάνδαλον; Δὸς τὸν λόγον σου εἰς ἕνα τῶν δύω. Ἂν ὁ Ἔννιγκ ἐστάθη ἄπιστος, συγχώρησέ με νὰ συνηγορήσω ὑπὲρ τοῦ ἀρχαίου τούτου φίλου σου. Ἐνθυμήσου τὸν πατέρα του, τὸν πατέρα του ὁ ὁποῖος παρεκάλεσε δι' αὐτόν.

Ἡ Μάϊα ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ πατρός της βλέμμα περίλυπον ἕως θανάτου καὶ ἔκαμε κίνημα ὡς ἂν ἤθελε νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Ἔννιγκ. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐδυνάμην νὰ παρατείνω πλειότερον τὴν ὑπομονήν μου. Τὴν ἀπέσπασα ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός της, λέγων·

— Ὄχι! ποτὲ ἡ χεὶρ αὕτη δὲν θὰ δοθῇ βιαίως. Φύγετε, ἄθλιοι! Κ' ἐγὼ ἔχω βραχίονα διὰ νὰ ὑπερασπισθῶ τὴν νέαν αὐτὴν, καὶ καρδίαν τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ κατασπαράξετε πρὶν φθάσετε εἰς αὐτήν.

Ἡ Μάϊα ἐστηρίχθη ἐπάνω μου, μὲ ἠτένισε μὲ ἦθος ἀνεκλάλητον συμπαθείας· ἔπειτα ἐπεριπλέχθησαν οἱ βραχίονές μας, καὶ συνεχωνεύθησαν αἱ καρδίαι μας. Ἡ Μάϊα ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου, ὁ πατὴρ καὶ οἱ δύω ἐρασταὶ ἔρριπτον πρὸς ἀλλήλους βλέμματα ἐκστάσεως, ἐγὼ ἐξῆλθον ἐπίσης ἄφωνος, καὶ ὅταν κατέβην εἰς τὴν ὁδὸν, ἴδον ἐρχόμενον κατόπιν μου τὸν Ἀντώνιον, ὅστις ἀκολουθήσας με σιωπηλῶς μέχρι τῆς οἰκίας μου, μὲ εἶπε μὲ φωνὴν διακοπτομένην ἀπὸ τοὺς ὁλοφυρμούς του·

— Τώρα βλέπω πῶς ἔτρεξε τὸ πρᾶγμα· ἀνύπανδρος προξενητὴς διὰ . . . ὑγίαινε. Ἀναχωρῶ ἀμέσως.

Καὶ σφίξας τὴν χεῖρά μου ἀπεμακρύνθη.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἀπὸ πρωΐας μετέβην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Χ . . . Ἔμαθον ὅτι ἡ Μάϊα ἔπασχε, καὶ ὅτι ἡ μήτηρ καὶ ἡ ἀδελφή της δὲν ἐδέχοντο ἐπισκέψεις. Ἀναχωρῶν ἀπήντησα τὸν Ἔννιγκ ὅστις, λαβών με ἀπὸ τὴν χεῖρα, μὲ εἶπε·

— Δός με τὴν ἄδειαν νὰ ἔλθω εἰς τὴν οἰκίαν σου· ἔχω κἄτι τι νὰ σὲ εἰπῶ.

— Εὐχαρίστως, κύριε, ἀπεκρίθην ἐντόνως, ὑποθέσας ὅτι ἐσκόπευε νὰ μὲ προτείνῃ μονομαχίαν. Ἀλλὰ μόλις εἰσῆλθομεν εἰς τὸν κοιτῶνά μου καὶ ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας μου

— Ἀγαπητὲ ἀδελφὲ, μὲ εἶπε, χαίρου πλέον. Ὅλα διωρθώθησαν· εἶσ' ἐλεύθερος, κ' ἐγὼ ἀρραβωνίσθην τὴν Καρολίναν.

Τὸν ἠτένισα μὲ ἦθος ἠλιθιότητος.

— Ναί, ἐξηκολούθησεν, ἤμην τυφλὸς, χθὲς ὅμως τὸ ἑσπέρας μοῦ ἤνοιξαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ παρευθὺς ἔκαμα τὴν ἀπόφασιν μου· ὑπῆγα ἀμέσως καὶ τὴν ἐκοινοποίησα εἰς τὸν κύριον Χ. . . ὅστις τὴν ἐνέκρινε. Σήμερον τὸ πρωὶ ἴδα τὴν Καρολίναν καὶ τὴν μητέρα της, διηγήθην τὴν χθεσινὴν σκηνὴν, καὶ προδιέθεσα τὴν διήγησιν τοιουτοτρόπως, ὥστε ὅταν τὴν ἐτελείωσα ἡ Καρολίνα κ' ἐγὼ εὑρέθημεν ἀρραβωνισμένοι. Ἰδοὺ καὶ γράμμα τὸ ὁποῖον μὲ παρήγγειλε νὰ σὲ δώσω· περιέχει τὸ διαζύγιόν σας, τὸ ὁποῖον ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ σὲ λυπήσῃ.

Τοσοῦτῳ μεγάλῃ ὑπῆρξεν ἡ ἀγαλλίασίς μου ὥστε ἡ καρδία μου ἐσπαράσσετο, καὶ τὸ πρόσωπόν μου ἐπρόδωκε τὴν ἀδυναμίαν μου.

— Λοιπὸν, ἀνέκραξεν ὁ Ἔννιγκ, θὰ λυποθυμήσῃς καὶ σὺ ὡς καὶ ἡ Μάϊα!

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ εἰσῆλθεν ὁ κύριος Χ. . .

— Ὦ πάτερ μου! εἶπον, εἶναι ἀληθινὰ, θέλετε νὰ μὲ δώσετε τὴν Μάϊαν σας; Καὶ σὲ, Ἔννιγκ, εὐεργέτα μου, πῶς νὰ σ' εὐχαριστήσω; ἀλλὰ μήπως ἐθυσιάσθης ἀπὸ γενναιότητα καὶ μήπως ἔγεινες δυστυχής;

— Δυστυχής! ἀνεφώνησε· θὰ ἤμην ἄθλιος ἄνθρωπος ἐὰν ἐγινόμην δυστυχὴς ὑπανδρευόμενος τοιοῦτον πλάσμα! Ἐξ ἐναντίας ἡ εὐτυχία μου θὰ εἶναι τελειοτάτη. Καὶ ἡ Μάϊα ἐπίσης, θὰ εὖ' εὐτυχὴς, κ' ἐγὼ ἐκπληρῶ οὕτω πως τὴν τελευταίαν θέλησιν τοῦ πατρός μου.

— Ἐλάτε, τέκνα μου, εἶπεν ὁ κύριος Χ... μᾶς περιμένουν.

Τὸν παρηκολουθήσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Μᾶς ἀφῆκεν ἐπὶ μικρὸν μόνους εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν ὁδηγῶν τὰς δύω του θυγατέρας. Ἡ Μάϊα ἦτον ὠχρὰ καὶ ἐφόρει λευκὴν ἐσθῆτα· τῆς Καρολίνης τὸ πρόσωπον ἦτον κατακόκκινον.

— Ἰδοὺ, εἶπεν ὁ κύριος Χ... τὸ λευκὸν ῥόδον καὶ τὸ κόκκινον ῥόδον. Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ γίνουν πλέον αἰτία μάχης μεταξύ σας.

Ν. Δ.

ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΑ.

Δημοσιεύομεν κατωτέρω εἰκόνα ἐκτεθεῖσαν ἐν Παρισίοις τὸ 1847, ἥτις πρὸ ἡμισείας ἑκατονταετηρίδος ἤθελε καταθορυβήσει ὁλόκληρον τὴν μεγάλην ἐκείνην πόλιν· φαντάζεσθε διὰ τί; . . . διὰ τὸ ὄνομα τοῦ ζωγράφου! Ὁ τεχνίτης δὲν ἔχει οὐδὲ Γαλλικὸν, οὐδ' Ἀγγλικὸν, οὐδ' Ἰταλικὸν, οὐδ' Ἑλληνικὸν, οὐδὲ Τουρκικὸν ὄνομα· πατρίς του δὲν εἶναι οὐδ' ἡ Τόμον, Σύνταγμα ἢ τοὐλάχιστον θησαυροφυλάκιον ὅπου νὰ χορεύωσιν οἱ κάτοικοι τοῦ Πόντου, ἢ μονολεξεὶ καθ' Ἡρόδοτον, Στράβωνα καὶ Λουκιανὸν, οἱ Ποντικοί; τοῦτο δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ σᾶς τὸ εἴπω Ἀνοίξατε τὰς γεωγραφίας τὰς ὁποίας μετέφρασαν, ἠρανίσθησαν, συνέρραψαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, χωρὶς νὰ ἐννοήσωσιν αὐτὰς οὐδ' οἱ μεταφρασταὶ, οὐδ' οἱ ἐρανισταὶ, οὐδ' οἱ συρράπται, καὶ τὰς ὁποίας ὅμως βαζόμεθα νὰ ἀγοράζωμεν καὶ νὰ διδασκώμεθα, καὶ θέλετε ἴσως εὑρεῖ αὐτὴν ὄχ ἐκεῖ ὅπου πραγματικῶς κεῖται, ἀλλά, τίς οἶδε, πλησίον τῆς *Λαχάτης* (1)· Ἀσία, οὐδ' ἡ Ἀφρικὴ, οὐδ' αὐτὴ ἡ Ἀμερική. Μὴ λοιπὸν εἶναι ἡ Σελήνη; μὴ ὁ Κρόνος; μὴ ἄλλος τις κόσμος τοῦ οὐρανίου στερεώματος; Ὄχι! Ἀλλὰ . . . ἡ Ὠκεανία, καὶ ὁ ζωγράφος ὀνομάζεται *Paδεr-Σαλεx-Βεr Ἰάγυας*. Ὁποῖον ἔρμαιον διὰ τὸν Ἀριστοφάνην! ἐννοεῖται, ἂν ἔζη.

Ποῦ κεῖται ἡ Ὠκεανία; ὁποίας μορφῆς εἶναι οἱ κάτοικοί της; λευκοί, καῦροι, καστανοί, ξανθοί, ἢ κίτρινοι, χριστιανοὶ ἢ εἰδωλολάτραι; ἔχουσι καὶ αὐτοὶ βάλου, προσβάλλεται αἴφνης ὑπὸ τίγριος. Εἰς τὸ πρόσωπόν του φαίνεται ζωηρῶς ὁ προξενηθεὶς εἰς αὐτὸν τρόμος ὑπὸ τῆς ἀπροσδοκήτου ταύτης ἐφόδου, ὡς καὶ ἡ ἀπόφασις τὴν ὁποίαν συνέλαβεν ἐκ ἀκμρεῖ τοῦ ν' ἀντισταθῇ γενναίως μέχρι θανάτου. Τὸ θηρίον ἐπιπίπτει ἀκάθεκτον, ὁ βούβαλος ἀφηνιάζει, οὐδὲ μένει ἀνάλγητος ὡς ὁ βούβαλος τοῦ Κ. Παναγ. Σούτσου, καὶ ὁ παρακολουθῶν μακρόθεν τὸν θηρευτὴν, προβαίνει ἀργῶς καὶ μετὰ μέλους ὡς ὁ Σάνσω Πάνσας ἐπὶ τῆς θελκτικῆς Ῥοσινάντης του. Ὁ τεχνίτης παριστᾷ θαυμασίως τὴν εὐστροφίαν τοῦ Ἰνδοῦ, τὴν ὀρέξιν τοῦ βουβάλου, τοὺς ἀθλητικοὺς ἀγῶνας ἀμφοτέρων, καὶ τὴν μανίαν τῆς τίγριος.

Ὁ *Paδεr-Σαλεx-Βεr-Ἰάγυας*, κατάγεται λοιπὸν ἀπὸ τῆς Ὠκεανίας, γεννηθεὶς εἰς τὴν μεγάλην νῆσον τῆς Ἰάβης ὑποκειμένην εἰς τοὺς Ὀλλανδούς. Ἀφοῦ περιεπλανήθη ἐπὶ πολὺ εἰς τῆς ἰδίας πατρίδος τὰ δάση καὶ τοὺς δρυμῶνας, κυνηγῶν ἐλάφους, τίγρεις καὶ λέοντας, μετέβη εἰς Παρισίους διὰ νὰ ζωγραφήσῃ τὰς ἀναμνήσεις του.

Εἰς τὴν προκειμένην εἰκόνα δὲν παριστᾷ κυρίως θήραν τίγριος ἐν καὶ ὑπάρχει μία εἰς αὐτὴν· ἠθέλησε μόνον νὰ ἐξεικονίσῃ ἀθῶαν *Ἐλαφηβολίαν ἐν τῇ νήσῳ Ἰάβῃ*. Θηρευτὴς τις σχεδὸν γυμνὸς καθήμενος ἐπὶ βου

(1) Τίς ποτε δύναται νὰ μαντεύσῃ ὅτι οὕτως ὀνομάζουσιν οἱ νεώτεροι τῆς Ἑλλάδος γεωγράφοι τὴν πόλιν τῆς Ὀλλανδίας La Haye;

ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ ΥΠΟΘΑΛΑΣΣΙΟΣ.

Τὴν 13 Αὐγούστου, ἡμέραν τετάρτην, κατὰ τὰς 9 ὥρας Μ. Μ. ἀπεδείχθη καὶ ἐμπράκτως ὅτι ἡ δι' ἠλεκτρικοῦ ὑποθαλασσίου τηλεγράφου συγκοινωνία τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας εἶναι ἐφικτή. Τὸ πρωὶ τῆς ἰδίας ταύτης ἡμέρας οἱ συλλαβόντες τὴν ἰδέαν τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐπιχειρήσεως ἀνεχώρησαν ἐκ Δόβερ ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου *Γολιάθ* φέροντες πολλὰς ἠλεκτρικὰς ἀλύσεις, καὶ μετέβησαν εἰς τὸ ἐξώτερον ἀκρωτήριον τῆς Γαλλίας, ὀνόματι Γρινέζ, ἕνδεκα λεύγας ἀπέχον τῆς Ἀγγλίας. Ἅμ' ἀναχωρήσαντες κατεβύθισαν εἰς τὴν θάλασσαν μίαν ἅλυσιν, καὶ ἀδιακόπως ἀνταπεκρίνοντο δι' αὐτῆς χάριν δοκιμασίας μετὰ τῆς Δόβερ. Παρατηρητέον δὲ ὅτι ὅλαι αἱ δοκιμαὶ ἐπετυχον. Περὶ τὴν 9 μετεβιβάσθη διὰ τοῦ τηλεγράφου τούτου ἡ εἴδησις ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Γρινέζ εἰς Δόβερ, ὅτι τὸ ἔργον ἐπερατώθη! Ἡ συγκοινωνία εἶναι κατὰ γράμμα στιγμιαία· ὀλιγώτερος καιρὸς ἀπαιτεῖται διὰ νὰ φθάσῃ κοινοποίησις ἀπὸ Λονδίνου εἰς τὴν Γαλλικὴν παραλίαν, παρὰ νὰ γραφθῇ ἡ πλεῖστον ὀλιγοσύλλαβος ἀγγλικὴ λέξις. Πρὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν ὁ Ὅμηρος ἀνέφερεν ἔπεα *πτερόεντα*· ἀμφιβάλλομεν ὅμως ἂν ἐφαντάσθη ποτὲ ὅτι ἤθελε φθάσει ἐποχή, καθ' ἣν αὐτὰ ἤθελον πετᾷ ὅπως σήμερον διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου. Ἡ ἐφεύρεσις τοῦ τηλεγράφου τούτου φαίνεται εἰς ἡμᾶς θαυμαστοτέρα πάσης ἄλλης ἐπιστημονικῆς ἢ μηχανικῆς, γενομένης κατὰ τοὺς ἐσχάτους τούτους χρόνους.

Οὔτε αἱ ἀτμοκίνητοι μηχαναί, οὔτε ἡ ἐν Μενάι σωληνωτὴ γέφυρα, (ἴδε Πανδώρ. φυλλάδ. Η'.) δὲν καταπλήττουσι τόσῳ τὴν φαντασίαν. Ὁποία δύναμις χρειάζεται διὰ ν' ἀντισταθῇ εἰς τοιόνδε βάρος, ἢ πόσου ὑλικοῦ πρέπει νὰ γείνῃ χρῆσις, ἂν ἡ γέφυρα πρέπῃ νὰ βαστάζεται κάτωθεν ὑπὸ ἀψίδων ἢ νὰ κρέμαται ἄνωθεν, τοιαῦτα ἔργα εἶναι βεβαίως πρόξενα μεγάλου θαυμασμοῦ ὡς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν δυνάμεων αἵτινες συντρέχουσιν εἰς τὸ νὰ παραχθῇ ἕν τι ἀποτέλεσμα· ἀλλ' ἅλας τὰς δυνάμεις ταύτας πρὸ πολλοῦ ἐγνωρίσαμεν. Ἡ διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ὅμως ὑπὸ τὴν θάλασσαν συγκοινωνία ἐπενοήθη χθὲς μόλις. Μόλις ἠκούσαμεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ στιγμιαίας συγκοινωνίας μεταξὺ δύω διὰ θαλάσσης χωριζομένων γαιῶν, καὶ ἡ πρότασις μετεβλήθη ἀμέσως εἰς πρᾶξιν. Ὁμολογητέον ὅτι τὰς παραδοξοτέρας ὑπερβολὰς τῶν Ἀραβικῶν μύθων ὑπερέβησαν αἱ ἐφευρέσεις τῶν νεωτέρων χρόνων, καὶ ὅτι αἱ συνέπειαι τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου θέλουσιν εἶσθαι ἀπέραντοι!

Τρόμος κατέλαβε τὴν Εὐρώπην ὅτε τὸ πρῶτον ἀνεπετάσθη ἀερόστατον· καὶ ὅμως σύγκρισις δὲν ὑπάρχει μεταξὺ τῆς ἐφευρέσεως ἐκείνης καὶ τῆς προκειμένης. Τότε καὶ οἱ ἐνθερμότεροι αὐτῆς ζηλωταὶ δὲν ἦσαν βέβαιοι περὶ τῆς ὠφελείας τῶν ἀεροναυτικῶν ἐκστρατειῶν· ἀλλὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ τούτου τηλεγράφου τὸ πρῶτον καὶ ἀναπόφευκτον ἀποτέλεσμα θέλει εἶσθαι τὸ νὰ συνενώσῃ ἔτι οἰκειότερον τὰ δύω ἰσχυρότερα καὶ πλέον πεπολιτισμένα ἔθνη τῆς οἰκουμένης, καὶ νὰ καταστήσῃ ἀσφαλεστέραν τὴν σύμπραξιν αὐτῶν εἰς ὅλα ὅσα ἀποβλέπουσι τὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ τὴν διατήρησιν τῆς παγκοσμίου εἰρήνης. Ναὶ μὲν διὰ τῶν σιδηρῶν δρόμων, τῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῶν μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει τηλεγράφων, τὰ ἔθνη ταῦτα ἀνταπεκρίνοντο ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν· ἀλλὰ διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου ἡ ἀνταπόκρισις θέλει γίνεσθαι μεταξὺ τῶν δύω μεγαλητέρων μητροπόλεων τῆς Εὐρώπης ἐντός τινων δευτέρων τοῦ λεπτοῦ. Δι' αὐτοῦ θέλουσι μετ' ὀλίγον συνδιαλέγεσθαι, ὡς ἂν παρευρίσκοντο ἐντὸς τῆς ἰδίας αἰθούσης καὶ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, δύω χύριοι ἢ δύω κυρίαι καθήμενοι ὁ μὲν ἐν Λονδίνῳ ὁ δὲ ἐν Παρισίοις.

Καὶ μετὰ ταῦτα πάντα ἀμφιβάλλει τις ὅτι ταχέως θέλομεν διατρέξει τὴν ὑφήλιον διὰ τοῦ ἀεροπόρου πλοίου τοῦ Πετίνου; Ν. Δ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Ὦ! ποσάκις ἤκουσάν με ἡ Ταμίζα καὶ ἡ Σένα,
ὦ γλυκεῖά μου Πατρίς, τ' ὄνομά σου νὰ προφέρω,
ὅταν ἄδικος βουλὴ μὲ ἔδιασ' εἰς τὰ ξένα
μακρὰν σοῦ τὰ βήματά μου ὡς ἐξόριστος νὰ φέρω!

Ὦ! ποσάκις αἱ γωνίαι τοῦ Κεραμεικοῦ, τῆς Ἅδας(1)
ἤχησαν τοὺς γοερούς καὶ θρηνώδεις στεναγμούς μου!
ὦ! τῶν δένδρων των ποσάκις, πλάνητος χωρὶς ἐλπίδας
ἐπεκάλυψαν οἱ κλάδοι τοὺς βρεγμένους ὀφθαλμούς μου!

Εἰς τὴν ὀφιοειδῆ τοῦ Ὑδαίου κήπου λίμνην, (2)
εἰς τὴν ὄγθην κυρτωμένον δένδρον νέον πρασινίζει,
ἀεννάως ὁ κορμός του καταβρέχετ' ἀπ' ἐκείνην
καὶ τῶν κλάδων του τὰς ἄκρας τὸ νερόν της γαργαλίζει.

Ὦ ποσάκις εἰς αὐτὸ καὶ ἐγὼ ἀκουμβισμένος
ἔβλεπα τὰ κύματά της εἰς τοὺς πόδας μου νὰ τρέχουν.
κ' εἰς βαθεῖς συλλογισμοὺς καὶ εἰς λύπην βυθισμένος,
τὴν πολύμακρόν μου κόμην καὶ χρυσόξανθον νὰ βρέχουν.

Τὴν πολύμακρόνμου κόμην!.. ὅταν σ'ἔφευγα, Πατρίς μου,
περιέκοψεν αὐτὴν χεὶρ ὡς σὲ πεφιλημένη.
αὐτὴ πάλιν θέλει κόψει τὰ ξανθὰ τῆς κεφαλῆς μου,
ἂν τὸ σῶμά μου νεκρὸν εἰς τὴν ξένην γῆν δὲν μένῃ.

Εἴκοσι παρῆλθον ἔτη, ἀφοῦ πρίν, Πατρίς μου, δούλη,
ἐλευθέραν ἠξιώθην, κ' ἔνδοξον νὰ σὲ πατήσω.
χεῖρα εἶχα τρυφερὰν, διὰ τοῦτο τὸν Μεσούλην,
ἀλλ' οὐδὲ τὸν Καραΐσκον. ἴσχυα ν' ἀκολουθήσω.

Πλὴν τὴν θέρμην φλεγομένης ἀπὸ ἔρωτα ἰκαρδίας,
ἀπὸ ἔρωτα πατρίδος, καὶ τί δύναται νὰ σβύσῃ;
τί τὸ τέκνον τῆς πατρίδος, εἰς βωμὸν ἐλευθερίας
δύναται νὰ ἐμποδίσῃ κἂν μικρὰν σπονδὴν νὰ χύσῃ;

Ἀλλὰ σήμερον μακρὰν σου βλέπω Ἄγγλον καὶ Γαλάτην
νὰ σεμνύνεται πατῶν τῆς πατρίδος του τὸ χῶμα,

(1) Hyde-Park ἐν Λονδίνῳ.
(2) Serpentine εἰς τὸ Hyde-Park.

καὶ ἐγὼ σπονδὴν... πατρίδα... γονεῖς.. τέκνον... καὶ φιλτάτην
νὰ σερῶμαι, κ' εἰς τὰ ξένα δυστυχὲς νὰ σύρω σῶμα.

Ὦ! σᾶς εἶδα, ὦ νερὰ θέσμια τῆς Βερσαλίας,
ν' ἀναβαίνετ' εἰς τὸν κόσμον, νὰ σκιρτᾶτε, νὰ πετᾶτε.
μεταβάλλεσθ' εἰς καπνὸν φεύγοντα δεσμὰ δουλείας,
καὶ τὰς κορυφὰς πευκῶν ὑψικόμων νὰ περᾶτε.

Δέσμιος κ' ἐγὼ μακράν σου, ὦ Πατρίς, διψῶ τὴν ὥραν
ὅταν τὰ δεσμά μου θέλει διαρρήξῃ ἡ εὐχή σου.
ὡς καπνὸς θέλω πετάξει καὶ καταπασθῇ τὴν χώραν,
τὴν βαφεῖσαν ἀπ' τὸ αἷμα τοῦ ἐνδόξου Βότσαρή σου.

Ἀλλ' ἐὰν ἡ συνεχής, ἡ ἀκοίμητός μου θλῖψις
μεταλλεύσῃ, καταφάγῃ τὴν ἀθλίαν μου καρδίαν·
ἀνὸ πόνος δὲν ἀφήσῃ εἰς τοὺς κόλπους σου νὰ κρύψῃς
τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς μου τὴν θνητὴν ἐνδυμασίαν·

Ὦ γλυκεῖά μου Πατρίς... ὤ... τὸ ξενικόν μου μνῆμα,
ἂς σκεπάσῃ μία πέτρα ... μία πέτρ' ἀπὸ τὴν γῆν σου.
κ' εἰς τὴν πέτραν ἂς χαράξουν ὅτι ἔγεινα ... ναὶ θῦμα
ἀδικίας, φθόνου, μίσους δι' ἀγάπην ἐθνικήν σου.

Τὸ μισανοιγμένον ἄνθος ς' τὰς πλευρὰς τοῦ Ὑμηττίου
ἡ τερπνὴ τῆς αὐγῆς δρόσος μόλις φθάνει καὶ ποτίζει,
μόλις τὸ ζωογονοῦν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου,
καὶ σφοδρὸς πνέων βορρᾶς τὸ μαραίνει, τὸ κρημνίζει.

Ὡς αὐτὸ καὶ τὰς ἐμὰς κατεμάρανεν ἡμέρας
ὁ βορρᾶς τῆς δυστυχίας·
ἔπνευσεν εἰς τὴν αὐγήν μου, κ' ἔβριψε πικρὸν ἑσπέρας
εἰς τὴν κεφαλὴν σφριγώσης καὶ ἀνθούσης ἡλικίας!

Ν.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΕΤΟΥ. Πρό τινων ἐτῶν γεωργοί τινες Σκῶτοι, ἐνῷ κατεγίνοντο εἰς τὰ ἔργα αὐτῶν, παρετήρησαν ἀετὸν πετῶντα ὑπεράνω τῶν πέριξ ὑψηλῶν ὀρέων. Οἱ ἀετοὶ δὲν εἶναι σπάνιοι κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα· ἀλλ' ὁ προκείμενος ἐφαίνετο πολὺ μεγαλήτερος τῶν ἄλλων, καὶ ἀνυψοῦτο εἰς οὐρανοὺς περιγράφων μεγαλοπρεπεστάτας ἑλικοειδεῖς γραμμάς. Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι τὰ πτηνὰ ταῦτα πετῶσι σχεδὸν ἀνεπαισθήτως· ἡ ὅρασις τοῦ ἀνθρώπου μόλις διακρίνει τὴν κίνησιν αὐτῶν, καὶ ὅταν μάλιστα ἀναβαίνωσι πρὸς τὰ ὑψηλά, φαίνονται ἀνελκόμενα ὑπὸ ἀοράτου τινὸς δυνάμεως. Ἀλλ' οἱ γεωργοὶ παρετήρησαν μετ' ὀλίγον ὅτι ὁ ἀετὸς περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπέτα διαφορετικώτερον· αἱ πτέρυγες αὐτοῦ ἐκινοῦντο βιαίως καὶ σπασμωδικῶς, αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐφαίνετο κατεχόμενος ὑπὸ μεγίστου φόβου, καὶ, ἂν καὶ ἀνυψοῦτο ἀδιακόπως μετὰ μεγίστης ταχύτητος, οἱ κύκλοι τοὺς ὁποίους ἐξηκολούθει νὰ περιγράφῃ ἐσμικρύνοντο· ἀνέβη δὲ εἰς τοσοῦτον ὕψος ὥστ' ἔγεινεν ἄφαντος· Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἴδον αὐτὸν διευθυνόμενον ἀκαθέκτως πρὸς τὴν γῆν, ὄχι πλέον διὰ πτήσεως ἑλικοειδοῦς, ἀλλὰ διὰ γραμμῆς καθέτου ὡς σῶμα καταπίπτον. Μόλις ἐκάθησε, καὶ ἔδραμον ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, διὰ νὰ τὸν ἴδωσιν ἐκ τοῦ πλησίον καὶ νὰ τὸν ζωγρήσωσιν, ὑποθέσαντες ὅτι ἦτον τετραυματισμένος. Ἀλλὰ πόσον ἐξέστησαν ὅτε ἴδον χωριζόμενον ἀπ' αὐτοῦ μέγιστον αἴλουρον μελανόκερκον, ὅστις, σραφεὶς πρὸς τοὺς γεωργούς, ἀνέστη ἐπὶ τῶν οὐραίων αὐτοῦ ποδῶν, ἐσταύρωσε τοὺς ἐμπροσθίους ἐπὶ τοῦ ῥύγχους αὐτοῦ, καὶ ἀφοῦ ἠτένισεν ἀπαθῶς ἐπί τινα λεπτὰ τοὺς περιεστῶτας, ἔφυγεν ὡς βέλος πρὸς παρακείμενον δάσος. Ὁ μονάρχης τοῦ ἀέρος ἔπεσεν ἐν τοσούτῳ αἱματόφυρτος καὶ νεκρός· ἐπειδὴ δὲ καμμία βολὴ πυροβόλου δὲν ἐφαίνετο ἐπάνω τοῦ σώματος αὐτοῦ, οἱ χωρικοὶ ἐπείσθησαν ὅτι ὁ αἴλουρος εἶχε καταστῆ ἔνοχος βασιλοκτονίας. Φαίνεται ὅτι ὁ αἴλουρος εἶχεν ἐπιπέσει κατὰ τοῦ ταλαιπώρου ἀετοῦ ἐνῷ ἦτον εἰς τὴν γῆν, καὶ ὅτι οὗτος, προσπαθήσας ν' ἀποτεινάξῃ τὸν ἄθλιον ἀλλ' ἐπικίνδυνον ἐχθρόν, συναπῆρεν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἰσχυροτάτων αὐτοῦ πτερύγων.

Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο ἤθελε θεωρεῖσθαι καὶ μέχρι τῆς σήμερον ὡς μυθῶδες, ἐὰν καὶ ἄλλοι ἀξιόπιστοι δὲν ἔβλεπον ἀκολούθως αἴλούρους ἐφορμήσαντας κατ' ἀλεκτρυόνων ἀγρίων, καὶ ἐπαναλαβόντας τὴν σκηνὴν τοῦ ἀετοῦ τῆς Σκωτίας.

ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΟΠΚΙΝΣΩΝΕΙΑ. Ὁ Ὄπκινσων, δημοτικός ποτε ἀστυνόμος καὶ ἰδιοκτήτης γνωστοῦ ζυθοποιείου ἐν Λονδίνῳ, ἀπήντησε καθ' ὁδὸν περὶ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου τὸν ἔντιμον μαρκίονα Ἑρτφόρδ. Καὶ οἱ δύω εἶχον ἄλλοτε συνεστιαθῇ εἰς λαμπρὸν γεῦμα προσφερθὲν ὑπὸ τῶν δημοτικῶν τοῦ Λονδίνου ἀστυνόμων, ἀπολαυόντων κοινῶς ἀπεράντου γαστρονομικῆς ὑπολήψεως. Μετὰ τὰς ἀμοιβαίας προσρήσεις, καὶ ὁ γέρων ζυθοποιὸς καὶ ὁ εὐγενὴς λόρδος ὡμίλησαν περὶ τῆς ἀξιομνημονεύτου ἐκείνης συνεστιάσεως, τῆς ὁποίας ἀμφότεροι διετήρουν τὴν μνήμην ζωηρὰν καὶ εὐγνώμονα. Ὁ κύριος Ἑρτφόρδ ἐπήνεσε πρὸ πάντων ἀγριμαῖα τινα κρέατα ἐξ ὧν ἔφαγον τὴν ἐπίσημον ἐκείνην ἡμέραν.

— Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἀγριμαίων, ὑπέλαβεν ὁ Κ. Ὄπκινσων, σᾶς λέγω ὅτι μ' ἔξειλαν χθὲς ἀπὸ Φραγκοφούρτην ἐξαίσιον κομμάτιον ἀγριοχοίρου, τὸ ὁποῖον θὰ τιμήσῃ, ὡς ἐλπίζω, ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τὴν τράπεζάν μου, ὅτε θὰ γευθῶσιν εἰς τὴν οἰκίαν μου οἱ διευθυνταὶ τῆς Ἑταιρίας τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι δὲν γνωρίζω πῶς πρέπει νὰ παρασκευασθῇ.

— Στεῖλέ το, ἀπεκρίθη ὁ λόρδος εἰς τὸν ἀρχιμάγειρόν μου, καὶ αὐτὸς σὲ τὸ προετοιμάζει θαυμάσια.

Ὁ Κ. Ὄπκινσων εὐχαρίστησε τὸν φιλόφρονα μαρκίονα, καὶ ὁ ἀγριόχοιρος, παρασκευασθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιμαγείρου, παρετέθη εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ ζυθοποιοῦ. Μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ συνηντήθησαν ἐκ νέου οἱ δύω φίλοι.

— Ὄπκινσων, ἠρώτησεν ὁ λόρδος, πῶς σ' ἔφαγε τὸ ἀγριμαῖον;